

**UNIVERZA V LJUBLJANI
PRAVNA FAKULTETA**

**UREDITEV IZVRŠNICE V SLOVENIJI IN DRUGOD TER NJENA
UPORABA ZA ZAVAROVANJE FINANČNIH TERJATEV**
(magistrsko diplomsko delo)

Avtor: Tin Korbar
Mentor: prof. dr. Miha Juhart

Ljubljana, oktober 2020

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujem mentorju prof. dr. Mihi Juhartu za nadvse koristne nasvete in strokovno pomoč pri raziskovanju in pisanju magistrske naloge.

POVZETEK

V ospredju mojega magistrskega dela je razmeroma nov instrument zavarovanja terjatev v našem pravnem redu – izvršnica. Zakonodajalec jo je uvedel kot odgovor na razširjeno plačilno nedisciplino med gospodarskimi subjekti.

Najprej na kratko predstavim problematiko plačilne nediscipline in poslovno prakso v Sloveniji s poudarkom na analizi uporabe izvršnice za zavarovanje terjatev. Iz predstavljenega izpeljem sklep, da se ta instrument v Sloveniji ne uporablja tako pogosto, kot se je pričakovalo. Naštejem tudi razloge, ki so po mojem mnenju ključni za relativno redko uporabo, osredotočim pa se na razlog, ki ga podrobneje in predvsem kritično predstavim v zadnjem poglavju.

Karseda celovitemu pregledu pravne ureditve in karakteristik izvršnice ter postopkov, ki se na njeni podlagi lahko vodijo, sledi prikaz morebitnih nevarnosti za dolžnika kot izdajatelja izvršnice in stranke, ki naj ne bi bila dovolj varovana.

Celoten koncept izvršnice izvira iz hrvaškega instituta »zadužnice«, zato nadalje kronološko opišem njen razvoj in predstavim pravno ureditev na Hrvaškem. Vse ugotovljeno uporabim za kritično primerjavo slovenskega in hrvaškega instituta, ki sta si v mnogočem podobna, a tudi zelo različna.

V Sloveniji je stališče o tem, ali je izvršnica dovoljena za zavarovanje finančnih terjatev, po skoraj desetletju od njene uvedbe še vedno neenotno. Predstavim maloštevilno sodno prakso, ki sprejema različne odločitve, banke pa takšne uporabe izrecno ne dopuščajo, niti izvršnice same ne uporabljajo. Kljub temu se v manjšem delu nebančnih subjektov izvršnica v praksi uporablja na razne načine tudi za zavarovanje finančnih terjatev, a bi bile primernejše celovitejše rešitve. Te bi lahko odpravile, po mojem mnenju brez pravih razlogov povzročeno stanje negotovosti.

Ključne besede: plačilna nedisciplina, finančne terjatve, zavarovanje terjatev, izvršnica, »zadužnica«, izvršilni naslov, izvršilni postopek, ponudniki plačilnih storitev, ničnost, pobot.

SUMMARY

My master's thesis focuses on a relatively new instrument for securing receivables in our legal order – the »izvršnica«. It was introduced by the legislator in response to a widely spread payment indiscipline between economic operators in Slovenia.

In the first part I briefly describe the issue of payment indiscipline and business practice in Slovenia emphasising the analysis of the use of the »izvršnica« instrument. I conclude that the presented instrument in Slovenia is not used as often as expected. Then I list a set of reasons that in my opinion are crucial for its relatively infrequent use, focusing on one in particular, which I describe critically and in detail in the last chapter.

A comprehensive review of the regulation as well as the characteristics of »izvršnica« instrument and the procedures that may be conducted on its basis is followed by a review of potential risks for the debtor in the role of issuer of that instrument, as well as for the party, which is supposedly insufficiently protected.

The entire concept of the »izvršnica« instrument comes from the Croatian instrument of »zadužnica«. Thus I further chronologically describe its development and the regulation in Croatia. I use the findings to critically compare the Slovenian and Croatian instruments, which are similar in many ways, yet very different in others.

The position on the permission to use the »izvršnica« instrument for securing financial receivables in Slovenia after almost a decade is still dissenting. I portray the scarce judicial practice, which adopts different decisions, while the banks do not even allow such use, nor do they use the instrument themselves. However, a few non-banking subjects in practice use the »izvršnica« instrument in different ways also for securing financial receivables, although more comprehensive solutions would be more appropriate. These could eliminate the uncertain state that had been in my opinion created without any real reason.

Keywords: payment indiscipline, financial claims, securing of receivables, »izvršnica«, »zadužnica«, enforceable title, enforcement proceeding, payment service provider, nullity, set-off.

KAZALO

1 UVOD	6
2 PLAČILNA NEDISCIPLINA IN UKREPI ZA NJENO ODPRAVO	10
2. 1 UPORABA IZVRŠNICE V SLOVENSKI POSLOVNI PRAKSI	11
2. 2 VPLIV UVEDBE IZVRŠNICE NA PLAČILNO DISCIPLINO V SLOVENIJI.....	14
3 O IZVRŠNICI, NJENIH SESTAVINAH IN LASTNOSTIH.....	15
3. 1 UREDITEV DE LEGE LATA.....	16
3. 2 LASTNOSTI IZVRŠNICE	21
3. 3 UNOVČEVANJE IZVRŠNICE.....	25
3. 4 IZVRŠNICA KOT IZVRŠILNI NASLOV	29
3. 4. 1 IZVRŠILNI POSTOPEK NA PODLAGI IZVRŠNICE	32
3. 5 MOŽNOSTI ZLORABE IZVRŠNICE V PRAKSI.....	33
4 PRIMERJAVA PRAVNE UREDITVE IZVRŠNICE V SLOVENIJI IN »ZADUŽNICE« NA HRVAŠKEM.....	36
4. 1 RAZVOJ »ZADUŽNICE«.....	36
4. 2 UREDITEV DE LEGE LATA NA HRVAŠKEM.....	39
4. 3 PRIMERJAVA UREDITEV	41
5 IZVRŠNICA KOT (DODATNI) INSTRUMENT ZAVAROVANJA FINANČNIH TERJATEV...	45
5. 1 ZAKONSKA UREDITEV TER RELEVANTNA SODNA PRAKSA	46
5. 2 STALIŠČE PONUDNIKOV PLAČILNIH STORITEV	51
5. 3 UPORABA V PRAKSI.....	55
6 ZAKLJUČEK IN SKLEPNE UGOTOVITVE	60
7 LITERATURA IN VIRI	66

1 UVOD

Juhart in drugi zavarovanje obveznosti definirajo, med drugim, tudi kot »eno večnih tem civilnega prava«.¹ Zavarovanje oziroma utrditev obveznosti (terjatev) je neizogiben del sklepanja vseh pravnih poslov, pri katerih se čas sklenitve pravnega posla razlikuje od časa izpolnitve pogodbenih obveznosti. Ta je velikokrat postavljen v kasnejši čas, torej je zapadlost upnikove terjatve do dolžnika kasnejša od sklenitve pravnega posla, kar upnika postavlja v bolj ali manj negotov položaj.²

Za obvladovanje tega negotovega položaja upnikov so se skozi stoletja, celo tisočletja, pojavljali različni instrumenti zavarovanj obveznosti oz. terjatev tako v veljavnem pravu, kot tudi v praksi. Prav poslovna praksa je že uveljavljene načine zavarovanj stalno nadgrajevala in razvijala nove v okviru t. i. avtonomnega gospodarskega prava, ki pozitivnopravno ni urejeno. Prav zaradi slednje lastnosti teh oblik zavarovanja so takšna zavarovanja nasproti klasičnim oblikam tudi »nevarnejša«, in je zato pri teh še toliko pomembnejša vloga sodne prakse pri razlagi določenih novejših institutov zavarovanja terjatev.³

Terjatve lahko razdelimo na več načinov. Delitev, ki sem jo izbral za to magistrsko delo, ponuja Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (ZFPPIPP)⁴.

Zakon terjatve v 20.a členu deli na finančne in poslovne, in sicer tako, da izrecno našteva finančne terjatve (to so terjatve, nastale na podlagi kreditnih, posojilnih in lizinskih pogodb ter drugih poslov enakih značilnosti, poroštev, danih za zavarovanje finančnih terjatev ter izvedenih finančnih instrumentov, katerih izdajatelj je dolžnik), kot poslovne terjatve pa definira vse ostale terjatve, ki ne ustrezajo definiciji finančnih terjatev.⁵

---

¹ M. Juhart, v: M. Juhart, P. Grilc, M. Ilešič, I. Strnad, 1995, Zavarovanje in utrditev obveznosti, str. 7.

² *Ibidem*, str. 11–13.

³ *Ibidem*, str. 249–250.

⁴ Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (ZFPPIPP), Uradni list RS, št. 13/14 – uradno prečiščeno besedilo, 10/15, 10/15 – popr., 27/16, 31/16 – odl. US, 38/16 – odl. US, 63/16 – ZD-C, 30/18 – ZPPDID, 54/18 – odl. US, 69/19 – odl. US, 49/20 – ZIUZEOP, 61/20 – ZZUSUDJZ-A, 61/20 – ZIUZEOP-A, 74/20 – odl. US, 85/20 – odl. US.

⁵ ZFFPPIPP 20.a člen.

Plačilna nedisciplina se v praksi pojavlja tako pri finančnih kot poslovnih terjatvah, pri čemer so med obema vrstama terjatev določene razlike. Pomembna razlika se po mojem mnenju kaže prav v zavarovanju teh vrst terjatev. Finančne terjatve (npr. terjatve iz naslova posojilnih pogodb) so po navadi zavarovane z različnimi instrumenti zavarovanj, ki se jih posamezni upniki (tako bančni kot nebančni subjekti) poslužujejo, poslovne terjatve pa v mnogih primerih sploh niso zavarovane⁶.

Za zavarovanje terjatev (finančnih in poslovnih) se torej upniki poslužujejo klasičnih osebnih in stvarnih zavarovanj (kot npr. poroštva, bančne garancije, razne zastavne pravice na nepremičninah, premičninah, pravicah ipd.) in »neklasičnih«, novonastalih instrumentov zavarovanja, ki nastajajo kot zakonsko neurejeni posli avtonomnega gospodarskega prava in imajo tudi druge cilje in namene kot le zavarovanje terjatev upnikov (kot npr. faktoring, forfeiting ipd.); kot relativno razširjeno zavarovanje terjatev danes pa velja omeniti tudi zavarovanje terjatev pri zavarovalnicah.⁷

Poleg prakse in avtonomnega gospodarskega prava nove oblike zavarovanj nastajajo tudi v pozitivnem pravu. Za reševanje problematike plačilne nediscipline jih zakonodajalec tudi uvaja v naš pravni red. Kot nov instrument zavarovanja smo v naš pravni red z Zakonom o preprečevanju zamud pri plačilih (ZPreZP-1)⁸ leta 2012 vpeljali izvršnico. »Izvršnica je listina, ki vsebuje izjavo dolžnika, dano v skladu s tem zakonom, s katero se dolžnik zaveže plačati z izvršnico določen denarni znesek.«⁹

V zvezi s smotnostjo uvedbe instituta izvršnice, kot tudi v zvezi z izvršnico samo, ki je razmeroma nov instrument zavarovanja (sploh v primerjavi z drugimi, »starimi« instrumenti zavarovanja, od katerih nekateri izvirajo še iz časov rimskega prava), se je tako odprlo veliko vprašanj. Na nekatera od njih sta teorija in sodna praksa že odgovorili, na nekatera pa (še) ne oziroma vsaj ne dovolj prepričljivo in enotno.

---

⁶ V zadnjih letih opažam porast zavarovanja poslovnih terjatev pri slovenskih in tujih zavarovalnicah, ki so specializirane za zavarovanje terjatev.

⁷ M. Juhart, v: M. Juhart, P. Grilc, M. Ilešič, I. Strnad, 1995, Zavarovanje in utrditev obveznosti, str. 9.

⁸ Zakon o preprečevanju zamud pri plačilih (ZPreZP-1), Uradni list RS, št. 57/12, 26/14 – ZKme-1B, 49/20 – ZIUZEOP, 61/20 – ZDLGPE, 61/20 – ZIUZEOP-A.

⁹ Prvi odstavek 37. člena ZPreZP-1.

V svojem delu bom sprva na splošno opredelil problematiko plačilne nediscipline, vlogo države in Evropske unije pri reševanju te problematike, kot tudi primoranost upnikov, da se pri svojem poslovanju pred morebitno zamudo s plačilom/neplačilom zavarujejo ter tako minimizirajo tveganje neplačila s poudarkom na enem izmed mnogih instrumentov zavarovanja – izvršnici. V luči orisane situacije bom poskusil ugotoviti, ali je uvedba izvršnice kot instrumenta zavarovanja bistveno pripomogla k zmanjševanju plačilne nediscipline v Sloveniji.

Izvršnico bom nadalje podrobneje predstavil, opisal pozitivnopravno ureditev in njene temeljne značilnosti, praktično uporabnost ter njene glavne pomanjkljivosti, postopke unovčevanja, vmes pa prikazal tudi nekaj relevantne sodne prakse slovenskih sodišč na tem področju. Pozornost bom namenil tudi konkretni problematiki in vprašanju, ali obstoječa ureditev izvršnice dolžnika postavlja v premalo zavarovan in negotov položaj, upniku pa daje preveč moči, ter ali in kako se to dejansko kaže v praksi.

V nadaljevanju bom analiziral ureditev izvršnici sorodnega instituta na Hrvaškem, iz katerega je predlagatelj zakona oziroma zakonodajalec črpal ureditev izvršnice, »zadužnico«¹⁰. Osredotočil se bom na razvoj »zadužnice« na Hrvaškem, zakonsko ureditev le-te in njene pravne lastnosti. Glede na to, da ima slovenska izvršnica »korenine« v hrvaški »zadužnici«, bo nujno sledila tudi kratka in kritično usmerjena primerjava obeh ureditev, skozi katero bom poskusil podati svojo oceno trditve, da je pravna ureditev »zadužnice« na Hrvaškem kot abstraktnega vrednostnega papirja z obveznim sodelovanjem notarja boljša od slovenske ureditve izvršnice.

Kot zadnji, a najpomembnejši del tega magistrskega dela, ki je v poslovni praksi v Sloveniji predvsem na področju t. i. nebančnih posojil in drugih sorodnih pravnih poslov še vedno nekakšna »siva cona«, bom kritično predstavil problematiko uporabe izvršnice za zavarovanje finančnih terjatev. Vsak gospodarski subjekt pri opravljanju finančne dejavnosti, ki je nedvomno relativno rizična, stremi k temu, da te rizike karseda učinkovito zniža, zato se

---

¹⁰ Izraz »zadužnica« je beseda v hrvaškem jeziku, ki označuje pravni institut, podoben izvršnici. Skladno z mnenji stroke bi moral v nalogi uporabljati prevod izraza (v kolikor ta obstaja), vendar se zdi vsakršno drugačno poimenovanje od originalnega neustrezno. Dobesedni prevod v slovenščino (zadolžnica) ima popolnoma drugačen pomen (gl. npr. 422 čl. OZ), izraz izvršnica pa je kljub podobnosti institutov izraz, ki označuje izključno slovensko izvršnico. Tako menim, da je v tej nalogi (še) toliko bolj zaradi primerjave obeh institutov na enem mestu najprimernejša uporaba originalnega hrvaškega izraza »zadužnica«, ki ga bom skozi celotno besedilo označeval z narekovaji. Vse navedeno smiselno velja tudi za »bjanko zadužnico«, ki označuje enak institut kot je »zadužnica«, s to razliko, da v trenutku izdaje (še) nima določenih sestavin in je zato bianko.

posluhuje raznih zavarovanj terjatev v vseh oblikah, ki jih veljavni pravni red ponuja. Pri tem je vsak nov instrument zavarovanja terjatev za upnike več kot dobrodošel, zato se je izvršnica na prvi pogled kazala kot učinkovito dodatno zavarovanje za tovrstne terjatve. Posebej se bom posvetil iskanju karseda točnega in s tehtnimi argumenti podprtega odgovora na vprašanje, ali se izvršnica lahko uporablja tudi za zavarovanje finančnih terjatev, pri čemer pa ta odgovor ne bo nujno skladen z mnenjem nekaterih (ali celo večine) relevantnih institucij, ki jih tema te naloge neposredno zadeva.

Na tem področju je torej nedvomno še vedno veliko odprtih vprašanj, ki bi jih bilo smiselno dosledno razrešiti, saj je negotovost pri poslovanju nevzdržna. Še toliko bolj to velja pri instrumentih zavarovanja terjatev, ki so nemalokrat ključni za odločitev, ali se sploh podati v določen posel ali ne, zato jo je treba znižati na minimum, če se je že ne da popolnoma odpraviti. Eden izmed neposrednih ciljev tega magistrskega dela je tako poskus odprave nekaterih dilem v zvezi z obravnavanim institutom, skozi to pa tudi pomoč gospodarskim subjektom pri uporabi le-tega, kolikor mi bodo omejitve obsega magistrske naloge to omogočale.

Pri svojem delu in raziskovanju bom moral v določeni meri uporabiti nekatere spletne vire, saj gre za specifično temo, ki v Sloveniji širše obravnave v znanstvenih delih žal še ni doživela. Naloga je v večjem delu usmerjena precej praktično, zato bom izhajal tudi iz neprecenljivih lastnih izkušenj, ki sem jih pridobil v letih delovanja na področju nebančnega financiranja gospodarskih subjektov.

2 PLAČILNA NEDISCIPLINA IN UKREPI ZA NJENO ODPRAVO

V slovenskem gospodarstvu, kot tudi drugod po svetu, se večina poslovanja gospodarskih subjektov (v smislu dobave blaga in opravljanja storitev) opravi z dogovorom o odlogu plačila.¹¹

Čas izpolnitve ene pogodbene stranke torej večinoma ne sovpa s časom izpolnitve druge pogodbene stranke. Zaradi takšnih dogovorov nujno pride do določenega tveganja na strani gospodarskega subjekta, ki mora na plačilo za opravljene storitve ali dobavljeno blago čakati najmanj do zapadlosti, nemalokrat pa tudi dlje, pri čemer lahko takšno konstantno zamujanje z izpolnitvijo (plačilom) označimo kot plačilno nedisciplino gospodarskega subjekta, ki s plačilom zamuja. Povedano velja *mutatis mutandis* tudi za finančne terjatve, kjer je čas izpolnitve pogodbene stranke, ki je finančno storitev prejela, nujno zamaknjen v kasnejši čas.

Kot ugotavlja Juhart, plačilna nedisciplina sicer ni pravni pojem, lahko pa jo pravno opredelimo kot kršitev dogovorjenih denarnih obveznosti in nastop dolžniške zamude z vsemi posledicami, ki za dolžnika in upnika nastopijo (pričetek teka zamudnih obresti, upnikova možnost pričetka s postopki prisilne izterjave terjatve – tudi skozi unovčitev morebitnih zavarovanj itd.).¹²

Vprašanje plačilne (ne)discipline je v Sloveniji že dolgo bolj ali manj eno aktualnejših. Pri tem morda še najbolj zmoti dejstvo, da, kot mi je znano, tudi neposredni in posredni proračunski uporabniki dogovorjenih plačilnih rokov pogosto ne upoštevajo in plačujejo z zamudo.¹³ V gospodarstvu so denarni tokovi in tekoča likvidnost akterjev na trgu izredno pomembni. Plačilna nedisciplina večine gospodarskih, kot tudi nekaterih javnih subjektov (država ter lokalne skupnosti, ko delujejo *iure gestionis*, pa tudi drugi proračunski uporabniki), pa znatno posega tudi v poslovanje drugih subjektov. Tako se ustvarja nekakšen »začaran krog«, saj tudi akterji, ki so ustrezno »plačilno disciplinirani«, skoraj nujno postanejo enaki tistim, ki s plačili zamujajo. Neplačila obveznosti najkasneje ob zapadlosti v plačilo lahko nemalokrat povzročijo

---

¹¹ 2. člen Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2011/7/EU z dne 16. februarja 2011 o boju proti zamudam pri plačilih v trgovinskih poslih, Uradni list Evropske unije, L 48, 23. februar 2011 (v nadaljevanju: Direktiva 2011/7/EU).

¹² M. Juhart, Menica kot instrument zavarovanja plačil, 2011, str. 1147.

¹³ Gl. npr. stanje v UKC Ljubljana, kot opisano v: K. Svenšek, Ljubljanski klinični center služi s svojim dolgom, <https://www.delo.si/novice/slovenija/ljubljanski-klinicni-center-s-svojim-dolgom-sluzi.html>.

šibko likvidnost gospodarskega subjekta kot upnika, ki pa ima prav tako svoje upnike, ki čakajo na plačila in tako se ustvari veriga zamud s plačili obveznosti, ki nima konca.

Problematika plačilne nediscipline tako nikakor ni vezana le na Slovenijo, temveč se pojavlja tudi drugod po Evropi in širše. Članice Evropske unije (EU) so že dolgo vključene v skupen boj proti zamudam s plačili¹⁴, ki se je v letu 2011 nadaljeval s sprejemom Direktive 2011/7/EU. V naš pravni red je bila (delno) prenesena s sprejetjem prvega Zakona o preprečevanju zamud pri plačilih (ZpreZP)¹⁵. S tem zakonom smo se tudi v Sloveniji aktivneje pričeli bolj ali manj uspešno spopadati z zamudami pri plačilih. To se udejanja z ukrepi in instituti, ki jih je Slovenija na podlagi omenjene direktive oziroma na lastno iniciativo uvedla. Že v letu 2012 je bila sprejet novi ZPreZP-1, in sicer predvsem vsled kritik prvotnega zakona zaradi popolne neuspešnosti pri odpravljanju oz. zmanjševanju plačilne nediscipline (naj bi celo poslabšal stanje z nekaterimi instituti, ki jih je uvedel – tako nekatere zbornice v kritiki ZPreZP¹⁶).

Zgoraj opisano problematiko se je zakonodajalec torej odločil reševati s sprejemom novega ZPreZP-1. Poleg drugih ukrepov (kot npr. maksimalni plačilni roki za določene primere, dodatni pavšalni stroški izterjave, obvezen večstranski pobot idr.), od katerih jih je bilo nekaj vključeno že v prvotno besedilo, je uveden tudi popolnoma nov institut v slovenskem gospodarstvu – izvršnica, kot nekakšna naslednica akceptnega naloga, s katerim si delita določene podobnosti.¹⁷

Izvršnica je v zakonu definirana kot listina, ki vsebuje izjavo dolžnika, dano v skladu s tem zakonom (ZpreZP-1), s katero se dolжник zaveže plačati z izvršnico določen denarni znesek, izdata pa jo lahko le gospodarski subjekt ali javni organ.¹⁸

2. 1 UPORABA IZVRŠNICE V SLOVENSKEI POSLOVNI PRAKSI

---

¹⁴ Gl. npr. Direktiva 2000/35/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. junija 2000 o boju proti zamudam pri plačilih v trgovinskih poslih, Official Journal of the European Communities, L 200, 8. 8. 2000.

¹⁵ Zakon o preprečevanju zamud pri plačilih (ZpreZP), Uradni list RS, št. 18/11.

¹⁶ Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o preprečevanju zamud pri plačilih, <https://imss.dz-rs.si/IMiS/ImisAdmin.nsf/ImisnetAgent?OpenAgent&2&DZ-MSS.01/ea8c5cf3394f2464b141243662a42e27c2f4ba52969116d84413d8adb0891530>, str. 5.

¹⁷ *Ibidem*, str. 14.

¹⁸ 37. člen ZPreZP-1.

V slovenski poslovni praksi se izvršnica uporablja tako za zavarovanje poslovnih kot finančnih terjatev. Za zavarovanje finančnih terjatev jo uporabljajo izključno »nebančni« subjekti¹⁹, kar je posledica interpretacije ZPreZP-1, ki so jo sprejeli ponudniki plačilnih storitev, v zadnjem času pa tudi nekatera sodišča. To stanje bo podrobneje kritično predstavljeno v nadaljevanju te naloge.

Izvršnica se v Sloveniji po mojem mnenju še zdaleč ni uveljavila v tolikšni meri, da bi lahko rekli, da je npr. uspešno zamenjala določene starejše, klasične instrumente zavarovanja (npr. menico) ali se le-tem po številčnosti in pogostosti uporabe vsaj približala. Na to lahko sklepamo že iz kratkega pregleda dostopnih statističnih podatkov o unovčenih izvršnicah²⁰, pri čemer podatkov o vseh izdanih izvršnicah ni na voljo (register izvršnic namreč ni bil uveden). Pri pregledu in analizi statističnih podatkov se tako lahko zanesemo le na podatke o izvršnicah, ki so bile predložene ponudnikom plačilnih storitev na unovčenje, le-te so namreč zavezane Agenciji za javnopravne evidence in storitve (AJ PES) te podatke redno sporočati.²¹

Ugotovitev, da se izvršnica za zavarovanje finančnih terjatev »bančnih« subjektov, torej bank, hranilnic in drugih ponudnikov plačilnih storitev, sploh ne uporablja, izvira iz neomajnega stališča slednjih, da se izvršnica za zavarovanje finančnih terjatev sploh ne sme uporabljati.²²

Ta problematika bo podrobneje predstavljena v posebnem poglavju, a je pomembna tudi za kratek pregled dejanske uporabe izvršnice v praksi. Iz te ugotovitve lahko namreč logično zaključimo, da se za zavarovanje finančnih terjatev izvršnica uporablja le v primerih, ko so upniki nebančni subjekti, pri čemer pa ne gre zanemariti dejstva, da regulirani bančni subjekti opravijo večji del storitev financiranja gospodarstva. Upniki iz večine finančnih terjatev so tako nedvomno bančni subjekti. Na podlagi tega lahko sklepamo, da je uporaba izvršnice tudi zaradi tega v Sloveniji toliko redkejša, kot če bi jo uporabljali tudi oni. V zvezi s tem velja opozoriti tudi na morebiten »konflikt interesov« v takšni ureditvi, kjer ponudniki plačilnih storitev

---

¹⁹ Z izrazom nebančni subjekti označujem gospodarske družbe, ki na trgu ponujajo finančne storitve (posojila, faktorinske storitve, lizing in druge sorodne storitve), niso pa regulirane, tako kot npr. banke in hranilnice.

²⁰ Podrobneje o dospelih neporavnanih obveznostih, ki izhajajo iz izvršnice: gl. https://www.ajpes.si/Statistike/Statistike_placilnega_prometa/Neporavnane_obveznosti/Porocila.

²¹ K. Fidermuc, Izvršnica se pri upnikih ni uveljavila, <https://www.delo.si/gospodarstvo/finance/izvršnica-se-v-petih-letih-pri-upnikih-ni-veljavila.html>.

²² Gl. npr.: K. Fidermuc, Izvršnica se pri upnikih ni uveljavila, <https://www.delo.si/gospodarstvo/finance/izvršnica-se-v-petih-letih-pri-upnikih-ni-veljavila.html> in Nova Kreditna banka Maribor, d. d. Splošni pogoji za opravljanje plačilnih storitev za pravne osebe, zasebnike, samostojne podjetnike in društva, <https://www.nkbm.si/downloadfile.ashx?fileid=277183>.

izvršnice za zavarovanje svojih finančnih terjatev ne uporabljajo, saj sledijo stališču, da se za zavarovanje finančnih terjatev le-te ne sme uporabljati. Na drugi strani pa njihova konkurenca – nebančni subjekti – izvršnico za zavarovanje finančnih terjatev v praksi uporabljajo, hkrati pa prav bančni subjekti kot ponudniki plačilnih storitev izvajajo postopek unovčevanja teh istih izvršnic, za katere menijo, da niso izdane v skladu z zakonom, zato unovčevanje takšnih izvršnic zavračajo.

Takšen odnos ponudnikov plačilnih storitev in njihova interpretacija zakonske ureditve povzročata dodatno negotovost nebančnih subjektov pri uporabi izvršnice, kar je po vsej verjetnosti nemalokrat razlog, da se ti za zavarovanje z izvršnico sploh ne odločijo, temveč posežejo po drugih instrumentih, za katere z gotovostjo vedo, da jih bodo lahko po potrebi tudi unovčili.

Ne vidim tudi nobenega tehtnega razloga, da banke ne bi pozdravile uvedbe novega instrumenta zavarovanja, ki bi ga lahko pri svojem poslovanju redno uporabljale. Pri pregledu javno dostopnih virov nisem zasledil nikakršnega interesa ali iniciative z njihove strani, da bi si želele izvršnico uporabljati tudi aktivno²³. Videti je, kot da so že od same uvedbe izvršnice sprejele takšna stališča, brez možnosti za drugačno razlago. Glede na to, da gre za regulirane subjekte, lahko predpostavimo, da je k oblikovanju teh stališč pripomogel tudi regulator, ki je po vsej verjetnosti podal tudi svoje mnenje o obravnavani problematiki.

Izvršnice lahko izdajajo poleg gospodarskih subjektov tudi javni organi²⁴, zato ne moremo mimo vprašanja, ali izvršnice slednji pri svojem poslovanju redno izdajajo. Kljub izrecni možnosti, ki jo zakon daje, po pregledu dostopnih spletnih virov, pa tudi iz meni poznane prakse ni moč zaslediti, da bi javni organi izvršnice množično izdajali²⁵. Tudi drugi predpisi jim tega, kolikor vem, ne nalagajo (da bi morali npr. javni organi svojim upnikom, npr. dobaviteljem, izvajalcem pri postopkih javnih naročil, izdati izvršnico)²⁶.

---

²³ Tj. ne le kot »izvrševalci« nalogov, temveč tudi kot upniki.

²⁴ Pojem javni organ je v tej magistrski nalogi uporabljen izključno, kot ga definira 6. člen ZPreZP-1.

²⁵ Pri pregledu spletnih virov najdemo le peščico primerov takšne uporabe. Gl. npr. Občina Postojna, RAZPISNA DOKUMENTACIJA ZA PREDLOŽITEV KONČNE PONUDBE V OKVIRU JAVNEGA RAZPISA ZA PODELITEV KONCESIJE ZA IZVEDBO PROJEKTA »ENERGETSKA SANACIJA OBJEKTOV IN INFRASTRUKTURE OBČINE POSTOJNA« št.: 430-39/2016 z dne 18. 12. 2017, <https://www.postojna.si/files/other/news/105/110583Razpisna%20dokumentacija%20-%20kon%C4%8Dna%20ponudba.docx>, kjer se v vzorcu koncesijske pogodbe Občina Postojna kot koncedent, zavezuje koncesionarju izdati izvršnico.

²⁶ To je npr. predlagala Gospodarska zbornica Slovenije (GZS), tako M. Weis, Likvidnost lahko zagotovijo le denar in realni posli, <https://www.finance.si/360251>.

O boniteti in plačilni sposobnosti javnih organov sicer v praksi po navadi ni dvoma, a je plačilna disciplina (nekaterih) javnih organov več kot nezadovoljiva.²⁷ Prav zato je zanimivo, da javni organi izvršnic ne izdajajo, sam namreč iz prakse ugotavljam, da bi ravno to lahko močno pripomoglo k izboljšanju plačilne discipline javnih subjektov.

Lahko si zamislimo primer, ko bi javni organ (npr. UNIVERZITETNI KLINIČNI CENTER LJUBLJANA), ki s plačili zamuja po več mesecev glede na dogovorjene plačilne roke (pri čemer ti roki po veljavnem ZPreZP-1 ne morejo biti daljši od 30 dni), svojemu dobavitelju izdal izvršnico, le-ta pa bi mu že prvi dan zamude z izvršnico dolgovani znesek »prisilno vzel« s transakcijskega računa, odprtega pri UJP, oziroma mu onemogočil razpolaganje s sredstvi na transakcijskem računu ter mu s tem močno otežil poslovanje.

Predpostavimo lahko, da se prav zaradi takšnih in podobnih potencialnih posledic javni organi izdaje izvršnic sploh ne poslužujejo, kar pa je nekoliko nenavadno, saj je zakonodajalec to možnost izrecno predvidel. V ukrepe za preprečevanje zamud pri plačilih (plačilne nediscipline) so bili namreč aktivno vključeni tudi javni organi, katerih plačilna nedisciplina naj bi se s temi ukrepi prav tako preprečila oziroma vsaj preprečevala.

2. 2 VPLIV UVEDBE IZVRŠNICE NA PLAČILNO DISCIPLINO V SLOVENIJI

Pri razmišljanju o uvedbi ukrepov, ki bi vsaj prispevali k odpravi plačilne nediscipline v Sloveniji, ne moremo mimo dvoma, da je le-to sploh moč odpraviti z zakonodajnimi ukrepi. Vzrok za plačilno nedisciplino zagotovo ni v morebitni neprimerni pravni ureditvi, posledično v množičnih spremembah le-te tudi ne moremo najti rešitve za odpravo tega pojava.²⁸ Lahko pa, kot ugotavlja dr. Juhart, »... blažimo njene znake tako, da odpravljamo nekatera s tem povezana tveganja«. ²⁹ Eden izmed načinov za to so gotovo tudi instrumenti zavarovanja obveznosti, pri katerih moramo biti še posebej previdni (sploh npr. pri spremembi »starih« in uvedbi novih instrumentov zavarovanja obveznosti).³⁰

---

²⁷ M. Weis, Likvidnost lahko zagotovijo le denar in realni posli, <https://www.finance.si/360251>.

²⁸ M. Juhart, Menica kot instrument zavarovanja plačil, 2011, str. 1147–1148.

²⁹ *Ibidem*.

³⁰ *Ibidem*.

V stališčih Vlade RS, ki je predlagala sprejem novele ZPreZP-1, kot tudi v stališčih določenih gospodarsko interesnih združenj v Sloveniji in drugih organov, ki so tudi aktivno sodelovali pri pripravi novele ZPreZP-1, s katero je bila izvršnica uvedena, v obdobju pred sprejemom lahko zasledimo določena pričakovanja glede pozitivnega vpliva izvršnice na plačilno disciplino v Sloveniji. Takratno splošno prepričanje je izvršnici pripisovalo realne možnosti za uspeh pri boju s plačilno nedisciplino.³¹

Pričakovalo se je torej veliko, a se je že v prvih mesecih pokazalo, da množična uporaba izvršnice v gospodarstvu ni postala nova realnost, na kar kažejo med drugim tako prvi podatki bank o številu izvršnic, predloženih v unovčenje, kot prvi odzivi gospodarsko interesnih združenj.³² Tudi po več kot osmih letih od uvedbe se v Sloveniji ta ni uveljavila kot zelo pogost instrument za zavarovanje terjatev, plačilna disciplina pa se je v tem času vseeno nekoliko izboljšala. Razloge za to gre pripisati predvsem vsesplošnemu izboljšanju stanja v gospodarstvu v državi in širše, gospodarski rasti ter »normalnemu« delovanju bank in drugih akterjev na trgu, ki subjektom, ki opravljajo gospodarsko dejavnost, zagotavljajo likvidnost.³³

Na podlagi vseh dosedanjih ugotovitev in zaključkov v zvezi s frekventnostjo uporabe izvršnice v Sloveniji menim, da uvedbi izvršnice ne moremo pripisovati znatnejših zaslug za izboljšanje plačilne discipline, saj v meri, v kolikršni se uporablja, že po naravi stvari ne more biti relevantna. Navedeno pa ne pomeni, da izvršnica ne more biti koristna za upnika kot (dodatni) instrument zavarovanja, zato po mojem mnenju njena uvedba, kljub izjalovitvi njenega primarnega namena (izboljšanje plačilne discipline v Sloveniji), ni bila napaka, temveč se lahko pri poslovanju v določenih primerih še kako učinkovito uporablja.

3 O IZVRŠNICI, NJENIH SESTAVINAH IN LASTNOSTIH

---

³¹ Gl. npr. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o preprečevanju zamud pri plačilih, <https://imss.dz-rs.si/IMiS/ImisAdmin.nsf/ImisnetAgent?OpenAgent&2&DZ-MSS-01/ea8c5cf3394f2464b141243662a42e27c2f4ba52969116d84413d8adb0891530>, M. Weis, Likvidnost lahko zagotovijo le denar in realni posli, <https://www.finance.si/360251>, STA, Med predlogi GZS tudi obveznost izdaje izvršnice za javna naročila, <https://krog.sta.si/1782575/med-predlogi-gzs-tudi-obveznost-izdaje-izvrsnice-za-javna-narocila>, K. Fidermuc, Izvršnica se pri upnikih ni uveljavila, <https://www.delo.si/gospodarstvo/finance/izvršnica-se-v-petih-letih-pri-upnikih-ni-ujeljavila.html> in Poročilo Odbora za finance in monetarno politiko k Predlogu zakona o preprečevanju zamud pri plačilih (ZPreZP-1), št. 450-01/12-19/, <https://imss.dz-rs.si/IMiS/ImisAdmin.nsf/ImisnetAgent?OpenAgent&2&DZ-MSS-01/ede5860108f2e5ef997f33be7cef92c0c9bab3706b567b87869775b7d2b07975>, str. 2.

³² K. Fidermuc, Zavarovanje z izvršnico za upnike ni zanimivo, <https://www.delo.si/gospodarstvo/posel/zavarovanje-z-izvršnico-za-upnike-ni-zanimivo.html>.

³³ J. Ugovšek, Plačilna disciplina se je občutno izboljšala, <https://www.finance.si/8863235/Placilna-disciplina-se-je-obcutno-izboljsala>.

3. 1 UREDITEV DE LEGE LATA

Izvršnico ureja ZPreZP-1 od 37. do 53. člena, kjer so določene vse njene lastnosti, predpisana vsebina ter postopek unovčenja pri ponudnikih plačilnih storitev. Njena končna ureditev se je od prvega predloga zakona, ki je vseboval ureditev tega instituta³⁴, vsebinsko precej spremenila. Popolnoma se je spremenila njena pravna narava, nekatere lastnosti idr., kar pomeni to, da si je predlagatelj med razpravo verjetno premislil in upošteval nekatere predloge sprememb.

V prvem odstavku 37. člena ZPreZP-1 je izvršnica definirana kot listina, ki vsebuje izjavo dolžnika, dano v skladu s tem zakonom, s katero se dolžnik zaveže plačati z izvršnico določen denarni znesek. Že po naslovu tega člena (»pravna narava izvršnice«), ki nam o pravni naravi izvršnice ne pove ničesar, lahko sklepamo, da je bila v prvotnem besedilu tega člena predvidena drugačna opredelitev pravne narave izvršnice. Po vpogledu v prvotno predlagano besedilo zakona ugotovimo, da je bila izvršnica sprva zamišljena kot abstraktni, imenski vrednostni papir, torej je bila njena prvotno predlagana pravna narava popolnoma drugačna. Večina njenih lastnosti namreč govori v prid njeni kavzalnosti, zaslediti pa je moč tudi določene elemente, ki so značilni za instrumente abstraktne pravne narave.³⁵

Možnost izdajanja izvršnic je pridržana le določenim subjektom s taksativno navedenimi lastnostmi – gospodarskim subjektom in javnim organom, katerih definicija je podana v 6. členu ZPreZP-1. Po mojem mnenju je ureditev primerno široka. Na strani gospodarskih subjektov zajema, poleg vseh gospodarskih družb in samostojnih podjetnikov (kot fizičnih oseb, ki opravljajo dejavnost), tudi npr. fizične osebe, ki niso samostojni podjetniki, vpisane pa so v Poslovni register Slovenije in opravljajo pridobitno dejavnost (tako so v to definicijo zajeti tudi npr. odvetniki, sobodajalci ipd.).

Fizične osebe, ki ne opravljajo dejavnosti, izvršnic ne morejo izdajati.

Na strani javnih organov je opredelitev prav tako široko navedena. Poleg države, samoupravnih lokalnih skupnosti, javnih agencij, javnih zavodov ipd. zajema tudi »druge javne osebe«. Za ustrežanje definiciji »drugih javnih oseb« mora pravna oseba izpolnjevati določene pogoje.

---

³⁴ Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah zakona o preprečevanju zamud pri plačilih, <https://e-uprava.gov.si/.download/edemokracija/datotekaVsebina/89107?disposition=inline>.

³⁵ *Ibidem*, str. 18, 45.

Poleg pogoja, da je ustanovljena za opravljanje dejavnosti, ki je v splošnem interesu in je industrijske ali poslovne narave, mora vsebovati še enega izmed dodatno naštetih pogojev, in sicer, da:

- je Republika Slovenija, samoupravna lokalna skupnost ali druga oseba javnega prava imetnica več kot 50 odstotkov delnic oziroma več kot 50-odstotnega poslovnega deleža te pravne osebe ali
- opravlja Republika Slovenija, samoupravna lokalna skupnost oziroma druga oseba javnega prava nadzor nad poslovanjem te pravne osebe, ali
- ima Republika Slovenija, samoupravna lokalna skupnost oziroma druga oseba javnega prava neposredno ali preko organov te pravne osebe pravico imenovati več kot polovico članov organov vodenja ali nadzora te pravne osebe.

Skladno z zgornjo definicijo se bodo nekatere pravne osebe uvrstile v obe skupini subjektov, ki izvršnice lahko izdajajo. Tak subjekt je npr. DARS, d. d., ki ima transakcijski račun odprt v raznih bankah v Sloveniji in v tujini, pa tudi pri Upravi RS za javna plačila (UJP).³⁶ Načeloma to v praksi ne bi smelo povzročati težav, kljub temu pa velja opozoriti na dejstvo, da zakon natančnega obrazca izvršnice ne predpisuje (temveč le njene obvezne sestavine), UJP pa je na svoji spletni strani³⁷ objavila »obrazec izvršnice za proračunske uporabnike«. Takšna objava daje videz obveznega obrazca, ki ga morajo javni organi uporabljati pri izdaji izvršnice. Na njem so med drugim navedeni tudi podatki o pristojni območni enoti UJP in transakcijskih računih javnega organa, odprtih pri UJP, čeprav ZPreZP-1 v tretjem odstavku 39. člena z uporabo besede »lahko« določa, da je navedba dolžnikovih ponudnikov plačilnih storitev fakultativna. Tudi sama ureditev izvršnice (gl. npr. tretji odstavek 37. člena ZPreZP-1) je taka, da upniku omogoča unovčitev izvršnice pri kateremkoli dolžnikovem ponudniku plačilnih storitev v breme dolžnikovih denarnih sredstev na kateremkoli dolžnikovem računu. Pri tem velja poudariti le eno omejitev, ki jo določa 47. člen ZPreZP-1, in sicer, da se obveznosti iz izvršnice najprej poravnajo iz denarnih sredstev na računu dolžnika, preko katerega dolžnik opravlja plačilne storitve, šele če na tem računu ni denarnih sredstev, pa tudi iz drugih računov, depozitov ali varčevanj, če dolžnik s temi sredstvi lahko razpolaga. Na primeru DARS, d. d.,³⁸

---

³⁶ Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve, Poslovni register Slovenije, DRUŽBA ZA AVTOCESTE V REPUBLIKI SLOVENIJI, D. D., <https://www.ajpes.si/prs/podjetje.asp?s=1&e=186369&p=1>.

³⁷ Ministrstvo za finance, Uprava Republike Slovenije za javna plačila, Obrazec izvršnice za proračunske uporabnike, http://www.mf.gov.si/fileadmin/mf.gov.si/pageuploads/zakonodaja/ZPreZP-1_obrazec_izvravnica_UJP_20120918.pdf.

³⁸ Pod predpostavko, da DARS, d. d., s sredstvi na računih, odprtih pri UJP, lahko prosto razpolaga.

in podobnih gospodarskih družb, ki ustrezajo merilom za obe skupini subjektov, ki jih ZPreZP-1 določa, se lahko torej potencialno pojavi težava pri izdaji in unovčevanju takšne izvršnice, če bi npr. UJP (sicer nezakonito, pa vendar) izvršitev transakcije zavrnil zaradi neuporabe zgoraj omenjenega obrazca, ki bi ga moral izdajatelj kot javni organ uporabiti (pa je izvršnico izdal kot gospodarska družba). Podatki o tovrstnih zapletih z unovčevanjem izvršnic pri UJP niso znani, zato gre le za kritično razmišljanje o potencialnih zapletih.

Naslednja pomembna določba ZPreZP-1 je 38. člen, ki izvršnici izrecno daje lastnost izvršilnega naslova, čemur je prav zaradi pomembnosti te določbe namenjen poseben del te naloge.

Vsebina izvršnice (tako obvezna kot prostovoljna) je izčrpno navedena v 39. členu ZPreZP-1, naslednji, 40. člen pa izvršnicam, ki vseh obveznih sestavin iz 39. člena ne vsebujejo (»nepopolnim izvršnicam«), izrecno jemlje pravni učinek.

Obvezne sestavine (vsebina) izvršnice so:

1. navedba, da gre za izvršnico,
2. davčna številka ter firma ali ime dolžnika in njegov sedež ali poslovni naslov,
3. davčna številka ter firma ali ime upnika in njegov sedež ali poslovni naslov,
4. v evrih navedeno ter s številko in besedo zapisana denarna obveznost dolžnika, če se obveznost obrestuje, pa tudi podatke o začetku teka obresti in obrestni meri,
5. dan dospelosti obveznosti iz prejšnje točke,
6. kraj in datum izdaje izvršnice,
7. podatki o pogodbi oziroma drugem pravnem temelju nastanka obveznosti in
8. notarsko ali upravno overjen podpis dolžnika iz izvršnice.

Drugi odstavek 39. člena ZpreZP-1 zgoraj navedenim obveznim sestavinam »dodaja« še neizpodbitno domnevo, da izvršnica vsebuje tudi:

1. nepreklicno pooblastilo dolžnika upniku, da zahteva izvršitev plačilne transakcije v breme dolžnikovih denarnih sredstev pri dolžnikovem ponudniku plačilnih storitev v skladu z izvršnico in
2. nepreklicno soglasje dolžnika vsem svojim ponudnikom plačilnih storitev, da v breme dolžnikovih denarnih sredstev izvršijo plačilno transakcijo, ki jo zahteva upnik v skladu s prejšnjo točko,

kar torej velja v vsakem primeru, tudi če posamezna izvršnica takšnega pooblastila in/ali soglasja neposredno ne vsebuje.

Poleg teh obveznih sestavin izvršnice (tako tistih, ki jih mora de facto v zapisu vsebovati, kot tistih, ki jih skladno z neizpodbitno domnevo vsebuje, čeprav de facto niso zapisane) dopušča ZPreZP-1 v tretjem odstavku 39. člena v besedilu izvršnice še navedbo enega ali več dolžnikovih ponudnikov plačilnih storitev, kar pa, kot že omenjeno, ni obvezna sestavina izvršnice in se tako ta šteje za popolno tudi brez te sestavine.

Z opredelitvijo nepopolne izvršnice, ki nima pravnih učinkov, je zakonodajalec, kot ugotavljata tudi Tacol in Jan, dokončno opustil idejo o uvedbi t. i. *bianco* izvršnice, ki bi se lahko z manjkajočimi sestavinami v skladu z dogovorom med upnikom in dolžnikom dopolnila tudi po trenutku podpisa^{39, 40}

Izvršnico je tako na prvi pogled moč uporabiti le za zavarovanje terjatev, ki so v trenutku izdaje v celoti opredeljene in znane (višina terjatve in dospelost terjatve).⁴¹ Pri tem sam ne vidim zakonskih ali drugih omejitev, ki bi preprečevale pogodbenima strankama, da bi (kot npr. pri maksimalni hipoteki, ki omogoča zavarovanje bodočih terjatev, ki v trenutku ustanovitve hipoteke še niso v celoti opredeljene⁴²) z izrecnim dogovorom določili prvo možno zapadlost terjatev iz pogodbenega razmerja (čeprav je npr. možnih zapadlosti več) in najvišjo možno višino terjatev iz pogodbenega razmerja. Na tak način so določene npr. terjatve v okvirnih kreditnih pogodbah (t. i. revolving krediti), kjer je zapadlost lahko odvisna tudi od odpoklica, višina pa je določena v maksimalnem znesku, čeprav lahko celoten kredit sploh ni črpan in se v vmesnem času znesek danega kredita neprestano spreminja. Dolžnik bi bil sicer lahko formalno v večji nevarnosti, da bo upnik svoje pravice zlorabil in izvršnico unovčil prej, kot bi bil po pogodbenem dogovoru to upravičen storiti, ali bi npr. izvršnico unovčil v višjem znesku kot mu je dejansko v tistem trenutku dolgovan.

---

³⁹ Tako predlog ZPreZP-1 z dne 5. 7. 2012 (<https://imss.dz-rs.si/IMiS/ImisAdmin.nsf/ImisnetAgent?OpenAgent&2&DZ-MSS-01/ea8c5cf3394f2464b141243662a42e27c2f4ba52969116d84413d8adb0891530>), medtem ko prejšnja verzija predloga ZPreZP-1 (<https://e-uprava.gov.si/download/edemokracija/datotekaVsebina/89107?disposition=inline>) določb o nepopolni izvršnici sploh ni vsebovala.

⁴⁰ T. Tacol, M. Jan, *Uporaba izvršnice v praksi*, 2013, str. 13.

⁴¹ *Ibidem*, str. 14.

⁴² Maksimalna hipoteka sicer praviloma ni neposredno izvršljiva, a je ta učinek mogoče doseči z naknadno »vključitvijo« določene terjatve v okvir maksimalne hipoteke s sklenitvijo neposredno izvršljivega notarskega zapisa za takšno posamezno terjatev. Več v: M. Juhart, *Hipoteka in neposredna izvršljivost*, 2008, str. 23.

Menim, da prav enaka stopnja nevarnosti za dolžnika izhaja iz vsake izdane izvršnice, saj lahko upnik svoje pravice na popolnoma enak način zlorabi tudi pri izdaji izvršnice, ki je izdana za zavarovanje v tistem trenutku točno določene terjatve s točno določeno zapadlostjo⁴³, pri čemer upnik za svoje ravnanje v vseh naštetih primerih dolžniku odškodninsko odgovarja.⁴⁴

Tudi kavzalna pravna narava izvršnice po mojem mnenju ne preprečuje pogodbenima strankama, da bi se o uporabi izvršnice za zavarovanje pogojnih in (še) nedoločenih terjatev izrecno dogovorili in s tem preprečili morebitno neveljavnost izvršnice zaradi neskladnosti s temeljnim pravnim poslom. Nasprotnega mnenja sta Jan in Tacol, ki kot argument navajata dejstvo, da je zakonodajalec opustil idejo o bianko izvršnici kot edini primerni za zavarovanje takšnih terjatev.⁴⁵

Upnik, kateremu je bila izvršnica izdana, lahko skladno z 41. členom ZPreZP-1 izvršnico unovči najkasneje v treh letih od dospelosti obveznosti, za zavarovanje katere je bila izdana, in je navedena v izvršnici kot ena izmed obveznih, bistvenih sestavin le-te. Čas, ki ga ima upnik na voljo za unovčitev izvršnice, je tako usklajen z zastaralnim rokom, ki ga Obligacijski zakonik (OZ)⁴⁶ določa za terjatve iz gospodarskih pogodb v 349. členu.⁴⁷

Izvršnica skladno z 42. členom ZPreZP-1 ni prenosljiva, s čimer se varujejo interesi dolžnika, da je v vsakem trenutku seznanjen z imetnikom izvršnice. Takšna ureditev naj bi bila skladna z namenom izvršnice, ki je v zavarovanju obveznosti plačila upniku.⁴⁸ Ta rešitev, kot tudi njene »varovalne« in druge namere, ni ravno prepričljiva. Že pri prodaji terjatev (ki je v slovenskem gospodarstvu še kako pogosta) pride do nujne potrebe po prenosljivosti izvršnice.⁴⁹ Novi upnik

---

⁴³ Tudi takšna terjatev se lahko namreč vmes »spremeni« – lahko se npr. delno plača in preostane za plačilo le še del.

⁴⁴ Podobno tudi VSM v sodbi I Cpg 118/2019 z dne 3. 10. 2019: »Dejstvo, da v času zapadlosti obveznosti iz izvršnice morebitna obveznost, v zavarovanje katere je bila izvršnica dana, po pogodbi še ni zapadla, predstavlja riziko izdajatelja izvršnice, na katerega mora izdajatelj izvršnice računati, saj zaradi narave poslovnih razmerij v času izdaje izvršnice ni mogoče z gotovostjo predvideti, ali bo na dan zapadlosti izvršnice tudi obveznost, ki naj se z izvršnico zavaruje, po pogodbi zapadla v plačilo in kolikšna bo njena dejanska višina. Ne more pa ta okoliščina preprečiti pravnih učinkov, ki jih pravilno in popolno izpolnjena ter zapadla izvršnica ustvarja, to je učinka izvršljivega izvršilnega naslova in možnosti unovčitve izvršnice.«

⁴⁵ T. Tacol, M. Jan, Uporaba izvršnice v praksi, 2013, str. 15.

⁴⁶ Obligacijski zakonik (OZ), Uradni list RS, št. 97/07 – uradno prečiščeno besedilo, 64/16 – odl. US, 20/18.

⁴⁷ Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o preprečevanju zamud pri plačilih, <https://imss.dz-rs.si/IMiS/ImisAdmin.nsf/ImisnetAgent?OpenAgent&2&DZ-MSS01/ea8c5cf3394f2464b141243662a42e27c2f4ba52969116d84413d8adb0891530>, str. 50.

⁴⁸ *Ibidem*, str. 50–51.

⁴⁹ Prenos terjatev je verjetno tudi edini položaj, kjer bi bil prenos izvršnice »primeren«. Če bi se izvršnica lahko prenašala posebej, bi izgubila svojo kavzalnost ter postala abstraktna – tako kot menica, ko prične krožiti.

je namreč postal prevzemnik terjatve, ki pa je zaradi neprenosljivosti izgubil instrument zavarovanja. V takšen (slabši) položaj je prevzemnik terjatve postavljen navkljub določbi 418. člena OZ, po kateri se vse stranske pravice prenesejo na prevzemnika skupaj s terjatvijo.

Če bi bil prenos izvršnice vsaj v zgoraj navedenih primerih mogoč, bi izvršnica še vedno obdržala svoj primarni namen. Nudila bi namreč zavarovanje iste obveznosti kot prej, le upnik bi bil drug, pa tudi nameri varovanja dolžnika bi se lahko enostavno zadostilo npr. z uvedbo obveznosti izrecne obvestitve dolžnika o prenosu izvršnice, ki bi bilo lahko podano tudi skupaj z obvestilom o odstopu terjatve⁵⁰.

Vsi preostali členi zakona, ki urejajo izvršnico, določajo postopek njene unovčitve, obveznosti in modalitete.

Na vsebino izvršnice, predvsem na njene posamezne obvezne sestavine iz prvega odstavka 39. člena ZPreZP-1, se bom podrobneje navezal še v podpoglavju o postopku unovčevanja izvršnice, kot tudi v nekaterih drugih poglavjih te magistrske naloge.

3. 2 LASTNOSTI IZVRŠNICE

Bistvene lastnosti izvršnice so se v procesu sprejemanja ZPreZP-1 znatno spreminjale, s čimer se je spreminjala tudi njena pravna narava. To lahko ugotovimo s pregledom predloga zakona v vseh njegovih različicah, kot tudi s pregledom (predvsem) kritičnih strokovnih člankov, ki so zaradi (po mnenju večine vodilnih pravnih strokovnjakov) neustrezne zakonske ureditve izvršnice nastajali v času pred sprejetjem zakona in neposredno po tem⁵¹.

Najprej omenjam samo pravno naravo izvršnice, ki je bila v prvotnem predlogu zamišljena kot imenski vrednostni papir⁵², čeprav je že iz pregleda njenih lastnosti v tem prvem predlogu razvidno, da pravna narava izvršnice v ničemer ne ustreza pravni naravi vrednostnega papirja. Vrednostni papirji so namreč tradicionalno prenosljivi, izvršnica pa je izrecno določena kot

---

⁵⁰ Gl 419. čl. OZ.

⁵¹ Gl. npr. N. Plavšak, Ureditev izvršnice v predlogu ZPreZP-1: (pravno mnenje), 2013.

⁵² Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o preprečevanju zamud pri plačilih, <https://e-uprava.gov.si/download/edemokracija/datotekaVsebina/89107?disposition=inline>, str. 7, 29, 45.

neprenosljiva – tako v prvotni, predlagani ureditvi, kot v sedanji veljavni ureditvi.⁵³ Zakonodajalec se je, najbrž po jasno izraženih kritikah takšne ureditve, naposled odločil za popolno opustitev definicije in ureditve izvršnice kot vrednostnega papirja.

Nadalje je bila izvršnica v prvem predlogu opredeljena kot abstraktna, v smislu popolne neodvisnosti od temeljnega pravnega posla, iz katerega izhajajo terjatve, za zavarovanje katerih je bila izdana. Navedeno naj bi pospešilo poplačilo dolgov, saj dolžniku onemogoča morebitne ugovore iz temeljnega razmerja.⁵⁴

Abstraktnost izvršnice dolžniku jemlje praktično vse ugovore iz temeljnega pravnega posla, zato z namenom zaščite upnika izpostavlja dolžnika nevarnostim zlorabe. Na neprimernost abstraktne pravne narave izvršnice je opozoril tudi Vuksanović v svoji kritiki (takrat napovedane) ureditve izvršnice, kjer prvotno abstraktno pravno naravo izvršnice primerja s pravno naravo menice.⁵⁵

Menica postane abstraktna šele s prenosom, v prvotnem razmerju pa ima dolžnik proti upniku na voljo vse ugovore iz tega razmerja.⁵⁶ Izvršnica pa je neprenosljiva in bo tako vedno lahko služila le kot zavarovanje terjatev iz temeljnega posla. Menim, da je to tudi eden izmed argumentov, ki govorijo v prid stališču, da pravna narava izvršnice ni abstraktna.

Zgornja primerjava je vsekakor smotrna, vsakršno podeljevanje abstraktne pravne narave instrumentom zavarovanja, ki dolžnika postavlja v manj zavarovan položaj, je namreč izredno tvegano. Posledično je takšnih instrumentov zavarovanja malo (npr. bančna garancija, pri čemer banke ne moremo primerjati z običajnim dolžnikom v gospodarskih poslih).⁵⁷

Zakonodajalčevi opustitvi tudi te lastnosti izvršnice navkljub pa je izvršnica, kot instrument »kavzalne pravne narave«, katere veljavnost je odvisna od veljavnosti terjatve iz temeljnega pravnega posla⁵⁸, z vidika varstva dolžnika še vedno urejena podobno »nevarno«. Primarno naj

---

⁵³ N. Plavšak, Ureditev izvršnice v predlogu ZPreZP-1: (pravno mnenje), 2013, str. 71.

⁵⁴ Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o preprečevanju zamud pri plačilih, <https://e-uprava.gov.si/download/edemokracija/datotekaVsebinska/89107?disposition=inline>, str. 45.

⁵⁵ I. Vuksanović, Izvršnica namesto dolžnikovega funta mesa, 2012, str. 12.

⁵⁶ M. Juhart, Menica kot instrument zavarovanja plačil, 2011, str. 1149.

⁵⁷ *Ibidem*, str. 1153.

⁵⁸ T. Tacol, M. Jan, Uporaba izvršnice v praksi, 2013, str. 14.

bi se namreč unovčevala po hitrem postopku pri ponudniku plačilnih storitev, ki temelja ni dolžan (in ga po mojem mnenju celo ne sme) preverjati.⁵⁹

Tudi pooblastilo dolžnika upniku, da zahteva izvršitev transakcije na podlagi izvršnice in soglasje dolžnika vsem njegovim ponudnikom plačilnih storitev za izvršitev transakcije, za katera se šteje, da sta vsebovana v vsaki izvršnici (neizpodbitna zakonska domneva) sta nepreklicna⁶⁰, kar v določeni meri nakazuje na abstraktnost izvršnice⁶¹.

Dolžnik torej možnosti za ugovor tudi po sedANJI (kavzalni) ureditvi nima, zato lahko iz navedenega, kljub načelni kavzalnosti izvršnice, razberemo elemente abstraktnosti. Menim, da slednji sicer ne zadoščajo za uvrstitev izvršnice med abstraktne instrumente zavarovanja, a so za dolžnika lahko enako nevarni.

Ponudnik plačilnih storitev mora dolžnika o prejeti zahtevi upnika za unovčenje izvršnice obvestiti⁶², s čimer je dolžniku dejansko omogočeno pravno varstvo preko zahteve za izdajo začasne odredbe, s katero lahko sodišče ustavi postopek unovčevanja izvršnice.⁶³

Poleg predstavljenega »učinka izvršljivosti na podlagi upnikove plačilne odredbe ponudnikom plačilnih storitev, ki vodijo dolžnikova denarna sredstva«⁶⁴, ima izvršnica tudi lastnost neposredne izvršljivosti. Prav to v svojem pravnem mnenju upravičeno problematizira Nina Plavšak, saj je s tem izvršnica praktično izenačena z učinki neposredno izvršljivega notarskega zapisa.⁶⁵ Pri sestavi slednjega je dolžnik neprimerljivo bolj varovan zaradi pomembne vloge in »nadzora« notarja. Notar kot strokovnjak in oseba javnega zaupanja aktivno sodeluje pri podpisu listin v obliki neposredno izvršljivega notarskega zapisa in zagotovi skladnost izjave dolžnika o soglasju z neposredno izvršljivostjo z veljavnim pravnim redom⁶⁶, strankam pa na

---

⁵⁹ Drugi odstavek 44. člena ZPreZP-1.

⁶⁰ Drugi odstavek 39. člena ZPreZP-1.

⁶¹ To nepreklicnost lahko primerjamo z bančno garancijo na prvi poziv, ki je prav tako nepreklicna, a je njena abstraktnost veliko bolj izrazita.

⁶² 45. člen ZPreZP-1.

⁶³ Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o preprečevanju zamud pri plačilih, <https://imss.dz-rs.si/IMiS/ImisAdmin.nsf/ImisnetAgent?OpenAgent&2&DZ-MSS>

01/ea8c5cf3394f2464b141243662a42e27c2f4ba52969116d84413d8adb0891530, str. 10.

⁶⁴ N. Plavšak, Ureditev izvršnice v predlogu ZPreZP-1: (pravno mnenje), 2013, str. 75.

⁶⁵ *Ibidem*, str. 72–76.

⁶⁶ Gl. 4. člen Zakona o notariatu (ZN), Uradni list RS, št. 2/07 – uradno prečiščeno besedilo, 33/07 – ZSReg-B, 45/08, 91/13, 36/20 – ZZUSUDJZ.

razumljiv način obrazloži njegovo vsebino in posledice, skladno s pojasnilno dolžnostjo iz 42. člena Zakona o notariatu.⁶⁷

Po veljavni ureditvi je izvršnica listina, torej se lahko izda le pisno. Možnost izdaje v elektronski obliki, ki bi bila podpisana s kvalificiranim elektronskim potrdilom⁶⁸ je bila opuščena⁶⁹. Zanj zakon posebne obličnosti (razen pisne oblike) ne predpisuje, mora pa biti na njej podpis dolžnika skladno z 8. točko prvega odstavka 39. člena ZPreZP-1 upravno ali notarsko overjen. Problematika izenačevanja notarskih in upravnih overitev je širša in ni predmet te magistrske naloge, se je pa v določenem delu brez dvoma dotika. Ratio legis zakonodajalca pri vsakem izenačevanju teh dveh »načinov« overitve (prvega ureja Zakon o notariatu, drugega pa Zakon o splošnem upravnem postopku (ZUP)⁷⁰) gre povečini iskati v pocenitvi postopka za stranke (notarska overitev je namreč nekajkrat dražja od upravne)⁷¹.

Izvršnica torej ni javna, temveč zasebna listina. Overitev (upravna ali notarska) podpisa na njej potrjuje le dejstvo, da je izvršnico dejansko podpisala oseba, ki je na njej navedena. To preveri in potrdi tisti, ki podpis na njej overja. Vsebine izvršnice ta ni dolžan preverjati, prav tako ni dolžan npr. pojasniti dolžniku posledice njene izdaje. To bi bilo od izvajalca upravne overitve (npr. upravne enote) tudi neupravičeno pričakovati, od notarja pa vsekakor upravičeno in celo zaželeno.

Obstoječa ureditev povečuje stopnjo nevarnosti za dolžnika, ne koristi pa niti upniku, ki je tako kot dolžnik lahko⁷² nevesč prava. Potencialno tako tudi upnik nepravilno sestavljene izvršnice ne bo mogel unovčiti, kar velja za postopek pri ponudniku plačilnih storitev, kot tudi za sodni (izvršilni) postopek.

Čeprav v vsakem primeru za veljavnost izvršnice zadostuje zgolj overitev (ne pa tudi morebitna oblika notarskega zapisa⁷³) podpisa dolžnika na njej, je upravna overitev podpisa dolžnika na

---

⁶⁷ N. Plavšak, Ureditev izvršnice v predlogu ZPreZP-1: (pravno mnenje), 2013, str. 72–76.

⁶⁸ Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o preprečevanju zamud pri plačilih, <https://e-uprava.gov.si/download/edemokracija/datotekaVsebina/89107?disposition=inline>, str. 30–32.

⁶⁹ S strani Nine Plavšak je bila takšna ureditev ocenjena celo kot neizvedljiva, gl. N. Plavšak, Ureditev izvršnice v predlogu ZPreZP-1: (pravno mnenje), 2013, str. 76.

⁷⁰ Zakon o splošnem upravnem postopku (ZUP), Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10, 82/13, 36/20 – ZZUSUDJZ, 61/20 – ZZUSUDJZ-A.

⁷¹ N. Erjavec, Notarske overitve: včeraj, danes, jutri?, 2013, str. 26.

⁷² In v večini primerov tudi je.

⁷³ Kot je to izrecno predlagala Nina Plavšak v svojem predlogu ZPreZP-1. Gl. N. Plavšak, Ureditev izvršnice v predlogu ZPreZP-1: (pravno mnenje), 2013, str. 76.

njej po mojem mnenju popolnoma neprimerna. Konec koncev gre za listino, ki jo izdajajo predvsem pravne osebe, te pa pri poslovanju praviloma zastopajo zakoniti zastopniki. Zanje lahko obstajajo tudi določene omejitve (npr. obvezno skupno zastopanje dveh zakonitih zastopnikov, ki je vpisano v sodni register). Teh omejitev pri upravni overitvi overitelj ni dolžan preverjati⁷⁴, za razliko od notarja, ki bo vse navedeno skladno s 65. členom ZN vedno preveril in potrdil v t. i. overitveni klavzuli, ki ima lastnost javne listine.⁷⁵

3. 3 UNOVČEVANJE IZVRŠNICE

Upniku sta pri unovčevanju na voljo dva postopka unovčevanja izvršnice. Prvi in »primarni«⁷⁶ je postopek pri dolžnikovem ponudniku plačilnih storitev, drugi pa je izvršilni postopek, ki ga vodi izvršilno sodišče. Izvršilni postopek na podlagi izvršnice bo zaradi specifične »podelitve« lastnosti izvršilnega naslova izvršnici predstavljen v posebnem razdelku.

Postopek unovčevanja izvršnice pri dolžnikovem ponudniku plačilnih storitev (v nadaljevanju tudi: banki⁷⁷) v celoti ureja ZpreZP-1. Postopek se prične z upnikovo predložitvijo izvršnice banki, kar se šteje kot upnikova zahteva za izvedbo plačilne transakcije. Dolžnikovo pooblastilo upniku, da takšno transakcijo zahteva, je vsebovano v sami izvršnici. Takšna zahteva upnika banki, skladno z ZPreZP-1, predstavlja plačilni nalog upnika banki, ki je skladen z zakonom, ki ureja plačilne storitve.⁷⁸

Upnik mora torej za pričetek postopka izvršnico v fizični obliki (v izvorniku) predložiti banki, ob predložitvi pa navesti transakcijski račun, na katerega naj se sredstva dolžnika prenesejo, ter znesek, za katerega želi poplačilo. Znesek je lahko manjši ali enak celotnemu znesku, za katerega je bila izvršnica izdana. Če upnik ne navede zneska, se šteje, da zahteva unovčitev izvršnice za celoten znesek.⁷⁹

---

⁷⁴ Iz relevantnih členov ZUP in Uredbe o upravnem poslovanju (Uradni list RS, št. 9/18, 14/20), ki upravno overitev lastnoročnega podpisa urejata, takšna dolžnost overitelja ne izhaja.

⁷⁵ N. Erjavec, Notarske overitve: včeraj, danes, jutri?, 2013, str. 22.

⁷⁶ O »primarnosti« tega postopka lahko sklepamo iz namena zakonodajalca, da je postopek čim hitrejši. S pojmom »primaren« mislim na primarnost tega postopka v smislu, da je zaradi njegove enostavnosti in hitrosti predvidena pogostejša izbira tega postopka, pri čemer pa je izbira med izvršilnim postopkom in postopkom pri bankah v celoti prepuščena upniku.

⁷⁷ Izbira poimenovanja »banka« je namenjena »okrajšavi« pojma »ponudnik plačilnih storitev«, prav tako pa je večina ponudnikov plačilnih storitev v Sloveniji bank.

⁷⁸ Prvi odst. 43. čl. ZpreZP-1.

⁷⁹ Tretji odst. 43. čl. ZPreZP-1.

Banka mora v svojem postopku izvrševanja plačilne zahteve upnika na podlagi izvršnice preveriti, če:

- je obveznost izvršnice že dospela,
- je upnik navedel račun, na katerega naj se denarna sredstva prenesejo,
- je izvršnica popolna,
- so od dospelosti obveznosti iz izvršnice pretekla več kot tri leta;

ne preverja pa, ali:

- denarna obveznost iz izvršnice izvira iz pogodbe, ki je v zvezi z dejavnostjo pravne ali fizične osebe, ki je vpisana v Poslovni register Republike Slovenije,
- je izvršnico podpisal zakoniti zastopnik dolžnika,
- je prenehala obveznost, v zavarovanje plačila katere je bila dana izvršnica,
- je bila nasprotna obveznost upnika iz pogodbe oziroma drugega pravnega temelja nastanka obveznosti, v plačilo ali zavarovanje katere je bila dana izvršnica, izpolnjena.⁸⁰

V primeru, da upnik pri predložitvi izvršnice ni navedel transakcijskega računa, na katerega naj se sredstva prenesejo, ali v primeru, da banka pri pregledu izvršnice ugotovi, da obveznost iz izvršnice še ni dospela v plačilo, je izvršnica nepopolna, ali če je potekel zastaralni rok, plačilne transakcije banka ne izvrši in izvršnico vrne upniku.⁸¹

O upnikovi unovčitvi izvršnice mora banka dolžnika skladno s 45. členom ZpreZP-1 obvestiti. Slednjemu mora tudi onemogočiti razpolaganje z denarnimi sredstvi za čas do izvršitve zahtevane plačilne transakcije na podlagi izvršnice.

Edina dejanja, ki jih je v tem času banka v breme dolžnikovih denarnih sredstev dolžna in upravičena izvršiti, so dejanja, odrejena na podlagi:

- sklepa o izvršbi, s katerim je sodišče naložilo blokado dolžnikovih denarnih sredstev,
- sklepa o izvršbi, s katerim je davčni ali carinski organ naložil rubež dolžnikovih denarnih sredstev, in
- sklepa sodišča ali davčnega organa o zavarovanju⁸².

---

⁸⁰ Drugi odst. 44. čl. ZpreZP-1.

⁸¹ Prvi odst. 44. čl. ZPREzp-1.

⁸² Drugi odst. 46. čl. ZPreZP-1.

Zgoraj navedeno izvršnico »premakne« v kasnejši vrstni red in je izvršena šele po izvršitvi teh sklepov. Prednost pred poplačilom upnika iz izvršnice ima tudi banka, ki iz dolžnikovih sredstev najprej poplača svoje nadomestilo za unovčevanje izvršnice.⁸³

V kolikor denarna sredstva na dolžnikovih računih (tako transakcijskih kot varčevalnih, depozitnih in drugih, v domači ali tuji valuti) pri banki, kateri je upnik izvršnico predložil na unovčenje, zadostujejo za popolno poplačilo zahtevanega zneska, banka izvrši zahtevano transakcijo in izvršnico vrne dolžniku.⁸⁴ Zakon pa nikjer ne določa obveznosti banke, da mora poplačilo izvršnice na le-tej označiti (kot je to izrecno določeno za delno poplačilo izvršnice⁸⁵). V primeru delnega poplačila, banka delno plačilo zaznamuje na izvršnici ter jo vrne upniku.⁸⁶ Banka izvršnico upniku vrne tudi na njegovo izrecno zahtevo ali v primeru, da v roku enega leta izvršnica ni bila v celoti poplačana skladno z upnikovo zahtevo.⁸⁷

Če banka po preverbi stanja denarnih sredstev na dolžnikovih računih ugotovi, da ne zadostujejo za popolno izvršitev upnikove zahteve, dolžnik pa ima račune odprte tudi pri drugih bankah, kopijo izvršnice posreduje drugim bankam. Te morajo postopati smiselno enako kot banka, pri kateri je upnik pričel postopek unovčevanja izvršnice. Sredstva dolžnika morajo takoj prenesti na račun dolžnika, odprtega pri banki, ki jim je kopijo izvršnice posredovala, ta pa zahtevano transakcijo na podlagi izvršnice izvrši.⁸⁸

Banka, ki ji je upnik predložil izvršnico, mora stanje na dolžnikovih računih preverjati najmanj enkrat dnevno in v primeru pozitivnega stanja izvršiti upnikovo zahtevo v znesku, ki je v tistem trenutku razpoložljiv.⁸⁹

Postopki unovčevanja izvršnice pri bankah so podrobneje (»tehnično«) urejeni z internimi predpisi bank (priporočila, navodila, pravilniki ipd.), ki pa morajo biti v celoti skladni z zakonsko ureditvijo. Gre za interne akte teh subjektov, ki niso javno dostopni, so pa nekateri deli teh postopkov razvidni iz javno objavljenih splošnih pogojev poslovanja posameznih bank.

---

⁸³ Drugi odst. 50. čl. ZPreZP-1.

⁸⁴ Drugi odst. 52. čl. ZPreZP-1.

⁸⁵ Gl. tretji odst. 52. čl. ZPreZp-1 in drugi odst. 53. čl. ZPreZP-1.

⁸⁶ Tretji odstavek 52. čl. ZPreZP-1.

⁸⁷ Prvi odst. 53. čl. ZPreZP-1.

⁸⁸ 51. čl. ZPreZP-1.

⁸⁹ Prvi odst. 49. čl. ZPreZP-1.

Za unovčevanje izvršnic, ki jih izdajo javni organi, postopek ni posebej določen, temveč se uporabljajo enaka pravila kot za ostale izvršnice. Iz vprašanj in odgovorov na spletni strani UJP je razvidno, da UJP pri unovčevanju izvršnic občin upošteva določene posebnosti in omejitve, ki po drugih zakonih veljajo za sredstva države, samoupravnih lokalnih skupnosti (občin) in javnih zavodov.⁹⁰ Tako npr. Zakon o izvršbi in zavarovanju (ZIZ)⁹¹ v 149. členu določa, da predmet izvršbe⁹² ne morejo biti denarna sredstva, ki jih ima na računu država, samoupravna lokalna skupnost ali javni zavod, kolikor so jim nujno potrebna za opravljanje njihovih temeljnih nalog oziroma dejavnosti, kot tudi ne denarna sredstva na računu samoupravne lokalne skupnosti, ki jih ji je zagotovila država za opravljanje posameznih zadev iz državne pristojnosti, ki so z zakonom prenesene na samoupravno lokalno skupnost, denarna sredstva, za katera tako določa zakon, ki ureja financiranje občin, denarna sredstva, ki so namenjena odpravi posledic naravnih nesreč in denarna sredstva za sofinanciranje posameznih nalog in programov oziroma investicij strukturne in kohezijske politike Evropske unije^{93, 94}

Pravna podlaga za takšno ravnanje UJP, tj. da izvršnico obravnava glede zgornjih omejitev enako kot sklep o izvršbi, ne obstaja, zato ugotavljam, da UJP v teh primerih postopa nezakonito, pri čemer pa praksa UJP ni javno dostopna.

Izvršnica nima narave sklepa o izvršbi (temveč naravo nepogojnega dolžnikovega naloga banki, naj upniku izplača njegova denarna sredstva), zato se pri njeni unovčitvi po mojem mnenju ne morejo uporabljati pravila izvršilnega postopka in s tem zakonske določbe o izvzetju določenih denarnih sredstev dolžnika iz izvršbe in omejitvi izvršbe (gl. npr. določbe ZIZ glede višine denarnih sredstev, ki morajo dolžniku, fizični osebi, ki opravlja dejavnost (samostojnemu podjetniku), ostati na transakcijskem računu po opravljeni izvršbi). Postopek unovčevanja

---

⁹⁰ Ministrstvo za finance, Uprava Republike Slovenije za javna plačila, IZVRŠEVANJE SKLEPOV O IZVRŠBI, <https://www.ujp.gov.si/dokumenti/dokument.asp?id=208>.

⁹¹ Zakon o izvršbi in zavarovanju (ZIZ), Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 93/07, 121/07, 45/08 – ZArbit, 37/08 – ZST-1, 28/09, 51/10, 26/11, 14/12, 17/13 – odl. US, 45/14 – odl. US, 58/14 – odl. US, 53/14, 50/15, 54/15, 76/15 – odl. US, 11/18, 53/19 – odl. US, 66/19 – ZDavP-2M, 23/20 – SPZ-B, 49/20 – ZIUZEOP, 61/20 – ZIUZEOP-A.

⁹² ZIZ je zakon, ki ureja izvršilni postopek (in njegove omejitve), ne pa postopka unovčevanja izvršnice, ki nikakor ni enaka sklepu o izvršbi, niti njen postopek izvrševanja ni enak.

⁹³ 149. člen ZIZ.

⁹⁴ V zvezi s tem gl. tudi omejitve iz 212.a člena Zakona o davčnem postopku (ZDavP-2), Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 24/12 – ZDDPO-2G, 24/12 – ZDoh-2I, 32/12, 94/12, 101/13 – ZDavNepr, 111/13, 22/14 – odl. US, 40/14 – ZIN-B, 25/14 – ZFU, 90/14, 95/14 – ZUJF-C, 23/15 – ZDoh-2O, 23/15 – ZDDPO-2L, 91/15, 63/16, 69/17, 13/18 – ZJF-H, 36/19, 66/19, 36/20 – ZIUJP, 49/20 – ZIUZEOP, 61/20 – ZIUZEOP-A, 89/20, z vsebino podobno omejitvam iz 149. člena ZIZ.

izvršnice pri ponudniku plačilnih storitev ni izvršilni postopek, kljub temu, da je izvršnica tudi izvršilni naslov.

Glede unovčitve izvršnice, ki jo je izdal javni organ (npr. občina), torej velja smiselno enako, zato je upoštevanje takšnih omejitev s strani ponudnika plačilnih storitev (v zgornjem primeru UJP) nezakonito. Drugi ponudniki plačilnih storitev zasebnim subjektom (banke in hranilnice) se po drugi strani pri unovčevanju izvršnic zavedajo razlike med izvršnico in sklepom o izvršbi, zato zgoraj omenjenih omejitev, ki veljajo za izvrševanje sklepov o izvršbi, ne upoštevajo.⁹⁵

Poleg postopka unovčevanja izvršnice pri dolžnikovih ponudnikih plačilnih storitev se lahko izvršnica unovčuje tudi po sodni poti, kar je omogočeno s podelitvijo lastnosti izvršilnega naslova izvršnici. Izbira postopka je, kot bo predstavljeno v nadaljevanju, prepuščena upniku.

3. 4 IZVRŠNICA KOT IZVRŠILNI NASLOV

ZIZ v 17. členu določa izvršilne naslove. To so: izvršljiva sodna odločba in sodna poravnava, izvršljiv notarski zapis, poleg teh pa še katerakoli druga izvršljiva odločba ali listina, za katero zakon, ratificirana in objavljena mednarodna pogodba ali pravni akt Evropske unije, ki se v Republiki Sloveniji uporablja neposredno, določa, da je izvršilni naslov.⁹⁶

Eden izmed zakonov, ki podeljujejo lastnost izvršilnega naslova, je tudi ZPreZP-1. V 38. členu tega zakona je določeno, da je izvršnica izvršilni naslov skladno z zakonom, ki ureja izvršbo, ter da se šteje, da izvršnica vsebuje potrdilo o izvršljivosti.⁹⁷

Takšna ureditev izvršnice je bila že od samega začetka kritizirana, predvsem z vidika utemeljenosti podelitve lastnosti izvršilnega naslova izvršnici. Kot je bilo že predstavljeno, gre za zasebno listino, ki se izdaja na zelo enostaven način, vsebuje pa le overitev podpisa, a še to niti ne nujno notarsko. Našteto je bilo problematizirano že v predhodnih naslovih te naloge.

Po mnenju Dide Volk izvršnica kljub izrecni zakonski določbi nikakor ne izpolnjuje pogojev za podelitev lastnosti izvršilnega naslova. Navedeno utemeljuje z mnogimi tehničnimi argumenti,

---

⁹⁵ Navedeno mi je poznano iz lastnih izkušenj z unovčevanjem izvršnic pri bankah.

⁹⁶ 17. člen ZIZ.

⁹⁷ 38. člen ZPreZP-1.

ki kažejo na to, da je zakonodajalec z namenom reševanja problematike plačilne nediscipline posegel v obstoječo ureditev izvršilnih naslovov. Ti so vedno strogo določeni in urejeni, praviloma pa gre za »regulirane« javne listine. Nad njihovim »nastankom« bdi nek zaupanja vreden organ (npr. bodisi sodišče pri sodnih odločbah bodisi notar pri neposredno izvršljivih notarskih zapisih).⁹⁸

Ureditev izvršilnih naslovov je takšna z razlogom, dolžnik mora biti namreč varovan pred potencialnimi zlorabami, ob upoštevanju nasprotnih interesov upnika, ki seveda ne smejo izostati. Problematika tehtanja med interesi dolžnika in interesi upnika je veliko širša, zato se na tem mestu z njo ne bom ukvarjal podrobno. Vsekakor pa velja poudariti odklon ureditve izvršnice kot izvršilnega naslova od ostalih izvršilnih naslovov. Problematičen je predvsem sam postopek izdaje izvršnice, v katerem ni nobenega preverjanja obstoja terjatve, nobenih strogih obličnostnih zahtev (kot npr. pri neposredno izvršljivem notarskem zapisu), zaradi česar izvršnica nedvomno nima neke visoke stopnje verodostojnosti, ki je značilna za ostale izvršilne naslove.⁹⁹

Dida Volk problematizira tudi določbe ZpreZP-1 o zastaralnem roku, ki je za terjatve iz izvršnice določen, saj je ta enak zastaralnemu roku, določenemu v OZ za terjatve iz gospodarskih pogodb. Za izvršilne naslove (skladno z zakonskimi določbami in tudi sodno prakso) se po drugi strani uporablja desetletni zastaralni rok, kar je po mnenju avtorice dodaten argument, ki govori v prid stališču, da izvršnica ne more biti izvršilni naslov.¹⁰⁰

Poleg prvega odstavka 38. člena ZPreZP-1¹⁰¹ je sporna tudi določba drugega odstavka tega člena, skladno s katero je vzpostavljena domneva, da izvršnica vsebuje potrdilo o izvršljivosti. Izvršljivost ostalih izvršilnih naslovov, ki so v ZIZ določeni, je natančno urejena za vsak izvršilni naslov posebej¹⁰². Takšna stroga in natančna opredelitev izvršljivosti izvršilnih naslovov je uvedena zaradi varstva dolžnika pred neupravičenimi posegi upnika v izvršilnem postopku, medtem ko ureditev izvršljivosti izvršnice takšnim standardom evidentno ne zadošča.¹⁰³

---

⁹⁸ D. Volk, Izvršnica – izvršilni naslov?, 2013, str. 9–10.

⁹⁹ D. Volk, Izvršnica – izvršilni naslov?, 2013, str. 9–10.

¹⁰⁰ *Ibidem*, str. 10–11.

¹⁰¹ Določa, da je izvršnica izvršilni naslov v skladu z zakonom, ki ureja izvršbo.

¹⁰² Gl. 19., 20. in 20.a člen ZIZ.

¹⁰³ D. Volk, Izvršnica – izvršilni naslov?, 2013, str. 10.

Vsled vseh naštetih pomanjkljivosti izvršnice je zanimiv predlog, da bi se izvršnica štela zgolj za verodostojno listino, ne pa za izvršilni naslov. Tako bi bila upniku na podlagi izvršnice na voljo izvršba na podlagi izvršnice kot verodostojne listine. Za dolžnika bi bil tak postopek »manj nevaren«, na voljo pa bi imel ugovor, po katerem bi se terjatev ugotavljala v pravnem postopku. Ta bi se zaključil s sodno odločbo, ki bi v primeru upnikove uspešnosti v postopku postala izvršilni naslov, ki je izvršljiv.

Po drugi strani pa bi bila takšna ureditev za upnika v praksi povečini neuporabna oziroma ne bi prinesla nobenih dodatnih koristi, saj je nabor verodostojnih listin širši in upnik v vsakem primeru že brez izvršnice razpolaga z vsaj eno izmed verodostojnih listin (npr. fakturo, izpiskom iz poslovnih knjig itd.)¹⁰⁴ in bi lahko že na taki osnovi pričel postopek izvršbe na podlagi verodostojne listine zoper dolžnika.¹⁰⁵

Pridobitev izvršilnega naslova zgolj z overitvijo (notarsko ali upravno) podpisa dolžnika na zasebni listini kritizira tudi Nataša Erjavec. Svojo argumentacijo opre predvsem na umeščenost izvršnice kot zasebne listine, na kateri je overjen le podpis, torej se z vsebino le-te nista ukvarjala ne notar ne sodišče, ob bok izvršilnim naslovom, katerih stopnja verodostojnosti in pravilnosti je zaradi vključitve navedenih oseb in organov v preverjanje vsebine toliko višja. Avtorica opozori tudi na izkušnjo Hrvaške, kjer so obliko izvršnice iz overjene zasebne listine spremenili in zanjo kot obvezno predpisali obliko notarskega zapisa.¹⁰⁶

Kljub vsem kritikam, ki so bile pogoste predvsem v prvih letih po uvedbi izvršnice, je Vrhovno sodišče RS v Sklepu opr. št. III R 29/2014 z dne 7. 11. 2014 sprejelo stališče, da je izvršnica, skladno z zakonskimi določili, brez dvoma izvršilni naslov in ne verodostojna listina. Šlo je za enega izmed prvih sodnih primerov v zvezi z izvršnico in od takrat se ta dilema ni več pojavila.¹⁰⁷

Izvršnici je bila lastnost izvršilnega naslova navsezadnje podeljena izrecno in z jasnim namenom, da se poveča njena praktična uporabnost. S tem se je izvršnica po svojih učinkih

---

¹⁰⁴ Gl. 23. člen ZIZ.

¹⁰⁵ D. Volk, *Izvršnica – izvršilni naslov?*, 2013, str. 11.

¹⁰⁶ N. Erjavec, *Notarske overitve: včeraj, danes, jutri?*, 2013, str. 22–23.

¹⁰⁷ Sklep VSRS opr. št. III R 29/2014 z dne 7. 11. 2014.

približala neposredno izvršljivemu notarskemu zapisu, če ne celo izenačila z njim¹⁰⁸. Zgoraj našete kritike so po mojem mnenju povečini utemeljene, ne spreminjajo pa dejstva, da je izvršnica izvršilni naslov, na podlagi katerega lahko upnik predlaga pričetek izvršilnega postopka zoper dolžnika.

3. 4. 1 IZVRŠILNI POSTOPEK NA PODLAGI IZVRŠNICE

Izvršilni postopek je urejen v ZIZ enako za vse izvršilne postopke, ki jih upnik predlaga na podlagi enega od izvršilnih naslovov (tudi izvršnice).

Upnik lahko z vložitvijo predloga za izvršbo na podlagi izvršnice poseže v dolžnikovo premoženje, katerega seznam je lahko v tem primeru veliko širši od prenosa denarnih sredstev na dolžnikovih računih pri organizacijah, ki opravljajo plačilni promet. Na voljo ima namreč še vsa preostala sredstva izvršbe, določena v ZIZ. To so: prodaja premičnin, prodaja nepremičnin, prenos denarne terjatve, unovčenje drugih premoženjskih oziroma materialnih pravic in nematerializiranih vrednostnih papirjev ter prodajo deleža družbenika.¹⁰⁹

Predlog za izvršbo lahko upnik vloži neodvisno od tega, ali se je predhodno že poslužil postopka unovčevanja izvršnice pri banki. Navedeno je bilo potrjeno tudi s Sklepom Višjega sodišča v Celju opr. št. II Ip 211/2017 z dne 30. 8. 2017. V predmetnem sklepu je sodišče izrecno zavrnilo stališče prvostopenjskega sodišča, da naj bi bil postopek unovčevanja izvršnice pri banki procesna predpostavka za pričetek izvršbe na podlagi izvršnice. Gre le za eno izmed upnikovih možnosti, izbira pa je prepuščena njemu.¹¹⁰

Upnik torej v izvršilnem postopku, ki se na njegov predlog vodi na podlagi izvršnice, lahko doseže izdajo sklepa o izvršbi, kar se sicer ne zgodi tako hitro, kot bi se odvil postopek unovčenja izvršnice pri banki, je pa zato moč tega sklepa toliko večja. Izvršitev teh sklepov ima namreč prednost pred izvršnicami, predloženimi banki na unovčenje. Poleg tega upnik, ki je predlagal več sredstev izvršbe, lahko poseže tudi v drugo premoženje dolžnika.

---

¹⁰⁸ Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o preprečevanju zamud pri plačilih, <https://imss.dz-rs.si/IMiS/ImisAdmin.nsf/ImisnetAgent?OpenAgent&2&DZ-MSS.01/ea8c5cf3394f2464b141243662a42e27c2f4ba52969116d84413d8adb0891530>, str. 12.

¹⁰⁹ 30. člen ZIZ.

¹¹⁰ Sklep VSC opr. št. II Ip 211/2017 z dne 30. 8. 2017.

Sklep o izvršbi se praviloma prične izvrševati takoj (tj. še pred pravnomočnostjo), če zakon za posamezna izvršilna dejanja ne določa drugače, pri čemer upnik ne more biti poplačan pred pravnomočnostjo sklepa. Navedena omejitev pa ne velja za izvršbo na podlagi izvršilnega naslova (torej tudi izvršnice), pri kateri se upnik poplača pred pravnomočnostjo sklepa o izvršbi na denarna sredstva, ki jih ima dolžnik pri organizacijah za plačilni promet.¹¹¹

Teoretično bi lahko upnik, ki razpolaga z izvršnico, da bi si še bolj utrdil možnost posega v dolžnikova denarna sredstva oziroma da bi dobil vsaj čim boljši vrstni red, pričel z obema postopkoma unovčevanja izvršnice naenkrat – bančnim in sodnim. Upnik mora banki predložiti izvršnico v izvorniku in temu se ne more izogniti (izvirnik izvršnice banka tudi zadrži za čas izvrševanja plačil). Ob vložitvi predloga za izvršbo na podlagi izvršilnega naslova pa izvršilnega naslova v izvorniku praviloma ni potrebno priložiti (vsaj ne na začetku), saj se predlog vlaga popolnoma elektronsko. Upnik bi lahko tako dosegel vzporeden začetek obeh postopkov. Bančni postopek bi se v praksi odvil hitreje in bi tako upnik že takoj¹¹² po predložitvi pričel pridobivati sredstva z dolžnikovih računov. Ko pa bi v vzporednem izvršilnem postopku dosegel izdajo sklepa o izvršbi, bi bil tak sklep »uvrščen« pred izvršnico in bi nastopila blokada dolžnikovih računov, izvršnica pa bi se premaknila na drugo mesto¹¹³.

Iz primerjave obeh postopkov unovčevanja (tj. bančnega in sodnega) lahko izpeljemo tudi zanimivo ugotovitev, da se v bančnem postopku¹¹⁴ zgoraj omenjene omejitve iz ZIZ ne smejo uporabiti, v sodnem (izvršilnem) postopku pa se bodo te omejitve uporabile. Banka bo torej izvršnico, ki jo bo upnik unovčil, »izplačala« brez omejitev, medtem ko bo pri izvrševanju sklepa o izvršbi, izdanega na podlagi iste izvršnice¹¹⁵, omejitve iz ZIZ primorana upoštevati.¹¹⁶

3. 5 MOŽNOSTI ZLORABE IZVRŠNICE V PRAKSI

V predhodnih poglavjih so bile že predstavljene lastnosti in ureditev izvršnice, hkrati pa omenjene nekatere možnosti zlorabe izvršnice s strani upnika. Te so posledica njenih značilnosti in take ureditve.

---

¹¹¹ 46. člen ZIZ.

¹¹² V praksi po navadi naslednji delovni dan po predložitvi na banki, kjer je bila izvršnica predložena, na drugih bankah pa še kakšen dan kasneje.

¹¹³ Drugi odstavek 46. člena ZPreZP-1.

¹¹⁴ Kar vključuje tudi postopek pri UJP.

¹¹⁵ Gl. poglavje 3. 3.

¹¹⁶ To se nanaša na izvršnice, ki jih izdajo fizične osebe, ki opravljajo dejavnost.

Izvršnica je urejena kot enostaven instrument zavarovanja plačil, namenjen široki uporabi v gospodarstvu (predvsem, ker je izdaja enostavna in lahko praktično brezplačna¹¹⁷). Prav (pre)široka in predvsem nepremišljena uporaba izvršnice pa lahko predstavlja nevarnost. Gre namreč za listino, ki moč upniku ter potencialno nevarnost dolžniku.

Pogosto se je o izvršnici v tej povezavi govorilo kot o instrumentu, ki upniku daje preveč, dolžnika pa ne varuje dovolj ustrezno. Nekatere lastnosti izvršnice so brez dvoma takšne, da upniku omogočajo potencialne zlorabe. Posebej naj poudarim predvsem lastnost izvršilnega naslova s potrdilom o izvršljivosti ter samo obličnost izvršnice (navadna upravna ali sodna overitev podpisa). Iz teh lastnosti izhajajo precejšnja »nevarnost« – pri prvi zaradi »moči«, ki jo izvršnica s tem pridobi, pri drugi pa zaradi odsotnosti sodelovanja strokovnjaka pri njeni izdaji (npr. notarja), kot je bilo že poprej podrobneje predstavljeno.

V razpravi o potencialni nevarnosti izvršnice za dolžnika se lahko vrnemo še na predlog, da bi lahko bila izvršnica zgolj verodostojna listina in ne izvršilni naslov¹¹⁸. Dolžniku bi bila tako na voljo možnost pričetka pravnega postopka v primeru ugovora zoper sklep o izvršbi, izdanem v avtomatiziranem postopku po predlogu za izvršbo na podlagi verodostojne listine. Takšna ureditev bi sicer »tehtnico« varovanja interesov premaknila na stran dolžnika, a pri tem ne moremo mimo splošno znanega dejstva, da dolžniki v postopku izvršbe na podlagi verodostojne listine pogosto zlorabljujejo svojo možnost ugovora in tako upniku (kljub nesporni zapadli terjatvi) onemogočijo hitro in učinkovito izvršbo, postopek pa lahko s pravdo zavlačujejo še leta po vložitvi predloga za izvršbo.

Izvršnica je bila navsezadnje uvedena z vodilom »najprej plačaj in se nato pravdaj«¹¹⁹. Že samo po sebi to kaže na dejstvo, da je bila možnost zlorab predvidena in sprejeta, verjetno po tehtanju pravic in varstva dolžnika na eni strani ter pravic in varstva upnika na drugi. Očitno so pretehtali interesi slednjega. Taka ureditev naj bi bila sicer v času krize neprimerna, saj naj bi se v njej varovalo dolžnike, v časih, ko krize ni, pa upnike.¹²⁰ Ivanjko ostro kritizira takrat predlagano ureditev izvršnice¹²¹, ki jo primerja z menico, in ugotavlja, da je menica veliko boljše sredstvo

---

¹¹⁷ Če ne štejemo upravne takse za upravno overitev podpisa, katere višina je zanemarljiv strošek.

¹¹⁸ Gl. D. Volk, Izvršnica – izvršilni naslov?, 2013, str. 11.

¹¹⁹ Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o preprečevanju zamud pri plačilih, <https://e-uprava.gov.si/download/edemokracija/datotekaVsebina/89107?disposition=inline>, str. 45.

¹²⁰ Š. Ivanjko, Izvršnica ali menica?, 2013, str. 6.

¹²¹ Ki se je sicer v določeni meri od prvega predloga do danes spremenila, a vseeno je »v temelju« ostala enaka.

zavarovanja. Problematizira predvsem to, da za razliko od menice izvršnica dolžniku jemlje vsakršno možnost ugovora in ga tako še bolj izpostavlja zlorabi s strani upnika.¹²²

Ivanjko ugotavlja tudi, da je izvršnica v primeru, da dolžnik na računih pri bankah dejansko nima denarnih sredstev (torej ne gre za situacijo, ko dolžnik noče plačati oz. zavlačuje s plačilom), popolnoma neučinkovita¹²³, kar ni popolnoma točno, saj lahko upnik z izvršnico prične izvršilni postopek in poseže tudi v drugo premoženje dolžnika. Upnik naj bi tako z »blokado« računov dolžnika le-temu lahko onemogočal nadaljnje poslovanje in ga morebiti celo poslal v »nepotreben stečaj«.¹²⁴

Čeprav menim, da gre v kritikah ureditve izvršnice, ki poudarjajo predvsem izostanek varstva dolžnika, za legitimen strah, pa ne smemo pozabiti, da gre za prostovoljno sredstvo zavarovanja obveznosti. Uporablja se izključno med gospodarskimi subjekti, dolžnik pa ga daje le upnikom, s katerimi je v določenem poslovnem razmerju. V vsakdanjem poslovanju vsak subjekt oceni svoje rizike poslovanja s svojimi poslovnimi partnerji in na podlagi te ocene od njih morebiti zahteva določena zavarovanja.

Vsak upnik, ki je od svojega dolžnika v praksi zahteval predložitev izvršnice, je imel za to praviloma tehten razlog, ta pa je po navadi utemeljen na slab(š)i boniteti dolžnika. Po mojih izkušnjah bo vsak upnik, ki želi poplačilo svoje terjatve, tudi dobro pretehtal vsakršno unovčevanje. Po nepotrebem dolžniku načeloma ne bo onemogočal poslovanja, saj tako ne bo prišel do denarnih sredstev, temveč bo situacijo poslabšal tudi sebi. Tako lahko delno pritrdim takšnemu razmišljanju Ivanjka, ki ugotavlja, da bo izvršnica dejansko učinkovita le v primerih, ko dolžnik sredstva na računu ima, a noče plačati oziroma s plačilom zavlačuje, a menim, da do hujših zlorab (tako kot do sedaj ni) ne bo prihajalo, saj to upnikom načeloma ni v interesu. V kolikor pa ima nekdo že od začetka slabe in nepoštene namere, lahko zlorabi prav vsak instrument zavarovanja in tudi izvršnica tukaj ni izjema.

Navkljub vsem možnostim zlorabe izvršnice se je v vseh letih njenega obstoja pokazalo, da je bil strah v veliki meri neupravičen. Na primer: pregled celotne sodne prakse, ki se nanaša na izvršnico (kar je po mojem mnenju zanesljiv indikator), zagotovo ne kaže na številčnost

---

¹²² Š. Ivanjko, *Izvršnica ali menica?*, 2013, str. 6.

¹²³ *Ibidem*, str. 8.

¹²⁴ Š. Ivanjko, *Izvršnica ali menica?*, 2013, str. 6.

primerov zlorab. Sodne prakse v zvezi z izvršnico je že nasploh malo, med temi primeri pa ni mogoče zaznati zadev, v katerih bi upnik npr. unovčeval izvršnico za že plačano obveznost ali kakorkoli drugače zlorabljal ta institut. Verjetno je navedeno tudi posledica dejstva, da se izvršnica nikoli ni uporabljala tako množično, pa vendar bi se morale morebitne zlorabe kazati tudi v sodni praksi, če so se te v poslovni praksi dejansko dogajale.

4 PRIMERJAVA PRAVNE UREDITVE IZVRŠNICE V SLOVENIJI IN »ZADUŽNICE« NA HRVAŠKEM

Izvršnica je v slovenskem pravnem sistemu vsekakor institut *sui generis*, kot ugotavljata Tacol in Jan.¹²⁵ Podobnega instituta namreč do njene uvedbe nismo poznali, prav tako pa ga ni moč zaslediti niti v drugih pravnih ureditvah v Evropi (z izjemo Hrvaške).

Že po površnem pregledu ureditve izvršnice v Sloveniji in ureditve »zadužnice« na Hrvaškem kaj hitro ugotovimo, da je slovenski zakonodajalec celoten koncept instituta črpal prav iz hrvaške ureditve. Vsaj kratka predstavitev »zadužnice« in primerjava dveh »sorodnih« institutov zavarovanja terjatev je tako nujna.

Brozović in Uzelac »zadužnico« opredeljujeta kot »enega redkih avtohtonih institutov hrvaškega izvršilnega prava, ki nima neposrednega vzornika ali vzporednic v primerjalnem pravu«.¹²⁶

4. 1 RAZVOJ »ZADUŽNICE«

Na Hrvaškem je bil institut »zadužnice« uveden že leta 1996 z zakonom, ki ureja izvršbo¹²⁷.¹²⁸ Institut se je takrat imenoval »zapljen račun po pristanku dolžnika«¹²⁹, poimenovanje »zadužnica« pa je formalno dobil šele leta 2005¹³⁰.¹³¹

¹²⁵ T. Tacol, M. Jan, *Uporaba izvršnice v praksi*, 2013, str. 13.

¹²⁶ A. Uzelac, J. Brozović, *Zadužnica: Evolucija, aktualno stanje i otvorena pitanja*, 2016, str. 1.

¹²⁷ Ovršni zakon 1996 (OZ/06), *Narodne novine* št. 57/1996, 29/1999, 42/2000, 173/2003, 194/2003, 151/2004, 88/2005, 121/2005, 67/2008, 139/2010, 154/2011, 12/2012, 70/2012.

¹²⁸ A. Uzelac, J. Brozović, *Zadužnica: Evolucija, aktualno stanje i otvorena pitanja*, 2016, str. 1.

¹²⁹ Neposreden prevod v slovenščino: »rubež računa s soglasjem/pristankom dolžnika«, pri čemer je kot »rubež računa« mišljen rubež sredstev na dolžnikovem računu pri organizaciji, ki opravlja plačilni promet.

¹³⁰ Kljub temu se v strokovni literaturi uporablja izraz »zadužnica« tudi za ta instrument, iz katerega se je dejansko razvila sedanja »zadužnica«.

¹³¹ G. Mihelčić, *Zadužnica i bjanko zadužnica u svjetlu novouvedenih pravila o registru zadužnica i bjanko zadužnica*, 2013, str. 10.

Zakon je od uvedbe »zadužnice« do danes doživel mnoge spremembe in dopolnitve. Do prve večje spremembe je prišlo z novelo zakona leta 1999, ko je bila uvedena »bjanko zadužnica«¹³² (sprva samo za pravne osebe in fizične osebe, ki ustrezajo pojmu »trgovca«¹³³)¹³⁴. Omogočena sta bila tudi rubež denarnih sredstev na vseh računih dolžnika ter prenos (pravic iz) »zadužnice«. Z isto novelo je »zadužnica« dobila tudi moč izvršilnega naslova, s čimer je bilo upniku omogočeno poplačilo iz drugega dolžnikovega premoženja.¹³⁵

V letu 2003 je bilo z novo novelo zakona, ki ureja izvršbo, določeno, da dolžnik z vsako izdano »zadužnico« vedno (po samem zakonu) daje soglasje za rubež denarnih sredstev na vseh svojih računih, leta 2005 pa je bila z novelo izdaja »bjanko zadužnice« omogočena tudi osebam, ki niso »trgovci«.¹³⁶

Do sprejetja novega zakona, ki ureja izvršbo, leta 2010, je za izdajo »zadužnice« zadostovala notarska overitev podpisa dolžnika na njej. Novi zakon pa je v letu 2010 za »zadužnico«¹³⁷ predpisal novo obvezno obliko: obrazec s predpisano vsebino¹³⁸, ki se izda kot zasebna listina, potrjena s strani notarja.¹³⁹ Gre za izredno pomembno spremembo instituta.

Taka »zadužnica«, od leta 2010 nujno izdana kot zasebna listina s potrditvijo notarja¹⁴⁰, pridobi lastnost notarskega zapisa.¹⁴¹ Z »zaostritvijo« obvezne oblike »zadužnice« je bil v postopek njene izdaje aktivno vključen notar s svojo pojasnilno dolžnostjo in odgovornostjo za obliko in vsebino.¹⁴²

---

¹³² Tj. bianko »zadužnica« oz. »zadužnica«, ki ob izdaji ne vsebuje vseh obveznih sestavin, le-te pa se vpisujejo naknadno, s čimer postane »bjanko zadužnica« »zadužnica«. S tem pričnejo veljati za »bjanko zadužnico« iste določbe kot za »zadužnico«, zato v nadaljevanju posebne pozornosti razlikovanju teh dveh institutov (razen ko je to izrecno potrebno in omenjam izrecno samo »bjanko zadužnico«) ne namenjam, saj gre v bistvu za isti institut.

¹³³ Gl. 3. člen Zakona o trgovačkim društvima, Narodne novine 111/1993, 34/1999, 121/1999, 52/2000, 118/2003, 107/2007, 146/2008, 137/2009, 111/2012, 125/2011, 68/2013, 110/2015, 40/2019.

¹³⁴ Popolno »zadužnico« sicer že od samega začetka lahko izdajo tudi fizične osebe, ki ne ustrezajo pojmu »trgovca«, za razliko od slovenske izvršnice,

¹³⁵ J. Jug, *Zadužnica u hrvatskom pravnom sustavu i sudskoj praksi*, 2017, str. 11.

¹³⁶ *Ibidem*, str. 7–8.

¹³⁷ Enako velja za »bjanko zadužnico«.

¹³⁸ Obrazec predpisujejo podzakonski akti, tj. pravilnik, ki ga sprejme minister za pravosodje.

¹³⁹ A. Uzelac, J. Brozović, *Zadužnica: Evolucija, aktualno stanje i otvorena pitanja*, 2016, str. 2.

¹⁴⁰ V hrvaškem pravnom redu se takšna notarska potrditev zasebne listine imenuje tudi »solemnizacija«.

¹⁴¹ Gl. tudi 59. člen Zakona o javnom bilježništvu, Narodne novine 78/1993, 29/1994, 162/1998, 16/2007, 75/2009, 120/2016.

¹⁴² J. Jug, *Zadužnica u hrvatskom pravnom sustavu i sudskoj praksi*, 2017, str. 12.

Ključno spremembo postopka unovčevanja »zadužnic« je uvedel leta 2010 sprejeti in od leta 2011 veljavni Zakon o provedbi ovrhe na novčanim sredstvih¹⁴³. Od uveljavitve tega zakona dalje je postopek izvajanja izvršbe na denarnih sredstvih dolžnika (izvrševanja) od bank »prevzela« Financijska agencija (FINA)¹⁴⁴, ki bankam od tedaj daje naloge za postopanje v teh primerih. FINA tako odreja bankam poplačila, skrbi za določanje vrstnega reda poplačil, odreja blokade in deblokade računov itd.¹⁴⁵

Poleg sprememb, uvedenih leta 2010, je zakon iz leta 2012 uvedel še Register »zadužnic« in »bjanko zadužnic«. Vanj se morajo od tedaj vpisovati določeni podatki iz izdanih »zadužnic« in »bjanko zadužnic«, za kar so odgovorni notarji. Glede »zadužnic« in »bjanko zadužnic«, ki so bile izdane pred uvedbo registra, je zakon določil, da se morajo v register vpisati. V nasprotnem primeru jih FINA ne izvrši, enako pa velja za tiste, ki so sicer vpisane v register, a se podatki v registru ne skladajo s podatki, vpisanimi v »zadužnici« ali »bjanko zadužnici«.¹⁴⁶

Novela relevantnega zakona je leta 2014 ponovno uvedla možnost unovčevanja »zadužnic«, ki niso vpisane v register (kar je zakon iz leta 2012 onemogočil). Z novelo je bilo predpisano, da se »zadužnice«, ki so vpisane v register, izvršujejo enako kot pravnomočni sklepi o izvršbi, »zadužnice«, ki niso vpisane v register, pa enako kot nepravnomočni sklepi o izvršbi^{147, 148}.

Zadnja novela zakona, ki ureja izvršbo, je v letu 2017 »zadužnici« močno zreducirala moč. Vsem »zadužnicam« je bila odvzeta moč pravnomočnega sklepa o izvršbi. Tako se je postopek unovčevanja »zadužnic«, ki so v register vpisane, in tistih, ki niso, preko FINA poenotil in postal enak postopku izvrševanja nepravnomočnih sklepov o izvršbi¹⁴⁹. Trajanje postopka do končnega poplačila upnika se je s to spremembo nekoliko podaljšalo.¹⁵⁰

---

¹⁴³ Zakon o provedbi ovrhe na novčanim sredstvih, Narodne novine 68/2018, 2/2020, 47/2020, 46/2020, 83/2020.

¹⁴⁴ FINA je naslednica Zavoda za platni promet (ZAP), ta pa je bil naslednik Službe društvenog knjigovodstva (SDK). Gre za podobno institucijo kot pri nas predhodnica DURS - Agencija RS za plačilni promet, nadziranje in informiranje (prej Služba družbenega knjigovodstva (SDK)). Gl. Financijska agencija, Tko smo, <https://www.fina.hr/hr/tko-smo>.

¹⁴⁵ Hrvatska udruga banaka, Banke od 1. siječnja 2011. godine više neće imati nadležnost nad provedbom ovrhe na novčanim sredstvih, <https://hub.hr/index.php/hr/banke-od-1-sijecnja-2011-godine-vise-neece-imati-nadleznost-nad-provedbom-ovrhe-na-novcanim>.

¹⁴⁶ J. Jug, Zadužnica u hrvatskom pravnom sustavu i sudskoj praksi, 2017, str. 12–13.

¹⁴⁷ V prvem primeru se sredstva dolžnika takoj prenesejo na upnikov račun, v drugem pa se dolžniku »le« onemogoči razpolaganje s temi, ne prenesejo pa se (še) na upnikov račun.

¹⁴⁸ J. Jug, Zadužnica u hrvatskom pravnom sustavu i sudskoj praksi, 2017, str. 13.

¹⁴⁹ Dolžniku je »le« onemogočeno razpolaganje s sredstvi, niso pa sredstva prenesena na upnikov račun. Tako je dolžniku omogočena uporaba pravnih sredstev, da upniku prepreči poplačilo v primeru, da se ugotovi, da je bila izvršba neupravičena.

¹⁵⁰ J. Jug, Zadužnica u hrvatskom pravnom sustavu i sudskoj praksi, 2017, str. 13.

4. 2 UREDITEV DE LEGE LATA NA HRVAŠKEM

Razvoj »zadužnice« skozi leta kaže na dejstvo, da je bila »zadužnica« sprva urejena relativno pomanjkljivo. Z vsako novelo oziroma novim zakonom pa se je njena ureditev dokaj korenito spreminjala, in sicer predvsem v smeri večje varnosti za dolžnika (izdajatelja »zadužnice«).

Danes je »zadužnica« zasebna listina s predpisano vsebino, ki je določena s podzakonskimi akti. Pri njeni izdaji obvezno aktivno sodeluje notar, ki zasebno listino potrdi (»solemnizira«). V njej je vedno enostranska izjava dolžnika, s katero le-ta izrecno in nepreklicno soglaša z rubežem denarnih sredstev na vseh njegovih računih, odprtih pri katerikoli banki na Hrvaškem, ter s prenosom teh denarnih sredstev na račun, ki ga je navedel upnik.¹⁵¹

»Zadužnica« učinkuje kot (nepravnomočen) sklep o izvršbi, ima pa tudi lastnost izvršilnega naslova, kar upniku daje dodatno možnost poplačila z drugimi sredstvi izvršbe na druge predmete dolžnika (ali solidarnega poroka)^{152, 153} Kot primarni postopek unovčevanja »zadužnic« je predpisan postopek unovčevanja preko FINE, saj sodišče skladno z določbo 211. člena Ovršnega zakona (OZ) kot nedopustnega zavrže predlog za izvršbo na denarnih sredstvih dolžnika, če ni bil postopek unovčitve »zadužnice« preko FINE zaključen kot neuspešen¹⁵⁴. Navedeno pravilo, kot izhaja iz zakonske dikcije, velja le za primere, ko se želi upnik iz »zadužnice« poplačati iz denarnih sredstev dolžnika preko izvršilnega postopka, ki ga vodi sodišče, ne da bi prej »zadužnico« predložil v poplačilo preko FINE, ne pomeni pa, da se upnik ne sme prosto odločati o izvršilnih predlogih sodišču in vrstnem redu uporabe drugih sredstev izvršbe (kot npr. izvršba na nepremičnino dolžnika). Teh se upnik lahko prosto poslužuje, navedeno pa mu omogoča ureditev »zadužnice« kot izvršilnega naslova.¹⁵⁵

Poleg dolžnika se lahko za plačilo obveznosti iz »zadužnice« zaveže tudi druga oseba kot porok in plačnik (solidarni porok). Takšno obveznost lahko solidarni porok prevzame v izjavi, ki ima enako vsebino kot izjava dolžnika.¹⁵⁶ Solidarni porok lahko izjavo poda hkrati z izdajo

---

¹⁵¹ J. Jug, *Zadužnica u hrvatskom pravnom sustavu i sudskoj praksi*, 2017, str. 8–9.

¹⁵² Sedmi odst. 214. čl. Ovršnega zakona (OZ).

¹⁵³ J. Jug, *Zadužnica u hrvatskom pravnom sustavu i sudskoj praksi*, 2017, str. 8–9.

¹⁵⁴ O tem FINA izda potrdilo.

¹⁵⁵ G. Mihelčić, *Zadužnica i bjanko zadužnica u svjetlu novouvedenih pravila o registru zadužnica i bjanko zadužnica*, 2013, str. 20–21.

¹⁵⁶ J. Jug, *Zadužnica u hrvatskom pravnom sustavu i sudskoj praksi*, 2017, str. 9.

»zadužnice« ali naknadno, njegova izjava pa je lahko tako v sami »zadužnici« kot v posebni listini, ki se izda poleg »zadužnice« in se z njo spoji¹⁵⁷.¹⁵⁸

Pravice upnika iz »zadužnice« so prenosljive, pri čemer takšen prenos in njegovi učinki niso podrobneje urejeni v veljavni zakonodaji.¹⁵⁹ Četrti odstavek 214. člena Ovršnega zakona (OZ) določa, da se pravice iz »zadužnice« lahko prenesejo na druge osebe s posebno listino, na kateri je overjen podpis upnika¹⁶⁰. Predmetna določba v primeru prenosa napotuje tudi na smiselno uporabo prvega odstavka 185. člena istega zakona, ki ureja »posebne pogoje za prenos nedeljive terjatve«, določa pa, da se lahko v takšnem primeru terjatev prenaša le v polnem znesku.

Glede na to, da je »zadužnica« tudi imenski vrednostni papir, pravno naravo prenosa »zadužnice« v strokovni literaturi označujejo kot specifično cesijo, ki se izvede s postopkom, navedenim v prejšnjem odstavku.¹⁶¹ V zvezi s prenosom je odprta še množica drugih pomembnih vprašanj, med katerimi velja izpostaviti najpomembnejše: ali se s prenosom »zadužnice« prenaša tudi terjatev iz osnovnega posla. Konec koncev naj bi bila »zadužnica« namenjena zavarovanju osnovne terjatve, pa vendar je iz pomanjkljive zakonske ureditve moč razbrati, da gre za abstrakten vrednostni papir, ki se prenaša (in obstaja) popolnoma neodvisno od terjatve iz osnovnega posla¹⁶².¹⁶³ Taka ureditev je neskladna s samim konceptom »zadužnice« kot sredstva zavarovanja osnovne terjatve in odpira široke možnosti za zlorabo s strani prvotnega upnika oziroma morebitnih kasnejših pridobiteljev »zadužnice«, na katere je prvotni upnik »zadužnico« prenesel.¹⁶⁴ Zdi se, kot da je zakonodajalec, namesto da bi omenjene možnosti za zlorabo minimiziral in podrobneje (ter drugače) uredil pravno naravo »zadužnice«, le-tej raje odvzel moč pravnomočnega sklepa o izvršbi, s čimer je dolžniku omogočil učinkovito pravno varstvo, še preden so upniku potencialno neupravičeno izplačana dolžnikova denarna sredstva.¹⁶⁵

---

¹⁵⁷ 6. in 7. člen Pravilnika o obliku i sadržaju zadužnice, Narodne novine 115/12, 82/17.

¹⁵⁸ Drugi odst. 214. čl. Ovršnega zakona (OZ).

¹⁵⁹ A. Uzelac, J. Brozović, *Zadužnica: Evolucija, aktualno stanje i otvorena pitanja*, 2016, str. 22.

¹⁶⁰ V 6. členu Pravilnika o obliku i sadržaju zadužnice je določeno, da se prenos »zadužnice« zabeleži na četrti strani le-te.

¹⁶¹ A. Uzelac, J. Brozović, *Zadužnica: Evolucija, aktualno stanje i otvorena pitanja*, 2016, str. 22–23.

¹⁶² V »zadužnici« se npr. niti ne navaja osnovne terjatve, v zavarovanje katere je le-ta izdana (gl. Pravilnik o obliku i sadržaju zadužnice, ki določa obvezno vsebino).

¹⁶³ A. Uzelac, J. Brozović, *Zadužnica: Evolucija, aktualno stanje i otvorena pitanja*, 2016, str. 23–25.

¹⁶⁴ *Ibidem*, str. 23–24.

¹⁶⁵ J. Jug, *Zadužnica u hrvatskom pravnom sustavu i sudskoj praksi*, 2017, str. 10.

Abstraktnost »bjanko zadužnice« je še toliko izrazitejša, saj gre za prinosniški vrednostni papir, vse dokler se prvi upnik ne vpiše. Šele takrat se tudi lahko izvršuje prenos »zadužnice« na način, opisan v predhodnih odstavkih, do tega trenutka pa se prenaša le s tradicijo (izročitvijo), kar dolžnika izpostavlja še večji nevarnosti.¹⁶⁶

Od leta 2012 se »zadužnice« in »bjanko zadužnice« vpisujejo v elektronsko bazo podatkov, poimenovano »Registar zadužnica i bjanko zadužnica«.¹⁶⁷ V register se vpisujejo podatki o izdajatelju »zadužnice« ali »bjanko zadužnice«, o upniku iz »zadužnice«, o morebitnem poroštvu za obveznost iz »zadužnice« ali »bjanko zadužnice« ter o poroku, o znesku terjatve, v zavarovanje katere je bila »zadužnica« izdana oziroma o najvišjem znesku, ki se lahko v »bjanko zadužnico« vpiše, kot tudi podatki o notarju, ki je listino potrdil, ter datum in poslovno številko tega potrdila.¹⁶⁸ Register vodi hrvaška notarska zbornica¹⁶⁹, podatki, vpisani v njem, pa niso javni, saj imajo dostop do teh samo FINA in notarji, ki so vpisovali podatke vanj. FINA lahko brez omejitev pregleduje vse vpisane podatke, vsak posamezni notar pa le tiste, ki jih je sam vpisal.¹⁷⁰ Namen registra torej ni publiciteta, temveč varnost in nadzor nad izdajanjem »zadužnic«¹⁷¹ kot tudi večja transparentnost¹⁷². Po uvedbi registra se je pokazalo, da je njegova ureditev še vedno pomanjkljiva in bi lahko z določenimi spremembami in dopolnitvami bistveno bolj pripomogla k doseganju navedenih ciljev (kot npr. ureditev obveznega obveščanja oseb, ki jih vpisi zadevajo, o naknadnih vpisih v register ipd.).¹⁷³

4. 3 PRIMERJAVA UREDITEV

Celovita primerjava slovenske izvršnice in hrvaške »zadužnice« (ter »bjanko zadužnice«) bi bila za predmetno delo preobsežna, zato se bom osredotočil le na določene poglavitne lastnosti obeh institutov in njune pravne ureditve. Upošteval bom aktualni pravni ureditvi institutov.

---

¹⁶⁶ A. Uzelac, J. Brozović, *Zadužnica: Evolucija, aktualno stanje i otvorena pitanja*, 2016, str. 25–27.

¹⁶⁷ G. Mihelčić, *Zadužnica i bjanko zadužnica u svjetlu novouvedenih pravila o registru zadužnica i bjanko zadužnica*, 2013, str. 16.

¹⁶⁸ 1. člen Pravilnika o registru zadužnica i bjanko zadužnica, *Narodne novine* 115/2012, 125/2014, 82/2017.

¹⁶⁹ Izvirni naziv: »Hrvatska javnobilježnička komora«.

¹⁷⁰ 1. in 2. člen Pravilnika o registru zadužnica i bjanko zadužnica.

¹⁷¹ G. Mihelčić, *Zadužnica i bjanko zadužnica u svjetlu novouvedenih pravila o registru zadužnica i bjanko zadužnica*, 2013, str. 25.

¹⁷² A. Uzelac, J. Brozović, *Zadužnica: Evolucija, aktualno stanje i otvorena pitanja*, 2016, str. 15.

¹⁷³ *Ibidem*.

Predpisana oblika izvršnice je navadna pisna oblika z upravno ali notarsko overjenim podpisom izdajatelja (dolžnika), »zadužnica« pa se izda kot notarsko potrjena (solemnizirana) zasebna listina. Pri izdaji »zadužnice« torej obvezno sodeluje notar, ki mora opraviti svojo pojasnilno dolžnost, medtem ko je izdaja izvršnice preprostejša, cenejša in aktivnega sodelovanja notarja ne zahteva. Za varnost dolžnika in ne nazadnje tudi upnika je torej boljše poskrbljeno na Hrvaškem.

Fizične osebe izvršnic ne morejo izdajati, »zadužnice« pa lahko, kar znatno poveča možnosti uporabe tega instituta. Poleg tega se na Hrvaškem »zadužnice« redno uporabljajo za zavarovanje finančnih terjatev (predvsem bančnih kreditov, faktorinških poslov ipd.). Pri nas so glede tovrstne uporabe izvršnic prisotna nasprotujoča si stališča tako v teoriji kot v (sodni) praksi, kritično pa bodo obravnavana v naslednjem poglavju. Na Hrvaškem se ta dilema nikoli ni niti pojavila, kar je po vsej verjetnosti tudi posledica samih temeljev instituta. »Zadužnica« je vendarle že od samega začetka urejena v zakonu, ki ureja izvršbo, zato verjetno nihče ni niti pomislil, da bi bila lahko namenjena zavarovanju le določenih vrst terjatev. Pri nas je ureditev izvršnice vsebovana v zakonu, ki ureja preprečevanje zamud pri plačilih. V 3. členu tega zakona je določeno, da se uporablja za pogodbe, ki so sklenjene med gospodarskimi subjekti ali med gospodarskimi subjekti in javnimi organi, kadar mora ena stranka dobaviti blago ali opraviti storitev, druga stranka pa izpolniti denarno obveznost.¹⁷⁴ Prav takšna sistemska umestitev izvršnice je po mojem mnenju najverjetneje izvor problematike glede uporabe izvršnice za zavarovanje finančnih terjatev. Z ozko jezikovno razlago določb ZPreZP-1 močno omejimo uporabnost izvršnice, argumentiranost in upravičenost takšnega omejevanja pa je vprašljiva.

Instituta se močno razlikujeta tudi glede same pravne narave. Izvršnica je nepogojni nalog banki, naj izvrši transakcijo v breme dolžnikovih denarnih sredstev na njegovih računih, »zadužnica« pa imenski vrednostni papir, ki je abstraktne narave in je prenosljiv¹⁷⁵. Za razliko od »zadužnice« je izvršnica kavzalna¹⁷⁶, poleg tega pa je izrecno opredeljena kot neprenosljiva, kar je za varnost dolžnika vsekakor primerneje. V primeru prenosa glavne (zavarovane) terjatve pa prav takšna ureditev onemogoča prenos zavarovanj (stranskih pravic), ki se skladno s prvim

---

¹⁷⁴ Prvi odstavek 3. člena ZPreZP-1.

¹⁷⁵ Medtem ko je »bjanko zadužnica« prinosniški vrednostni papir, ki se prenaša z izročitvijo, dokler se prvi upnik ne vpiše, in »bjanko zadužnica« postane »zadužnica«.

¹⁷⁶ Vsebovati mora navedbo temelja terjatve, v zavarovanje katere je izdana, kar, poleg nekaterih drugih lastnosti, nedvomno kaže na njeno kavzalnost.

odstavkom 418. člena OZ prenašajo skupaj z glavno terjatvijo. Prednosti in slabosti je torej moč najti pri obeh ureditvah.

Tako slovenski kot hrvaški institut morata vsebovati določene obvezne sestavine (vsebino), ki so predpisane za izvršnico v samem zakonu, za »zadužnico« in »bjanko zadužnico« pa s podzakonskima aktoma (pravilnikoma) za vsako posebej. Za »zadužnico« in »bjanko zadužnico« pravilnika predpisujeta poseben obrazec, ki je tema priložen, za izvršnico pa so zakonsko predpisani le obvezni podatki, ni pa določen poseben obrazec. Izvršnica se lahko izda le kot popolna listina, zato bianko izvršnice ni mogoče izdati. Nekateri osnovni podatki so pri vseh institutih enaki (kot npr. podatki o dolžniku in upniku, znesek, obrestna mera), določene vsebinske sestavine pa se močno razlikujejo.

Na »zadužnici« in »bjanko zadužnici« za razliko od izvršnice ni niti navedbe temelja, tj. temelja terjatve, v zavarovanje katere se izdaja (kar ustreza abstraktni pravni naravi le-te), še bolj pa izstopa dejstvo, da ne vsebujeta niti datuma dospelosti v plačilo, kar pomeni, da ju upnik lahko unovči že prvi dan po izdaji.

Datum dospelosti v plačilo, od katerega se pri izdaji izvršnice šteje triletni zastaralni rok¹⁷⁷, je namreč ključen tudi pri urejanju vprašanja zastaranja obveznosti iz »zadužnice« in »bjanko zadužnice«.

Na Hrvaškem je pri urejanju vprašanja zastaranja terjatev, izvirajočih iz »zadužnice« in »bjanko zadužnice«, očitno prišlo do pravne praznine, saj vprašanje posebej ni urejeno, odgovori, ki se ponujajo, pa so različni. Ti so se spreminjali tudi skladno z razvojem »zadužnice« in »bjanko zadužnice«. Glede na to, da datuma dospelosti v obrazcu »zadužnice« in »bjanko zadužnice« ni, je datum dospelosti tisti datum, ko lahko upnik unovči navedena instrumenta in je torej enak datumu izdaje. Skladno s splošnimi pravili obligacijskega prava prične zastaranje teči naslednji dan od datuma dospelosti, kar v konkretnem primeru pomeni naslednji dan od datuma izdaje.¹⁷⁸ Vprašanje, ki še vedno ostaja pozitivnopravno neurejeno, pa je dolžina zastaralnega roka. Pojavljalo se je več stališč, in sicer prvo, da naj bi se za »zadužnico« in »bjanko izvršnico« uporabljal enak zastaralni rok kot za ostale izvršilne naslove (tj. deset let), ter drugo, da naj bi

---

¹⁷⁷ Jasno in nedvoumno določen v prvem odstavku 44. člena ZPreZP-1.

¹⁷⁸ J. Jug, Zadužnica u hrvatskom pravnom sustavu i sudskoj praksi, 2017, str. 14.

se uporabljal splošni petletni zastaralni rok, pri čemer je v teoriji prevladovalo drugo stališče.¹⁷⁹ Odgovor na vprašanje glede dolžine zastaralnega roka je s spremembo »zadužnice« in »bjanko zadužnice« v notarsko potrjeno zasebno listino (ki je po svojih učinkih izenačena z učinku notarskega zapisa) postal jasnejši. Za terjatve iz notarskih zapisov je namreč določen desetletni zastaralni rok¹⁸⁰, navedeno pa je potrdilo tudi hrvaško vrhovno sodišče¹⁸¹.¹⁸²

Tudi sam postopek unovčevanja obeh instrumentov se pomembno razlikuje, saj se izvršnica lahko unovčuje pri vsaki banki, pri kateri ima dolžnik odprt račun. Prva banka nato preveri, ali ima dolžnik račune odprte tudi drugje in kopijo izvršnice posreduje še preostalim bankam. »Zadužnica« se pri bankah (več) ne more unovčiti, za to je namreč zadolžena FINA.

Poleg tega je tako izvršnici v Sloveniji kot »zadužnici« na Hrvaškem podeljena lastnost izvršilnega naslova. Upnikom je omogočeno, da lahko posežejo tudi na drugo dolžnikovo premoženje z drugimi izvršilnimi sredstvi (npr. izvršba na dolžnikove nepremičnine) preko sodnega izvršilnega postopka. Poglavitna razlika pa je v tem, da lahko v Sloveniji upnik prosto izbira, ali bo z izvršnico najprej poizkusil pri bankah ali v sodnem izvršilnem postopku predlagal katerokoli izvršilno sredstvo¹⁸³, na Hrvaškem pa mora upnik v primeru, da želi poseči na dolžnikova denarna sredstva na njegovih računih, najprej poizkusiti s postopkom preko FINE. Šele če ta postopek ni uspešen, je upniku omogočeno, da izvršbo na denarna sredstva dolžnika predlaga sodišču v izvršilnem postopku, pri čemer pa to velja le za dotično izvršilno sredstvo – izvršbo na ostalo premoženje dolžnika lahko predlaga v izvršilnem postopku že prej.

»Zadužnice« in »bjanko zadužnice« se na Hrvaškem vpisujejo v poseben register, ki pa ni javno dostopen. Neomejen vpogled vanj ima le FINA, notarji pa le za »zadužnice« in »bjanko zadužnice«, ki so jih sami vpisali. V Sloveniji takšen register izvršnic, kljub prvotnim zamislim, ni bil uveden.

---

¹⁷⁹ Gl. J. Jug, *Zadužnica u hrvatskom pravnom sustavu i sudskoj praksi*, 2017, in A. Uzelac, J. Brozović, *Zadužnica: Evolucija, aktualno stanje i otvorena pitanja*, 2016, str. 11–12.

¹⁸⁰ A. Uzelac, J. Brozović, *Zadužnica: Evolucija, aktualno stanje i otvorena pitanja*, 2016, str. 11.

¹⁸¹ Gl. Pravno mnenje Civilnega oddelka Vrhovnega sodišča Republike Hrvaške opr. št. Su-IV-4/18-17 z dne 19. 11. 2018.

¹⁸² D. Katić, *Zastara u građanskopravnoj sudskoj praksi*, 2019.

¹⁸³ Tudi prenos denarnih sredstev na dolžnikovih računih pri organizacijah, ki opravljajo plačilni promet.

Na Hrvaškem je »zadužnica« zaradi svoje vsestranske uporabnosti skozi leta popolnoma zamenjala menico.¹⁸⁴ Pri nas tako široke uporabe, da bi lahko govorili celo o tem, da se izvršnica uporablja pogosteje od menice, ni zaznati.¹⁸⁵ Iz pregleda mnenj stroke obeh držav je v določeni meri razvidno zgražanje nad podnormiranostjo obeh institutov, kljub temu pa gre po mojem mnenju večjo odgovornost pripisati hrvaškemu zakonodajalcu. Razširjenost uporabe »zadužnice« na Hrvaškem zahteva, da je zakonodajalec toliko bolj pripravljen, da uredi odprta vprašanja in ne nazadnje tudi pravne praznine, ki so po vseh letih od uvedbe tega instituta in mnogih spremembah predpisov, ki ga urejajo, še vedno prisotne. V Sloveniji je že iz dokaj maloštevilne literature in sodne prakse razvidno, da se uporaba izvršnice ni ukoreninila v poslovni praksi¹⁸⁶, iz česar verjetno izvira tudi nezainteresiranost slovenskega zakonodajalca za spremembe na tem področju¹⁸⁷.

Razlog veliko pogostejše uporabe »zadužnice« na Hrvaškem od izvršnice v Sloveniji je tudi v »prosti«¹⁸⁸ uporabi »zadužnice« za (dodatno) zavarovanje finančnih terjatev (kreditov idr.). Banke na Hrvaškem za zavarovanje denarnih terjatev iz naslova kreditnih pogodb tako od glavnih kot od stranskih dolžnikov¹⁸⁹ pogosto zahtevajo izdajo »zadužnice«¹⁹⁰, medtem ko pri nas izvršnic sploh ne uporabljajo¹⁹¹. Dodatno velja omeniti, da tudi slovenske banke od hrvaških dolžnikov nemalokrat zahtevajo izdajo »zadužnice«.

5 IZVRŠNICA KOT (DODATNI) INSTRUMENT ZAVAROVANJA FINANČNIH TERJATEV

---

¹⁸⁴ J. Jug, *Zadužnica u hrvatskom pravnom sustavu i sudskoj praksi*, 2017, str. 8.

¹⁸⁵ Gl. tudi nasprotno stališče Kramarja, ki ugotavlja, da je uporaba izvršnice namesto menice v praksi pogosta (D. Kramar, *Izvršnica kot instrument zavarovanja v gospodarskih pogodbah*, 2020, str. 20).

¹⁸⁶ Vsekakor ne tako kot na Hrvaškem.

¹⁸⁷ Pravna ureditev izvršnice namreč od same uvedbe ni bila spreminjana.

¹⁸⁸ »Prosti« v smislu, da ni nobenih dvomov o takšni uporabi »zadužnic«, za razliko od stališča bank v Sloveniji, ki takšne uporabe ne prakticirajo in jo celo blokirajo v praksi.

¹⁸⁹ Navedeno velja za pravne in fizične osebe, saj lahko »zadužnico«, za razliko od izvršnice, izda tudi fizična oseba.

¹⁹⁰ Gl. npr. S. Stapić, *Korak do dna Banke svakoga dana zadužnicama blokiraju račune 217 građana!*, <https://slobodnadalmacija.hr/vijesti/hrvatska/korak-do-dna-banke-svakoga-dana-zaduznicama-blokiraju-racune-217-gradana-107118>, HRVATSKA NARODNA BANKA, *Sudužnik – jamac – založni dužnik*, <https://www.hnb.hr/o-nama/zastita-potrosaca/informacije-potrosacima/kredit/suduznici-jamci-i-zalozni-duznici>, Croatia banka d.d. Zagreb, *Nenamjenski krediti u kunama*, <https://www.croatiabanka.hr/hr/gradani/kredit/nenamjenski-kredit-u-kunama/>.

¹⁹¹ Razlogi za to bodo opredeljeni in pojasnjeni v naslednjem poglavju.

V uvodu sem terjatve namenoma razdelil na poslovne in finančne, kot to določa 20a. člen ZFPPIP. Ta razdelitev je po mojem mnenju še najbolj ustrezna za analizo stanja, nastalega kot rezultat stališča bank in nekaterih sodišč v Sloveniji pri »odločanju« za zavarovanje katerih terjatev se izvršnice lahko izdajajo.

Finančne terjatve so, kot že naštetu, terjatve, ki izvirajo iz kreditnih, posojilnih in lizinških pogodb ter drugih poslov enakih značilnosti, poroštev, danih za zavarovanje finančnih terjatev ter izvedenih finančnih instrumentov, katerih izdajatelj je dolžnik, poslovne terjatve pa so skladno z ZFPPIP vse ostale terjatve (vključno s terjatvami iz naslova prodaje blaga ali opravljanja storitev).

Banke, pri katerih se izvršnice »izvensodno« unovčujejo, in nekatera sodišča so s (pre)ozko jezikovno razlago prvega odstavka 3. člena ZPreZP-1¹⁹² zavzele stališče, da se izvršnice lahko uporabljajo izključno za pogodbe, ki so sklenjene med gospodarskimi subjekti ali med gospodarskimi subjekti in javnimi organi, kadar mora ena stranka dobaviti blago ali opraviti storitev, druga stranka pa izpolniti denarno obveznost¹⁹³.

Zgoraj navedeno *a contrario* pomeni, da upniki ne morejo zavarovati finančnih terjatev z izvršnicami, argumenti za in proti takšni razlagi pa bodo predstavljeni v nadaljevanju hkrati z relevantno sodno prakso, mnjenji pomembnejših akterjev ter lastnimi izkušnjami s praktičnimi primeri v poslovni praksi.

5. 1 ZAKONSKA UREDITEV TER RELEVANTNA SODNA PRAKSA

Besedilo prvotnega Zakona o preprečevanju zamud pri plačilih (ZPreZP) je v 1. členu vsebovalo enako določbo kot sedaj veljavni Zakon o preprečevanju zamud pri plačilih (ZpreZP-1) v 3. členu. Slednji v prvem odstavku določa, da se zakon uporablja za pogodbe, ki so sklenjene med gospodarskimi subjekti ali med gospodarskimi subjekti in javnimi organi, kadar mora ena stranka dobaviti blago ali opraviti storitev, druga stranka pa izpolniti denarno obveznost.

---

¹⁹² Ozko so banke in nekatera sodišča razlagala tudi drugi odstavek istega člena, a je predmet tega poglavja le prvi odstavek. Za problematiko v zvezi z drugim odstavkom gl. D. Volk, Upniki v postopku poenostavljene prisilne poravnave, 2015.

¹⁹³ Tako kot dobesedno izhaja iz prvega odstavka 3. člena ZPreZP-1.

V obrazložitvi k 1. členu predlaganega ZPreZP posebne pozornosti določbi iz prejšnjega odstavka niso posvetili¹⁹⁴, medtem ko je v obrazložitvi k 3. členu predlaganega ZPreZP-1 pojasnjeno, da naj bi se skladno s to določbo zakon uporabljal le za »trgovinske pogodbe«, hkrati pa so našteje pogodbe, za katere naj bi se zakon uporabljal: kupoprodajne, podjemne, gradbene, prevozne, zakupne in mandatne. Dodatno so našteje pogodbe, za katere naj bi, po mnenju predlagatelja zakona, iz zgornjega besedila 3. člena ZPreZP-1 jasno izhajalo, da zakon zanje ne bo veljal: menjalne pogodbe, finančne pogodbe, razpolagalne pravne posle.¹⁹⁵

Zgoraj navedeno stališče predlagatelja zakona je dosledno upoštevalo tudi Višje sodišče v Ljubljani, ki je v sodbi opr. št. I Cpg 273/2019 z dne 10. 10. 2019 odločilo, da »... ne pogodba o odstopu terjatev in ne njena nadgradnja v obliki »faktoringa« ne predstavljata pogodbe o dobavi blaga oziroma opravi storitev v smislu prvega odstavka 3. člena ZPreZP-1. Ker je temeljni posel, na podlagi katerega je bila izdana izvršnica, pogodba o odstopu terjatev, je bila izvršnica izdana v nasprotju z določili ZPreZP-1 in je zato neveljavna (prvi odstavek 86. člena OZ v zvezi s 3. členom OZ)«¹⁹⁶ ter poleg sklicevanja na zgoraj navedeno obrazložitev iz predloga zakona obširno obrazložilo in definiralo še pojma »prodaja blaga« in »opravljanje storitev«. S tem je sodišče v celoti zavrnilo argumentacijo tožene stranke, ki je zatrjevala, da gre tudi pri faktorinških poslih za storitve, natančneje finančne storitve, ter se zato ZPreZP-1 uporablja tudi za te pogodbe, posledično pa izdana izvršnica ni nična.

Sodišče je v predmetni sodbi prvi odstavek 3. člena ZPreZP-1 evidentno razlagalo precej ozko, in sicer kot prisilno določbo, ki ne dopušča nikakršne dispozitivnosti strank. Svojo argumentacijo je naslonilo pretežno na obrazložitev te določbe, kakršno je predlagatelj zakona podal v predlogu le-tega, ter na razlago pojmov »prodaja blaga« in »opravljanje storitev«, skladno s katero naj finančne storitve ne bi ustrezale takšni definiciji.

V zvezi z zgornjo problematiko se lahko pojavijo različne situacije v okviru opravljanja finančnih storitev. Pri poslih odkupa terjatev (faktoringa) lahko npr. pride do položaja, ko prodajalec terjatev (prvotni upnik) proda kupcu terjatev (novemu upniku) do dolžnika – pri

---

¹⁹⁴ Predlog zakona o preprečevanju zamud pri plačilih, EVA: 2011-1611-0043, <https://imss.dz-rs.si/IMiS/ImisAdmin.nsf/ImisnetAgent?OpenAgent&2&DZ-MSS01/0ec69d75664439584ca5bda03dc554faeb4a705f82dc7aacbc4425ddaeb1ffe7>, str. 34.

¹⁹⁵ Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o preprečevanju zamud pri plačilih, EVA: 2012-1611-0110, <https://imss.dz-rs.si/IMiS/ImisAdmin.nsf/ImisnetAgent?OpenAgent&2&DZ-MSS01/ea8c5cf3394f2464b141243662a42e27c2f4ba52969116d84413d8adb0891530>, str. 39.

¹⁹⁶ Sodba VSL opr. št. I Cpg 273/2019 z dne 10. 10. 2019.

čemer ta terjatev izvira iz naslova prodaje blaga ali opravljanja storitev –, ki bi bila lahko že v prvotnem razmerju zavarovana z izvršnico. Kupec terjatev se »zavaruje« tako, da si v pogodbi o prodaji terjatev zagotovi regresno pravico¹⁹⁷. Izpolnitev plačila regresa prodajalec zavaruje z izdajo izvršnice, poleg tega pa kupcu, kot novemu upniku, novo izvršnico izda še dolžnik¹⁹⁸. Skladno s stališčem, ki so ga zavzela (nekatera) sodišča, je izvršnica, ki jo izda prodajalec kot regresni zavezanec, nična, druga pa bi morala biti veljavna, saj je izdana za zavarovanje terjatve, ki izvira iz naslova prodaje blaga ali opravljanja storitev. Pri tem pa ne moremo mimo možnosti, da bi se tudi v primeru slednje izvršnice lahko pojavile težave – novi upnik je namreč »le« prevzel terjatev, ni pa on tisti, ki je dolžniku prodal blago ali zanj opravil storitve, niti mu ni bila npr. prenesena pogodba skladno s 122. členom OZ, s čimer bi v vseh pogledih stopil na mesto prvotnega upnika. Ob upoštevanju zgornjih stališč omenjenega sodišča bi bila lahko tudi ta izvršnica nična.

Podoben primer, kot je zgornji, se lahko pojavi pri t. i. dobaviteljskem (tudi obrnjenem) faktoringu, kjer se npr. z uporabo instituta prevzema izpolnitve po 434. členu OZ prevzemnik izpolnitve zaveže poplačati neko obveznost dolžnika (kupca blaga ali storitev) njegovemu dobavitelju (prvotnemu upniku) namesto njega. Ko prevzemnik izpolnitve navedeno izpolni, preide terjatev iz naslova prodaje blaga in storitev iz razmerja med dolžnikom in prvotnim upnikom s subrogacijo¹⁹⁹ na izpolnitelja (novega upnika). Slednjemu dolžnik za zavarovanje poplačila te terjatve izroči izvršnico, dolžnik pa mu po dogovoru podaljša rok plačila. Prevzemnik izpolnitve je tako do imetništva terjatve (ki v temelju izvira iz prodaje blaga ali opravljanja storitev) prišel s poslom t. i. »obrnjenega odkupa terjatev«²⁰⁰ oziroma, natančneje, prevzema izpolnitve in subrogacije, kar pa nedvomno predstavlja finančno storitev, opravljeno za dolžnika, in ima v svojem bistvu namen enak kot posojilo²⁰¹. Ali gre torej v tem primeru za zavarovanje finančne terjatve ali za zavarovanje terjatve iz naslova prodaje blaga ali opravljanja storitev? Rezultat je vsebinsko enak kot v primeru iz prejšnjega odstavka, edina razlika je v tem, da je šlo v prvem primeru za financiranje prodajalca terjatev (prvotnega upnika), v drugem pa za financiranje dolžnika.

---

¹⁹⁷ Torej gre za t. i. nepravi faktoring.

¹⁹⁸ Tista prva izvršnica, ki jo je dolžnik izdal prvotnemu upniku, se zaradi neprenosljivosti ne more prenesti na novega upnika.

¹⁹⁹ Gl. drugi odstavek 274. člena OZ.

²⁰⁰ Tudi »dobaviteljskega faktoringa«.

²⁰¹ Posojilni namen je prevladujoč tudi pri t. i. »navadnem faktoringu«, ne le pri t. i. »obrnjenem faktoringu«.

Menim, da torej takšna ozka razlaga te določbe ni primerna kljub stališču predlagatelja zakona, da naj bi bila določba prvega odstavka 3. člena ZPreZP-1 jasna. Glede na umeščenost te določbe v sam začetek zakonskega besedila se sicer ponuja razlaga, da velja za celoten zakon, a je po mojem mnenju moč najti tudi dovolj tehtnih argumentov za nasprotno stališče, ki ga zagovarjam.

Zakonodajalec je zakon sprejel tudi zaradi (delnega) prenosa že omenjene Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2011/7/EU, ki se nanaša na trgovinske posle²⁰², hkrati pa je s tem istim zakonom uvedel določene spremembe, ki z direktivo niso povezane.

Poleg izvršnice (kot ene izmed rešitev, ki z direktivo niso neposredno povezane) je zakon uvedel tudi Register menic, protestiranih zaradi neplačila, v katerega notarji vpisujejo v skladu z zakonom, ki ureja menico, napravljene proteste menic zaradi neplačila, če so jih izdali gospodarski subjekti. Register upravlja AJPES.²⁰³ Če bi torej slepo sprejeli zgoraj navedeno stališče sodišča v sodbi opr. št. I Cpg 273/2019 z dne 10. 10. 2019, bi se morali v predmetni register vpisovati le protesti menic, ki so bile izdane v okviru poslov prodaje blaga in opravljanja storitev. To ni tako, temveč notarji v register vpišejo protest vsake menice, ki jo je izdal gospodarski subjekt²⁰⁴. Iz navedene argumentacije so jasno razvidni tehtni in upravičeni razlogi proti ozki jezikovni razlagi prvega odstavka 3. člena ZPreZP-1. Navedene določbe ni mogoče razlagati pavšalno v smislu, da celoten zakon velja le za trgovinske posle, saj bi bilo to v nasprotju tudi z drugimi določbami zakona in prakso na drugih področjih, ki jih zakon ureja.

Sodišča so v drugih sodnih odločbah zavzela popolnoma drugačna stališča glede uporabe izvršnice za zavarovanje finančnih terjatev kot tudi drugih terjatev, ki ne ustrezajo striktno definiciji terjatev na plačilo dobave blaga ali oprave storitev. Višje sodišče v Ljubljani je v Sklepu I Cpg 115/2019 z dne 27. 2. 2019 potrdilo odločitev prvostopenjskega sodišča ter

---

²⁰² Naš zakonodajalec je trgovinske posle opredelil kot posle prodaje blaga in storitev, sodeč po definiciji v prvem odstavku 3. člena ZPreZP-1. Gl. tudi Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o preprečevanju zamud pri plačilih, EVA: 2012-1611-0110, <https://imss.dz-rs.si/IMiS/ImisAdmin.nsf/ImisnetAgent?OpenAgent&2&DZ-MSS-01/ea8c5cf3394f2464b141243662a42e27c2f4ba52969116d84413d8adb0891530>, str. 39.

²⁰³ 34. člen ZPreZP-1.

²⁰⁴ Da se ne bi vpisovale vse menice, ki jih je izdal gospodarski subjekt, namreč ne izhaja niti iz Pravil o vodenju registra menic, protestiranih zaradi neplačila, ter postopku vpisov v register, Uradni list RS, št. 18/13, ki so bila sprejeta skladno s petim odstavkom 35. člena ZPreZP-1, niti iz obrazložitve k relevantnim členom v: Predlogu Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o preprečevanju zamud pri plačilih, EVA: 2012-1611-0110, dostopno na: <https://imss.dz-rs.si/IMiS/ImisAdmin.nsf/ImisnetAgent?OpenAgent&2&DZ-MSS-01/ea8c5cf3394f2464b141243662a42e27c2f4ba52969116d84413d8adb0891530>, str. 48–49.

zapisalo, da »... čeprav ne gre za situacijo, ki jo ureja 3. člen ZPreZP-1, po katerem bi bila tožeča stranka kot dolžnik dolžna izpolniti denarno obveznost, tožena stranka pa kot upnik dobaviti blago ali opraviti storitev, ... je po stališču prvostopenjskega sodišča v dispoziciji pogodbenih strank, da v okviru svobodnega urejanja obligacijskih razmerij institut izvršnice uporabijo tudi v primeru, ko iz istega pogodbenega razmerja izhajajo tudi druge denarne terjatve.«²⁰⁵ Sklicevalo se je torej na eno izmed temeljnih načel obligacijskega prava – načelo svobodnega urejanja obligacijskih razmerij²⁰⁶ – in očitno 3. členu ZPreZP-1 ni pripisalo narave prisilnega predpisa, kršitev katerega bi povzročila ničnost izdane izvršnice.

Tudi Višje sodišče v Kopru v Sklepu II Ip 464/2017 z dne 15. 3. 2018 ni problematiziralo veljavnosti izvršnice, ki je bila izdana za zavarovanje terjatev iz posojilne pogodbe.²⁰⁷

Na zgoraj omenjeno odločitev Višjega sodišča v Kopru se je sklicevalo tudi prvostopenjsko sodišče v drugi zadevi, ko je zavrnilo predlog za izdajo začasne odredbe. S to naj bi se toženi stranki prepovedala unovčitev izvršnice pri bankah kot tudi vložitev predloga za izvršbo na podlagi iste izvršnice, s katero so bile zavarovane terjatve po posojilni pogodbi, saj naj bi bila le-ta nična. Takšni presoji sodišča prve stopnje je v celoti pritrdilo Višje sodišče v Ljubljani s Sklepom opr. št. I Cpg 882/2018 z dne 15. 1. 2019.²⁰⁸

Iz maloštevilne sodne prakse je poleg zgornjih ugotovitev razvidno tudi, da dolžniki v izvršilnem postopku, sproženem na podlagi izvršnice, nemalokrat ugovarjajo upnikovemu predlogu za izvršbo, kot ugovorni razlog pa navajajo neveljavnost izvršnice (tudi zato, ker naj ne bi bila izdana skladno z ZPreZP-1, saj je izdana za zavarovanje finančnih terjatev). Na podlagi pravil o neupravičeni obogatitvi od upnika zahtevajo tudi vračilo denarnih sredstev, ki jih je le-ta z unovčitvijo izvršnice pridobil. Sodišča so zavzela stališče, da izvršilni postopek ni namenjen ugotavljanju ničnosti izvršnice, ki je izvršilni naslov, in je nanjo izvršilno sodišče skladno z načelom formalne legalitete vezano (razen če je, v za to primernem postopku, ugotovljena za nično in tako ne more biti podlaga za izvršbo).²⁰⁹

---

²⁰⁵ Sklep VSL I Cpg 115/2019 z dne 27. 2. 2019.

²⁰⁶ 3. člen OZ.

²⁰⁷ Sklep VSK II Ip 464/2017 z dne 15. 3. 2018.

²⁰⁸ Sklep VSL I Cpg 882/2018 z dne 15. 1. 2019.

²⁰⁹ Gl. npr. Sklep VSC II Ip 58/2019 z dne 20. 3. 2019, Sklep VSL II Ip 816/2019 z dne 29. 7. 2019 ter Sodbo VSM I Cpg 118/2019 z dne 3. 10. 2019. Glede slednje je VSRS s Sklepom III DoR 199/2019-8 z dne 21. 1. 2020 dopustilo revizijo glede vprašanja, ali ima izdajatelj izvršnice v primeru, če zatrjuje nedopustnost izvršbe na podlagi izvršnice, pravico, da na podlagi pravil o neupravičeni obogatitvi zahteva vračilo plačanega zneska od imetnika izvršnice.

Dodaten argument za dopustitev proste uporabe izvršnice za zavarovanje finančnih terjatev je tudi »povezanost« izvršnice s hrvaško »zadužnico«. Ureditev izvršnice smo v osnovi črpali iz hrvaške ureditve »zadužnice«, kjer ne samo da je uporaba za zavarovanje finančnih terjatev dopuščena, temveč se vprašljivost takšne uporabe niti nikoli ni pojavila. Še več – tam se redno uporablja celo v razmerjih s fizičnimi osebami in tega načeloma nihče ne problematizira.

Za uporabo izvršnice kot instrumenta zavarovanja vseh terjatev, ki gospodarskim subjektom pri poslovanju nastajajo (torej tako poslovnih kot finančnih terjatev), tako ne vidim nobene posebne nevarnosti, ki bi zahtevala kakršnokoli razlikovanje med terjatvami, za katere se izvršnica lahko uporablja.

Skladno z zgoraj navedenimi različnimi stališči in razlagami menim, da bi morala nekatera sodišča postopati drugače. Kot ustrezne (morda celo ustrežnejše) rešitve, ki bi odpravile dvome o uporabi ZPreZP-1, pa lahko navedem še spremembo 3. člena ZPreZP-1, ki naj jasno in taksativno določi »področje«, za katero se kateri del zakona uporablja, ali celo »premestitev« določb o izvršnici v poseben zakon²¹⁰ oziroma v zakon, ki ureja izvršbo²¹¹. Druga možnost, ki bi (sicer v drugo smer, pa vendar) odpravila sedanje stanje negotovosti, pa je sprememba sedanjega ZPreZP-1 tako, da bo v njem izrecno zapisano, za zavarovanje katerih terjatev se izvršnica lahko izdaja oz. za zavarovanje katerih se ne sme izdajati²¹².

5. 2 STALIŠČE PONUDNIKOV PLAČILNIH STORITEV

Upniku je, kot je predstavljeno v poglavju o postopku unovčevanja izvršnice, poleg sodnega izvršilnega postopka na voljo tudi postopek pri dolžnikovih ponudnikih plačilnih storitev. V njem lahko v zelo kratkem času doseže poplačilo svojih terjatev, v kolikor ima dolžnik denarna sredstva na svojih računih.

---

²¹⁰ V prid takšni rešitvi govori npr. zakonska ureditev menice, ki je posebej urejena v Zakonu o menici, Uradni list FLRJ, št. 104/46, 33/47 – popr., Uradni list SFRJ, št. 16/65, 54/70, 57/89, Uradni list RS/I, št. 17/91 – ZUDE, Uradni list RS, št. 13/94 – ZN, 82/94 – ZN-B. Tako bi se lahko tudi izvršnica kot instrument zavarovanja celovito uredila.

²¹¹ Takšno rešitev poznajo na Hrvaškem, kjer je »zadužnica« urejena v zakonu, ki ureja izvršbo, že od samega začetka, posebej pa se ureja s podzakonskimi akti (pravilniki).

²¹² Takšno določbo bi bilo treba umestiti v poglavje zakona, ki ureja izvršnico, ne v splošne določbe zakona.

Določbe ZPreZP-1, ki ta postopek urejajo, so v celoti usmerjene v stroškovno ter časovno učinkovitost in tako ponudnikom plačilnih storitev nalagajo le minimalne zadolžitve, ki niso izrecno naštete. Izluščimo jih lahko iz taksativno naštetih primerov, ko se upnikova zahteva ne izvrši in se mu zato izvršnica vrne. Gre za primere, naštete v prvem odstavku 44. člena ZPreZP-1. Poleg teh je v ZPreZP-1 (drugi odstavek istega člena) izrecno našteto, česa ponudnik plačilnih storitev ne preverja (iz česar lahko po mojem mnenju utemeljeno²¹³ sklepamo ne le, da to ni potrebno, temveč da se takšno preverjanje ne bi smelo izvajati, še posebej pa ne zavračati upnikove zahteve na podlagi le-tega). Tri od štirih naštetih okoliščin, ki jih ponudnik plačilnih storitev ne preverja, se nanašajo prav na temelj, na podlagi katerega je bila izdana izvršnica, in sicer: ali denarna obveznost iz izvršnice izvira iz pogodbe, ki je v zvezi z dejavnostjo izdajatelja pravne ali fizične osebe, ki je vpisana v Poslovni register RS²¹⁴, ali je obveznost, v zavarovanje katere je bila dana izvršnica, prenehala, ter ali je bila nasprotna obveznost upnika iz pogodbe oz. drugega pravnega temelja nastanka obveznosti, v plačilo ali zavarovanje katere je bila dana izvršnica, izpolnjena.²¹⁵

Ureditev, navedena v prejšnjem odstavku, je razumljiva, ponudnik plačilnih storitev namreč ni in ne more biti pristojen za kakršnokoli presojanje temelja izvršnice. Naloži se mu lahko le »pavšalno« preverjanje izpolnjenosti določenih formalnih predpostavk, ne pa tudi vsebinska presoja.

V ospredju je načelo »najprej plačaj in se nato pravdaj« in čim hitreje poplačilo upnika, sodno varstvo pa je dolžniku zagotovljeno z možnostjo vložitve predloga za izdajo začasne odredbe. O upnikovi unovčitvi izvršnice bo skladno s 45. členom ZPreZP-1 obveščen s strani ponudnika plačilnih storitev in bo tako imel možnost ukrepati^{216, 217}.

---

²¹³ Menim, da je to utemeljeno, saj ponudnik plačilnih storitev za tako preverjanje ni pooblaščen.

²¹⁴ Pri čemer ni jasno, ali se to nanaša na upnika, ali dolžnika, ali celo na oba.

²¹⁵ Drugi odstavek 44. člena ZPreZP-1.

²¹⁶ Res pa je, da bo lahko že prepozno, saj bo banka praviloma že prej izvršila nalog.

²¹⁷ Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o preprečevanju zamud pri plačilih, EVA: 2012-1611-0110, dostopno na: <https://imss.dz-rs.si/IMiS/ImisAdmin.nsf/ImisnetAgent?OpenAgent&2&DZ-MSS-01/ea8c5cf3394f2464b141243662a42e27c2f4ba52969116d84413d8adb0891530>, str. 51.

Ponudniki plačilnih storitev so nekatere določbe glede izvajanja plačil na podlagi izvršnic²¹⁸ vključili v splošne pogoje poslovanja²¹⁹, podrobneje pa verjetno postopek urejajo njihovi interni pravilniki, ki niso javno dostopni. Že iz pregleda nekaterih splošnih pogojev poslovanja je razvidno, da banke pri postopku unovčevanja izvršnic presegajo svoje pristojnosti in kompetence. Navajajo npr., da se izvršnica »... lahko izda samo za plačilo po pogodbah, po katerih se ena stranka zaveže dobaviti blago ali opraviti storitev, druga stranka pa se zaveže izpolniti denarno obveznost. Izvršnica se ne more izdati za plačilo dolga po finančnem poslu (kreditna pogodba, posojilna pogodba, faktoring ipd.)«²²⁰. Iz navedenega lahko utemeljeno sklepamo, da bi dotična banka unovčenje takšne izvršnice zavrnila. Izkušnje v poslovni praksi dodatno kažejo, da enako postopajo tudi drugi ponudniki plačilnih storitev²²¹, čeprav to v njihovih splošnih pogojih ni izrecno navedeno.

Nekateri ponudniki plačilnih storitev se v splošnih pogojih poslovanja v določbah, ki se nanašajo na postopek unovčevanja izvršnic, sklicujejo tudi na Navodilo Združenja bank Slovenije o postopku in načinu unovčevanja izvršnic pri ponudniku plačilnih storitev²²², ki je očitno za svoje članice sprejelo nekakšna navodila, kako naj ravnajo. Vsebina teh navodil žal

---

²¹⁸ Ki morajo biti skladne z zakonom.

²¹⁹ Gl. npr. UniCredit Banka Slovenija, d. d., SPLOŠNI POGOJI VODENJA TRANSAKCIJSKIH RAČUNOV IN OPRAVLJANJA PLAČILNIH STORITEV ZA PRAVNE OSEBE, PODJETNIKE IN ZASEBNIKE, https://www.unicreditbank.si/content/dam/cee2020-pws-si/SI-DOK/CIB-CORP-all/General-Terms-and-Conditions-CIB/General-Terms-and-conditions-CIB/Splosni_pogoji_vodenja_TRR_placilnih_storitev.pdf, SKB banka, d. d., Ljubljana. SPLOŠNI POGOJI VODENJA TRANSAKCIJSKEGA RAČUNA IN OPRAVLJANJA PLAČILNIH STORITEV ZA PRAVNE OSEBE, IMETNIKE ZASEBNIH DEJAVNOSTI IN CIVILNOPRAVNE OSEBE, <https://www.skb.si/document-download/113-splosni-pogoji-vodenja-transakcijskega-racuna-in-opravljanja-placilnih-storitev>, Deželna banka Slovenije, d. d., SPLOŠNI POGOJI VODENJA TRANSAKCIJSKIH RAČUNOV IN OPRAVLJANJA PLAČILNIH STORITEV ZA POTROŠNIKE, PODJETNIKE, ZASEBNIKE IN DRUŠTVA, <https://www.dbs.si/partials/download.php?token=0411089823319091763242474792076027224297537348603828957517633345956486128973623014810450024457851519>, Nova Kreditna banka Maribor, d. d., Splošni pogoji za opravljanje plačilnih storitev za pravne osebe, zasebnike, samostojne podjetnike in društva, <https://www.nkbm.si/downloadfile.ashx?fileid=277183>, DELAVSKA HRANILNICA, d. d., LJUBLJANA. SPLOŠNI POGOJI ZA OPRAVLJANJE PLAČILNIH STORITEV PREKO POSLOVNEGA RAČUNA, https://www.delavska-hranilnica.si/documents/delavska-hranilnica/dokumenti/obrazci/NOVO_2017/Splosni-pogoji-za-opravljanje-placilnih-storitev-preko-poslovnega-racuna-marec-2016.pdf.

²²⁰ Nova Kreditna banka Maribor, d. d., Splošni pogoji za opravljanje plačilnih storitev za pravne osebe, zasebnike, samostojne podjetnike in društva, <https://www.nkbm.si/downloadfile.ashx?fileid=277183>, str. 9.

²²¹ Enako ugotavlja tudi Mohorko, gl. M. Mohorko, Sodno ali bančno unovčevanje izvršnice?, 2020, str. 29.

²²² Gl. npr. DELAVSKA HRANILNICA, d. d., LJUBLJANA. SPLOŠNI POGOJI ZA OPRAVLJANJE PLAČILNIH STORITEV PREKO POSLOVNEGA RAČUNA, https://www.delavska-hranilnica.si/documents/delavska-hranilnica/dokumenti/obrazci/NOVO_2017/Splosni-pogoji-za-opravljanje-placilnih-storitev-preko-poslovnega-racuna-marec-2016.pdf, str. 12 ter Deželna banka Slovenije, d. d., SPLOŠNI POGOJI VODENJA TRANSAKCIJSKIH RAČUNOV IN OPRAVLJANJA PLAČILNIH STORITEV ZA POTROŠNIKE, PODJETNIKE, ZASEBNIKE IN DRUŠTVA, <https://www.dbs.si/partials/download.php?token=0411089823319091763242474792076027224297537348603828957517633345956486128973623014810450024457851519>, str. 7

ni javna, zato lahko na tem mestu le ugibamo, ali izhaja, po mojem mnenju nezakonito, ravnanje bank pri unovčevanju izvršnic, izdanih za zavarovanje finančnih terjatev, prav iz predmetnih navodil.

Navedbo temelja terjatev (npr. pogodbe), ki so z izvršnico zavarovane, lahko ponudnik plačilnih storitev prebere le na izvršnici sami, saj je navedba le-tega obvezna sestavina izvršnice. Brez te bo izvršnica nepopolna in je ne bo mogoče unovčiti.²²³ Torej lahko zaključimo, da ponudniki plačilnih storitev v praksi le iz poimenovanja temelja lahko ugotovijo, da je posamezna izvršnica izdana za zavarovanje finančnih terjatev. V primeru, da je na njej navedeno npr. »posojilna pogodba št. X«, takšno izvršnico zaradi besedne zveze »posojilna pogodba« zavrnejo, kljub temu da jim zakon izrecno nalaga, naj temelja v nobenem smislu ne preverjajo. V vsebino izvršnice, ki vsebuje vse z zakonom predpisane sestavine in je tako pravno veljavna, se skladno z načelom formalne legalitete ne (bi) sme(lo) spuščati niti izvršilno sodišče, kaj šele ponudnik plačilnih storitev.

Pomembno vprašanje predstavlja tudi sama »narava« postopka unovčitve in odnosa med upnikom in ponudnikom plačilnih storitev. Pri unovčitvi izvršnice gre za zahtevo upnika ponudniku plačilnih storitev za izvedbo plačilne transakcije, predložitev izvršnice pa predstavlja izročitev plačilnega naloga upnika banki v skladu z zakonom, ki ureja plačilne storitve, kot to določa prvi odstavek 43. člena ZPreZP-1.²²⁴

Vsled navedenega si lahko zastavimo tudi vprašanje o odškodninski odgovornosti bank za neizvršitev takšnega plačilnega naloga, še posebej če zagovarjamo zgornje stališče, da gre za nezakonito ravnanje banke. Odgovornost bank za neizvršitev transakcije ureja Zakon o plačilnih storitvah, storitvah izdajanja elektronskega denarja in plačilnih sistemih (ZPlaSSIED)²²⁵ kot tudi splošna pravila obligacijskega prava. Na tem mestu jo le omenjam, in sicer kot dodatno rešitev, ki bi se je upniki lahko v teh primerih poslužili. Upnik, ki unovčuje izvršnico, se je za bančno unovčitev izvršnice (čeprav je imel na voljo tudi sodno unovčitev)

---

²²³ 7. točka prvega odstavka 39. člena ZPreZP-1 v povezavi s 40. členom ZPreZP-1.

²²⁴ Prvi odstavek 43. člena ZPreZP-1.

²²⁵ Zakon o plačilnih storitvah, storitvah izdajanja elektronskega denarja in plačilnih sistemih (ZPlaSSIED), Uradni list RS, št. 7/18, 9/18 – popr., 39/18, 41/18, 102/20.

najverjetneje odločil zaradi hitrosti postopka, zato ima lahko neizvršitev naloga s strani ponudnika plačilnih storitev²²⁶ hude posledice. Dolžnikov bančni račun je lahko že naslednji dan »prazen«, nastala škoda za upnika pa velika. Do direktnega konflikta med ponudniki plačilnih storitev in upniki zaradi zavrnitve unovčitve takšne izvršnice, ki bi se razreševal po sodni poti, očitno še ni prišlo, saj sodne prakse na to temo ni moč zaslediti.

5. 3 UPORABA V PRAKSI

V poslovni praksi se izvršnica uporablja za zavarovanje raznih poslovnih in finančnih terjatev na zelo različne načine. Če in dokler ne pride do zapletov pri unovčevanju, o veljavnosti izdanih izvršnic ni dvoma.

Veliko izvršnic se nikoli ne unovči, zato do presojanja veljavnosti večine izdanih izvršnic sploh ne pride, pa tudi sicer se izvršnica, kot že omenjeno, relativno redko uporablja. Poleg tega se večina gospodarskih subjektov pri svojem vsakodnevnem poslovanju verjetno ne ukvarja z dilemami glede veljavnosti izvršnice, ki so v tej nalogi izpostavljene, niti za to po večini nimajo ustreznega pravnega znanja oziroma kadra, ki bi jim to omogočal.

Od uvedbe izvršnice se je v praksi razvilo kar nekaj različnih načinov njene uporabe, ki odstopajo od najbolj »klasičnega« primera, ko upnik dobavi blago ali opravi storitev, dolžnik pa mu v zavarovanje dolgovanega plačila izda izvršnico.

Tako na primer lahko zasledimo uporabo izvršnice v razmerjih s proračunskimi uporabniki za zavarovanje bodočih in pogojnih obveznosti iz naslova morebitne odprave napak, ki bi nastale pri opravljanju inženirskih storitev s strani izvajalca teh storitev. V zvezi s tem velja omeniti primer, ko je organ v sestavi Ministrstva za okolje in prostor – Direkcija za vode –, od izvajalca v dokumentaciji v zvezi z oddajo javnega naročila zahteval izdajo izvršnice kot finančnega zavarovanja za dobro izvedbo pogodbenih obveznosti. Iz predstavljenega primera je že na prvi

---

²²⁶ Torej banke, hranilnice ali celo Uprave RS za javna plačila (UJP), če je izvršnico izdal javni organ.

pogled razvidna vprašljivost skladnosti takšne izvršnice z zgoraj predstavljeno sodno in bančno prakso.²²⁷

Podobno tudi iz odločbe Državne revizijske komisije (DRK) št. 018-112/2017-5 z dne 3. 7. 2017 izhaja, da je naročnik DARS, d. d., od ponudnika (potencialnega izvajalca) v postopku javnega naročila zahteval predložitev izvršnice, ki bi služila kot finančno zavarovanje za dobro izvedbo pogodbenih obveznosti. Ponudnik mu je predložil izvršnico, na kateri sta bila vpisana dva datuma dospelosti²²⁸, zaradi česar je naročnik zavrnil ponudbo kot nedopustno, DRK pa je takšni odločitvi naročnika pritrdila.²²⁹

Še »korak dlje« je šel pri uporabi izvršnice JAVNI SKLAD REPUBLIKE SLOVENIJE ZA REGIONALNI RAZVOJ IN RAZVOJ PODEŽELJA, ki dodeljuje finančne spodbude (med drugim tudi posojila) subjektom preko javnih razpisov na podlagi letnega Poslovnega in finančnega načrta, ki ga sprejme Vlada Republike Slovenije.²³⁰ Še do nedavnega je imel ta v svojih splošnih pogojih poslovanja²³¹ med pogoji zavarovanja navedeno tudi izvršnico²³², ki pa so jo z zadnjo spremembo splošnih pogojev kot možno sredstvo zavarovanja umaknili²³³.

---

²²⁷ Ministrstvo za okolje in prostor, Direkcija Republike Slovenije za vode. DOKUMENTACIJA V ZVEZI Z ODDAJO JAVNEGA NAROČILA ZA JAVNO NAROČILO: Inženirske storitve pri izvedbi projekta: »PROTIPOPLAVNA UREDITEV POREČJA GRADAŠČICE – ETAPA 1A in ETAPA 2«. Dostopno na: <https://www.gov.si/assets/organi-v-sestavi/DRSV/Dokumenti/JavnaNarocila/Gradascica/Inzenir-1A-in-2/Ponovni-postopek/VzorecPogodbeinProjektnaNaloga1a2Sklop2.pdf>, str. 12.

²²⁸ To po veljavnem ZPreZP-1 ni mogoče.

²²⁹ Odločba Državne revizijske komisije št. 018-112/2017-5 z dne 3. 7. 2017.

²³⁰ SLOVENSKI REGIONALNO RAZVOJNI SKLAD. SPLOŠNI POGOJI POSLOVANJA SLOVENSKEGA REGIONALNO RAZVOJNEGA SKLADA neuradno prečiščeno besedilo Verzija: 1 / 2020, http://www.regionalnisklad.si/uploads/datoteke/7_2_Cistopis_SPP_zvkljSprememba1_UREJENO.pdf, str. 4.

²³¹ H katerim mora soglasje podati tudi Vlada RS.

²³² SLOVENSKI REGIONALNO RAZVOJNI SKLAD. SPLOŠNI POGOJI POSLOVANJA SLOVENSKEGA REGIONALNO RAZVOJNEGA SKLADA Verzija: 1 / 2019, http://www.regionalnisklad.si/uploads/datoteke/SPP_2019.pdf, str. 7.

²³³ SLOVENSKI REGIONALNO RAZVOJNI SKLAD. SPLOŠNI POGOJI POSLOVANJA SLOVENSKEGA REGIONALNO RAZVOJNEGA SKLADA neuradno prečiščeno besedilo Verzija: 1 / 2020, http://www.regionalnisklad.si/uploads/datoteke/7_2_Cistopis_SPP_zvkljSprememba1_UREJENO.pdf, str. 2, 7.

Tudi proračunski uporabniki torej v zavarovanje finančnih terjatev iz naslova posojilnih pogodb zahtevajo izdajo izvršnic²³⁴, po vsej verjetnosti nevedoč, da na unovčitev takšne izvršnice pri ponudnikih plačilnih storitev, pa tudi nekaterih sodiščih, ne morejo računati.

Podatkov o »obratni situaciji« zgornji, torej, o pogostnosti izvršnic, ki jih izdajajo proračunski uporabniki oz. javni organi²³⁵ za zavarovanje finančnih terjatev subjektom, od katerih prvi prejmejo financiranje²³⁶, žal nimam. Iz prakse pa so mi poznani tudi takšni primeri, predvsem na ravni lokalne samouprave. Še bolj zanimiva bi bila »nadgradnja« teh podatkov v smislu podatkov o unovčevanju takšnih izvršnic, ki poteka pri UJP kot ponudniku plačilnih storitev. S tem mislim predvsem na vprašanje, ali UJP (enako kot drugi ponudniki plačilnih storitev – banke in hranilnice) zavrača izvršnice, izdane za zavarovanje finančnih terjatev.

Banke in hranilnice v Sloveniji gotovo opravijo večji del kreditiranja gospodarstva in so tako največje upnice iz naslova raznih finančnih terjatev do gospodarskih subjektov. Te so, kot je zgoraj izčrpno predstavljeno, sledile prepričanju, da se izvršnica za zavarovanje finančnih terjatev ne sme uporabljati. Nujna posledica takšnega stališča je, da tudi same izvršnice kot (dodatnega) instrumenta zavarovanja ne uporabljajo.

Nasprotno pa neregulirani nebančni subjekti, kot na primer razne gospodarske družbe, ki se ukvarjajo s financiranjem gospodarskih subjektov preko posojil, faktoringa in drugih sorodnih finančnih poslov, izvršnice tudi za (dodatno) zavarovanje teh terjatev uporabljajo. Pri unovčevanju takšnih izvršnic pri bankah pogosto naletijo na ovire, povezane z že predstavljenimi stališči in prakso bank, zato se je v delu poslovne prakse iznajdljivo izoblikovala zanimiva rešitev.

---

²³⁴ Gl. npr. odločbo v: SLOVENSKI REGIONALNO RAZVOJNI SKLAD. ODLOČBA o dodelitvi posojila št.: 8022-81/2018-4 z dne 5. 2. 2019. Dostopno na: https://www.murska-sobota.si/sites/default/files/dokumenti/mestni-svet/4-19/Odloc%CC%8Cba%20o%20dodelitvi%20posojila-%20PTP_0.pdf, s katero je SRRS dodelil posojilo družbi POMURSKI TEHNOLOŠKI PARK, d. o. o., katerega edine družbenice so tri slovenske občine. Med posojilnimi pogoji je tudi predložitev izvršnice za zavarovanje terjatev iz posojilne pogodbe.

²³⁵ Skladno z definicijo iz drugega odstavka 6. člena ZPreZP-1.

²³⁶ Glede na ugotovitve, predstavljene v tej nalogi, bodo to lahko izključno nebančni subjekti glede na to, da banke za zavarovanje finančnih terjatev izvršnic ne uporabljajo.

Na izvršnici mora biti, da bi bila ta popolna, naveden temelj obveznosti, za zavarovanje katere je izdana. Kljub temu da za to v zakonu ni mogoče najti pooblastila, banke ta temelj ob unovčitvi »pregledujejo«. »Pregled« izvajajo tako, da iz njegove navedbe na sami izvršnici sklepajo, ali gre za, po njihovem mnenju, temelj, iz katerega izvirajoče terjatve so finančne narave ali ne, na tej podlagi pa v prvem primeru unovčitev izvršnice zavrnejo in jo upniku vrnejo. Vsled navedene prakse bank so pričeli upniki v zavarovanje finančnih terjatev zahtevati izvršnice, na katerih je temelj bolj nedoločno naveden. Natančneje: če je npr. temelj posojilna pogodba št. 1, se na izvršnici navede le pogodba št. 1. Tako banka niti v svojem (nezakonito) razširjenem »pregledu« izvršnice po naravi stvari ne more sklepati na naravo temelja (saj ji tega »skopi« podatki iz izvršnice ne omogočajo) in takšno izvršnico sprejme.²³⁷

V zgornjem primeru se sicer lahko pojavijo dvomi o veljavnosti takšne izvršnice, kjer je temelj (namerno) nedoločno ali celo napačno naveden. Ti dvomi bi lahko izvirali iz kavzalne narave izvršnice, posledično pa bi lahko prišlo do sprožitve postopka za ugotovitev ničnosti izvršnice, ki bi ga lahko pričel dolžnik (izdajatelj izvršnice). Pri tem lahko iz zgoraj predstavljene sodne prakse vidimo, da se dolžniki že tako poslužujejo te možnosti in ničnost zatrjujejo že zaradi domnevne neskladnosti takšnih izvršnic s prisilnimi predpisi (3. člen ZPreZP-1), nekatera sodišča pa jim pritrjujejo.

Razmišljanje nekaterih upnikov pa je pri tem usmerjeno bolj praktično – kako najhitreje priti do denarnih sredstev dolžnika, preden jih prehitijo nekdo drugi. Če to vzamemo kot glavni cilj in se ne ukvarjamo z morebitno ničnostjo takšne izvršnice, ki bi bila naknadno (po unovčenju pri banki) ugotovljena, lahko takšno ravnanje označimo kot ustrezno za doseg cilja.

Dolžniki, ki bi z zahtevkom na ugotovitev ničnosti izvršnice uspeli, bi lahko s kondikijskim zahtevkom zaradi neupravičene obogatitve upnikov od slednjih zahtevali vračilo denarnih sredstev, pridobljenih v bančnem postopku unovčevanja takšne izvršnice²³⁸. A tudi v primeru takšnega razvoja dogodkov bi lahko upniki s pobotnim ugovorom zadržali pridobljena denarna

---

²³⁷ Podobno ugotavlja oz. možnost podobnega zapisa temelja na izvršnici omenja tudi Mohorko, gl. M. Mohorko, Sodno ali bančno unovčevanje izvršnice?, 2020, str. 29–30.

²³⁸ Ali celo v izvršilnem postopku, ki bi lahko na podlagi takšne izvršnice tekel pred bančnim postopkom unovčevanja, po ali celo med njim.

sredstva, saj jim ta dolguje dolžnik na podlagi veljavnega temelja (npr. posojilne pogodbe), in se tako veljavno poplačali, vse seveda ob predpostavki, da so ostali pogoji za pobot, ki jih določa OZ, izpolnjeni²³⁹.²⁴⁰

K zgornjemu razmišljanju dodajam še predlog praktične rešitve, s katerim se lahko že vnaprej izognemo morebitnemu dolžnikovemu sklicevanju na prepoved pobota iz 316. člena OZ, ki določa primere, ko je pobot izključen²⁴¹. Upnik iz finančne terjatve, ki je zavarovana z izvršnico, naj si že v osnovni pogodbi z dolžnikom (npr. posojilni pogodbi) izgovori določbo, s katero se stranki izrecno dogovorita, dolžnik pa izrecno soglaša s tem, da je pobot vseh medsebojnih terjatev v vsakem primeru dovoljen, in tako že vnaprej doseže izključitev uporabe določbe iz 2. točke prvega odstavka 316. člena OZ. Upnik se bo tako izognil morebitnim težavam že vnaprej, saj se dolžnik na to kasneje ne bo mogel sklicevati oz. s takšnim sklicevanjem ne bo uspel.²⁴²

---

²³⁹ Gl. člene 311. do 318. OZ.

²⁴⁰ Na možnost takšnega pobotnega ugovora s strani upnika v primeru uveljavljanja kondikcijskega zahtevka dolžnika zaradi ugotovitve ničnosti izvršnice opozarjata tudi Tacol in Jan, gl. T. Tacol, M. Jan, Uporaba izvršnice v praksi, 2013, str. 15.

²⁴¹ Pri tem mislim predvsem na 2. točko prvega odstavka 316. člena OZ, natančneje dikcijo: »...ali jih je dolžnik brezpravno vzel ali brezpravno pridržal«. Čeprav ne gre za enako situacijo, so se v preteklosti na to določbo pri ugovarjanju pobotanju »neupravičeno pridobljenih sredstev« že sklicevali in tudi uspeli. V zvezi s tem gl. npr. sodbo Višjega sodišča v Ljubljani opr. št. I Cpg 515/2018 z dne 21. 1. 2020, kjer je šlo za neupravičeno unovčeno bančno garancijo in dovoljenost pobota tako pridobljenih denarnih sredstev z nasprotno denarno terjatvijo, kar je sodišče razlagalo v luči 2. točke prvega odstavka 316. člena.

²⁴² Takšno možnost dogovora o »izključitvi uporabe« 2. točke 316. člena OZ je izrecno potrdila tudi sodna praksa, gl. npr. sklep Višjega sodišča v Mariboru opr. št. I Cpg 445/2015 z dne 18. 3. 2016 ter sklep Vrhovnega sodišča RS opr. št. II Ips 310/2011 z dne 16. 2. 2012.

6 ZAKLJUČEK IN SKLEPNE UGOTOVITVE

Proti plačilni nedisciplini kot »večni« težavi gospodarskih subjektov v Sloveniji in drugod se zakonodajalec bori tudi s sprejemanjem raznih predpisov, ki (prisilno) urejajo določena področja. Velikokrat gre za tradicionalno dispozitivna področja, sploh ko gre za poslovanje gospodarskih oseb.

Slovenski zakonodajalec je, delno tudi zaradi zahtev evropskih predpisov, na to področje posegel s sprejemom prvega Zakona o preprečevanju zamud pri plačilih. S tem je, poleg prisilne ureditve nekaterih razmerij²⁴³, uvedel tudi izvršnico, kot novi instrument zavarovanja terjatev. Ta naj bi pripomogel k odpravi plačilne nediscipline, a so po mojem mnenju pretekla leta pokazala, da uvedbi izvršnice ni mogoče pripisati večjih zaslug za izboljšanje stanja.

Problematika plačilne nediscipline je kompleksna in ima razne vzroke, njena stopnja v gospodarstvu pa konstantno niha. Izvršnica je instrument, ki plačilo lahko zagotovi hitro, a le če ima dolжник na svojih bančnih računih na voljo denarna sredstva. Uporabna je tako samo v takšnih primerih, ne more pa odpraviti vzrokov za nelikvidnost dolžnikov, ki so nedvomno mnogo globlji.

Izvršnica bi tako lahko kvečjemu odpravila samo tisto plačilno nedisciplino, katere vzrok je »namerno« neplačilo dolžnika, ki denarna sredstva ima, a noče plačati. Zato bi bila lahko izvršnica kot dodaten instrument zavarovanja terjatev v teh primerih zelo učinkovita, a je pogosto prav takšni dolžniki niso pripravljeni izročiti, upniki pa niso v položaju, da bi le-to zahtevali. Žal med takšne dolžnike pogosto spadajo tudi javni organi, ki prisilnih plačilnih rokov pogosto ne upoštevajo, izvršnic pa za zavarovanje plačil ne dajejo.

Točni statistični podatki o številu izdanih izvršnic niso na voljo, zato lahko o pogostnosti uporabe izvršnice pri poslovanju sklepamo le posredno. Na podlagi pregledane statistike o dospelih neporavnanih obveznostih, ki izhajajo iz izvršnic, sodne prakse, strokovnih prispevkov in drugih člankov, pa tudi lastne prakse, lahko vseeno zaključim, da se izvršnica uporablja relativno redko. Prav gotovo se tudi ne uporablja v tolikšni meri, da bi lahko sklepali, da je

---

²⁴³ Kot npr. prisilna določitev najdaljšega plačilnega roka za nekatera subjekte, ipd.

uporabljana enako pogosto kot nekateri drugi, že uveljavljeni instrumenti, kaj šele, da je te celo zamenjala.

Tako kot pri ostalih instrumentih zavarovanja terjatev gre tudi pri pravni ureditvi izvršnice za tehtanje interesov obeh strank, ki sta v razmerju udeleženi – dolžnika in upnika. Zakon, ki je uvedel izvršnico, je bil sprejet v luči preprečevanja zamud pri plačilih, kar nam že samo po sebi pove, da je bil cilj sprejema zakona varovanje upnikov, katerim dolžniki s plačili zamujajo. Kljub temu je vedno treba varovati tudi nasprotno stranko, zaradi česar morajo biti tudi dolžniku na voljo pravna sredstva, s katerimi se lahko učinkovito brani proti morebitnim zlorabam.

V primeru izvršnice so brez dvoma pretehtali upnikovi interesi. Že samo načelo »najprej plačaj in se nato pravdaj«, kaže na to, da se bodo morale določene dolžnikove pravice umakniti upnikovim, čigar glavni interes je čimprejšnje poplačilo. Prav to so mnogi problematizirali in problematizirajo še danes, a večjih zlorab s strani upnikov v praksi ni zaznati.

Določbe, ki urejajo izvršnico, so v veliki meri podrejene/prilagojene ciljem čimprejšnjega poplačila upnika: hitrosti postopkov, enostavnosti in cenovni dostopnosti izdaje, kot tudi unovčevanja same izvršnice. V kolikor bi zakonodajalec v enaki meri varoval tudi dolžnika, obstoječa ureditev ne bi bila mogoča – postopek bi bil dolgotrajnejši, pri izdaji bi moral sodelovati notar (kar bi izdajo podražilo) ipd. Uvedba takšne izvršnice nedvomno ne bi imela smisla, saj ima upnik že sedaj na voljo druga sredstva zavarovanja, katerih unovčevanje je dolgotrajno ali pa je njihova pridobitev kompleksnejša in dražja.

Očitno so bili torej strahovi dela stroke odveč, res pa je, da se izvršnica niti ne uporablja dovolj pogosto, da bi do večjega števila zlorab sploh prišlo. Poleg tega je zloraba sredstva zavarovanja s strani upnika vedno mogoča – upnik lahko enako kot na podlagi izvršnice neupravičeno predlaga izvršbo tudi na podlagi drugih izvršilnih naslovov, ugovori dolžnika pa izvršitve ne zadržijo. Tako sam v izvršnici ne vidim nobene nove grožnje za dolžnika. Konec koncev je izvršnico izdal dolžnik sam in sam določil tudi parametre izvršnice (npr. zapadlost), v primeru pravočasnega plačila obveznosti pa mu jo bo velika večina upnikov brez ugovaranja vrnila, saj je bil njihov interes v celoti izpolnjen.

Izvršnica tako upnika sicer postavlja v nekoliko močnejši položaj, a ugotavljam, da v praksi dolžniki niso žrtve zlorab, zato menim, da spremembe v tej smeri niso nujno potrebne.

Zakonodajalec je že s samo zakonsko ureditvijo izločil nekatere situacije, ki bi se lahko dogajale in je tako opustil idejo o bianko izvršnici, njeno prenosljivost, medtem ko npr. izdaja izvršnice s strani fizičnih oseb kot šibkejših strank, ki morajo biti bolj varovane, sploh nikoli ni bila predvidena.

Institut, iz katerega je slovenski zakonodajalec črpal ideje za uvedbo izvršnice – hrvaška »zadužnica«, je slovenskemu instrumentu zavarovanja sicer zelo podobna, a vseeno v mnogočem različna. Že sama sistemska umestitev v pravni red in konstantni razvoj »zadužnice« potrjuje dejstvo, da je uporaba »zadužnice« na Hrvaškem močno razširjena. Za razliko od izvršnice je vsebovana v hrvaškem zakonu, ki ureja izvršbo, kar po mojem mnenju jasno nakazuje željo hrvaškega zakonodajalca, da bi se »zadužnica« široko uporabljala kot instrument zavarovanja terjatev. Urejena je kot abstraktni vrednostni papir, uporablja se na vseh področjih, pogosto jo izdajajo tudi fizične osebe. »Zadužnica« je prenosljiva, mogoča je tudi izdaja »bjanko zadužnice«, vse »zadužnice« pa se unovčujejo pri posebnem državnem subjektu, ne pri posameznih bankah. Vse navedeno »zadužnico« od izvršnice pomembno razlikuje.

Skozi razvoj »zadužnice« in spremembe zakona, ki le-to ureja, lahko sklepamo, da so se v praksi pojavljale zlorabe, zato je hrvaški zakonodajalec možnosti za zlorabo relativno učinkovito zmanjševal – uvedel je register zadužnic, obvezno sodelovanje notarja, ki »zadužnico« kot zasebno listino potrdi, idr.

Konstantnim spremembam in razvoju navkljub pa se tudi Hrvaškem srečujejo z različnimi teoretičnimi in praktičnimi dilemami, čeprav »zadužnico« redno uporabljajo že tako dolgo časa. Tako so npr. vprašanje zastaranja terjatev iz »zadužnice« v povezavi z njeno obliko (zdaj notarski zapis, prej navadna pisna oblika z overjenim podpisom izdajatelja) ali npr. vprašanje odnosa med »zadužnico« in terjatvijo, ki je podlaga za njeno izdajo (oz. natančneje vprašanje abstraktne ali kavzalne pravne narave same »zadužnice«), še vedno v določeni meri odprta vprašanja, s katerimi se ukvarjajo hrvaški pravni teoretiki in sodna praksa.

Slovenski in hrvaški institut sta vsekakor primerljiva, težko pa je enostavno zaključiti, ali in katera ureditev je boljša oziroma ustrežnejša. Hrvaška ureditev je zagotovo nekoliko bolj usmerjena k varstvu dolžnika, kar pa je po vsej verjetnosti posledica širše uporabe in večje normiranosti samega instituta, pomembna je tudi aktivna vloga notarja pri izdaji »zadužnice«.

Menim, da je slovenski zakonodajalec s tem, ko je nekatere situacije, primerne za potencialne zlorabe, že vnaprej izločil, v zadovoljivi meri poskrbel za varstvo dolžnika, zato sta v tem pogledu ureditvi primerljivi. Slovenski predlagatelj zakona je opustil tudi ureditev izvršnice kot abstraktnega vrednostnega papirja in izvršnico uredil kot izrecno kavzalno²⁴⁴ z navedbo temelja, na podlagi katerega je izdana, v sami izvršnici, kot eno njenih glavnih in nujnih sestavin. Tudi ta »popravek« je bil izveden v smeri varovanja dolžnika.

Največjo težo pa pripisujem razliki v uporabi izvršnice oziroma »zadužnice« za zavarovanje finančnih terjatev, ki je po mojem mnenju ključna za tako široko uporabo »zadužnice« na Hrvaškem – in nasprotno – za tako redko uporabo izvršnice v Sloveniji. Banke na Hrvaškem namreč »zadužnico« uporabljajo za zavarovanje praktično vsakega kreditnega posla, kar velja tako za kreditiranje pravnih kot fizičnih oseb. V Sloveniji je stanje popolnoma nasprotno.

Za zavarovanje finančnih terjatev izvršnice ponudniki plačilnih storitev, ki poleg teh storitev opravijo tudi večji del finančnih storitev v državi, ne uporabljajo. Na takšno stališče so se postavili že ob njeni uvedbi, do danes pa se ni spremenilo nič. Točni razlogi za to mi niso poznani, verjetno pa so sprejeli enako argumentacijo kot nekatera sodišča, ki v zadnjem času možnost takšne uporabe izvršnice izrecno zavračajo in ugotavljajo ničnost tako izdanih izvršnic.

Tolmačenje ponudnikov plačilnih storitev in nekaterih sodišč je po mojem mnenju napačno, oprto pa je izključno na določbo prvega odstavka 3. člena ZPreZP-1 ter pojasnila predlagatelja zakona, ne ponuja pa nobene vsebinske argumentacije. Sodišča imajo na voljo množico argumentov, s katerimi bi lahko razlagala določbe zakona popolnoma drugače in takšno uporabo izvršnice izrecno dopustila. Prav to so nekatera sodišča tudi storila, zato je glede tega vprašanja sicer maloštevilna sodna praksa trenutno neenotna.

Razlogov za nedopustitev takšne uporabe izvršnice ni moč najti niti v varovanju dolžnikovih interesov. V praksi bi veliko večino teh izvršnic v svoje roke dobile prav banke, ki opravijo večji del finančnih storitev v državi. Gre za regulirane in nadzorovane družbe, od katerih zlorab instrumentov zavarovanja prav gotovo ni pričakovati.

---

²⁴⁴ Opustil je tudi samo idejo o izvršnici kot vrednostnem papirju, ki po mojem mnenju že tako ni bila ustrezna, saj je bila od samega začetka določena kot neprenosljiva. Vrednostni papir, ki se ne more prenašati, nima osnovnih funkcij vrednostnega papirja kot takega.

Vse zgoraj navedeno v zvezi s stališči nekaterih sodišč velja še toliko bolj za ponudnike plačilnih storitev, ki popolnoma samovoljno razlagajo zakon in zavračajo izvedbo postopka unovčenja izvršnic, za katere izključno na podlagi zapisa temelja ugotovijo, da je bila izdana za zavarovanje finančnih terjatev. Zakon izrecno določa, da temelja ne smejo preverjati, pa očitno to vseeno počnejo. S takšnim ravnanjem de facto prevzemajo vlogo sodišča in izvršnice označujejo kot nične. Zanimivo je, da iz sodne prakse spori med upniki in ponudniki plačilnih storitev zaradi morebitne nezakonite zavrnitve unovčenja izvršnice niso razvidni, po vsej verjetnosti pa je tudi to posledica redke uporabe izvršnice nasploh.

Neenotnost stališč v zvezi z uporabo izvršnice za zavarovanje finančnih terjatev se kaže tudi v redkih primerih, ko so izdajo takšnih izvršnic kot upniki zahtevali ali celo kot dolžniki izdali javni organi brez kakršnihkoli zadržkov in predvsem nevedoč, da bi jim ponudniki plačilnih storitev preprečili možnost njene unovčitve.

Drugi, neregulirani ponudniki na trgu finančnih storitev, ki opravljajo finančne storitve, konkurenčne bankam in nekaterim drugim ponudnikom plačilnih storitev, izdajo izvršnice kot dodatnega instrumenta od dolžnikov nemalokrat zahtevajo. Ker se je verjetno že mnogim zgodilo, da so jim ponudniki plačilnih storitev unovčitev onemogočili, so se nekateri upniki v praksi znašli drugače. Dolžnik na izvršnico navede temelj nedoločno, natančneje tako, da sta iz te navedbe sicer razvidna npr. številka pogodbe in datum, ne pa tudi njena »narava« (npr. namesto posojilna pogodba št. 1 navedejo le pogodba št. 1). Kot mi je znano, so nekateri izvršnice celo popolnoma prenehali uporabljati, saj se na njihovo unovčitev zaradi neenotnih stališč niso več mogli zanesti.

Zgornja rešitev se je po mojih izkušnjah praktično pokazala kot edina zares učinkovita v sedanjem stanju. Poleg tega je z njo uresničen glavni interes upnika – v najkrajšem možnem času pridobiti dolžnikova denarna sredstva na svoj transakcijski račun. V primeru, da bo izvršnica naknadno ugotovljena za nično in bo upnik primoran neupravičeno pridobljeno vrniti, bo imel še vedno na voljo možnost pobotanja z nasprotno terjatvijo, ki jo ima do dolžnika iz naslova temelja, na podlagi katerega je bila izdana neveljavna izvršnica.

Pri izvršnici gre v praksi navadno za dodatno in ne edino zavarovanje terjatve (sploh pri finančnih terjatvah), upniku pa lahko zagotovi hitro poplačilo pred ostalimi upniki. Upniku lahko tako predstavlja relativno učinkovito zavarovanje, a le/oziroma predvsem takrat, ko ima

dolžnik visoko frekvenco prilivov na bančni račun, a se izogiba plačilu določene obveznosti upniku, ki ima v rokah izvršnico.

Menim torej, da se za zavarovanje finančnih terjatev izvršnica lahko prosto uporablja, relevantni akterji (zakonodajalec, sodišča, za njimi pa tudi ponudniki plačilnih storitev) pa bi morali začeti določene aktivnosti za končno razjasnitev odprtih vprašanj. To bi po mojem mnenju pripomoglo k temu, da bi izvršnica v praksi dejansko zaživela in morda res celo zamenjala katerega od že ustaljenih instrumentov zavarovanja terjatev.

7 LITERATURA IN VIRI

LITERATURA

Erjavec, Nataša, Notarske overitve: včeraj, danes, jutri?, Notarski vestnik, št. 8, 2013, str. 21–26.

Fidermuc, Katarina, Izvršnica se pri upnikih ni uveljavila, dostopno na: <https://www.delo.si/gospodarstvo/finance/izvršnica-se-v-petih-letih-pri-upnikih-ni-uveljavila.html> (8. 6. 2020) A pri teh virih na koncu ne delate pik?

Fidermuc, Katarina, Zavarovanje z izvršnico za upnike ni zanimivo, dostopno na: <https://www.delo.si/gospodarstvo/posel/zavarovanje-z-izvršnico-za-upnike-ni-zanimivo.html> (30. 5. 2020)

Ivanjko, Šime, Izvršnica ali menica?, Pravna praksa, št. 3, 2013, str. 6–8.

Jug, Jadranko, Zadužnica u hrvatskom pravnom sustavu i sudskoj praksi, Javni bilježnik, XXI, 2017, str. 7–18. Dostopno na: <https://hrcak.srce.hr/203854> (8. 8. 2020)

Juhart, Miha, Grilc, Peter, Ilešič, Marko, Strnad, Igor, Zavarovanje in utrditev obveznosti, Gospodarski vestnik, Ljubljana, 1995.

Juhart, Miha, Hipoteka in neposredna izvršljivost, Pravni letopis, št. 1, 2008, str. 31–38. Dostopno na: <http://www.dlib.si/details/URN:NBN:SI:DOC-LQJ8RL57> (12. 9. 2020)

Juhart, Miha, Menica kot instrument zavarovanja plačil, Podjetje in delo, št. 6–7, 2011, str. 1146–1153.

Katić, Dragan, Zastara u građanskopravnoj sudskoj praksi, Zakonitost, I, 2019, str. 48–66. Dostopno na: <https://zakonitost.nn.hr/hr/izdanja/?izdanje=1&clanak=208> (7. 8. 2020)

Kramar, Dejan, Izvršnica kot instrument zavarovanja v gospodarskih pogodbah, Pravna praksa, št. 17–18, 2020, str. 20–22.

Mihelčić, Gabriijela, Zadužnica i bjanko zadužnica u svjetlu novouvedenih pravila o registru zadužnica i bjanko zadužnica, Javni bilježnik, XVII, 2013, str. 9–26. Dostopno na: <http://www.hjk.hr/Portals/0/CasopisJB/Javni%20biljeznik%2038%20small.pdf> (9. 8. 2020)

Mohorko, Miha, Sodno ali bančno unovčevanje izvršnice?, Revija Odvetnik, št. 94, 2020, str. 28–30.

Nina Plavšak, Ureditev izvršnice v predlogu ZPreZP-1 : (pravno mnenje), Notarski vestnik, Notarski vestnik, št. 8, 2013, str. 68–78.

Stapić, Sanja, Korak do dna Banke svakoga dana zadužnicama blokiraju račune 217 građana!, dostopno na: <https://slobodnadalmacija.hr/vijesti/hrvatska/korak-do-dna-banke-svakoga-dana-zaduznicama-blokiraju-racune-217-gradana-107118> (25. 8. 2020)

Svenšek, Katja, Ljubljanski klinični center služi s svojim dolgom, dostopno na: <https://www.delo.si/novice/slovenija/ljubljanski-klinicni-center-s-svojem-dolgom-sluzi.html> (18. 8. 2020)

Tacol, Tilen, Jan, Matjaž, Uporaba izvršnice v praksi, Pravna praksa, št. 40–41, 2013, str. 13–16.

Ugovšek, Jure, Plačilna disciplina se je občutno izboljšala, dostopno na: <https://www.finance.si/8863235/Placilna-disciplina-se-je-obcutno-izboljsala> (30. 5. 2020)

Uzelac, Alan, Brozović, Juraj, Zadužnica: Evolucija, aktualno stanje i otvorena pitanja, Zbornik radova s II. međunarodnog savjetovanja Aktualnosti građanskog procesnog prava – nacionalna i usporedna pravnoteorijska i praktična dostignuća, 2016, str. 59–90. Dostopno na: http://www.alanuzelac.from.hr/pubs/A58_Uzelac_Brozovic_Zaduznica_final.pdf (28. 7. 2020)

Volk, Dida, Izvršnica – izvršilni naslov?, Pravna praksa, št. 15, 2013, str. 8–11.

Volk, Dida, Upniki v postopku poenostavljene prisilne poravnave, Pravna praksa, št. 28, 2015, str. 8–10.

Vuksanović, Igor, Izvršnica namesto dolžnikovega funta mesa, Pravna praksa, št. 22, 2012, str. 11–13.

Weis, Monika, Likvidnost lahko zagotovijo le denar in realni posli, dostopno na: <https://www.finance.si/360251> (15. 5. 2020)

VIRI

Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve. Poslovni register Slovenije, vpogled za: DRUŽBA ZA AVTOCESTE V REPUBLIKI SLOVENIJI D. D. Dostopno na: <https://www.ajpes.si/prs/podjetje.asp?s=1&e=186369&p=1> (6. 5. 2020)

Agencija Republike Slovenije za javnopravne evidence in storitve. Statistike plačilnega prometa Neporavnane obveznosti – Poročila. Dostopno na: https://www.ajpes.si/Statistike/Statistike_placilnega_prometa/Neporavnane_obveznosti/Porocila (5. 5. 2020)

Croatia banka, d. d., Zagreb. Nenamjenski krediti u kunama. Dostopno na: <https://www.croatiabanka.hr/hr/gradani/kredit/nenamjenski-kredit-u-kunama/> (25. 8. 2020)

DELAVSKA HRANILNICA, d. d., LJUBLJANA. SPLOŠNI POGOJI ZA OPRAVLJANJE PLAČILNIH STORITEV PREKO POSLOVNEGA RAČUNA. Dostopno na: https://www.delavska-hranilnica.si/documents/delavska-hranilnica/dokumenti/obrazci/NOVO_2017/Splosni-pogoji-za-opravljanje-placilnih-storitev-preko-poslovnega-racuna-marec-2016.pdf (20. 8. 2020)

Deželna banka Slovenije, d. d., SPLOŠNI POGOJI VODENJA TRANSAKCIJSKIH RAČUNOV IN OPRAVLJANJA PLAČILNIH STORITEV ZA POTROŠNIKE, PODJETNIKE, ZASEBNIKE IN DRUŠTVA. Dostopno na: <https://www.dbs.si/partials/download.php?token=0411089823319091763242474792076027224297537348603828957517633345956486128973623014810450024457851519> (20. 8. 2020)

Direktiva 2000/35/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. junija 2000 o boju proti zamudam pri plačilih v trgovinskih poslih, Official Journal of the European Communities, L 200, 8. 8. 2000.

Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2011/7/EU z dne 16. februarja 2011 o boju proti zamudam pri plačilih v trgovinskih poslih, Uradni list Evropske unije, L 48, 23. 2. 2011.

Financijska agencija. Tko smo. Dostopno na: <https://www.fina.hr/hr/tko-smo> (10. 8. 2020)

HRVATSKA NARODNA BANKA. Sudužnik – jamac – založni dužnik. Dostopno na: <https://www.hnb.hr/o-nama/zastita-potrosaca/informacije-potrosacima/kredit/suduznici-jamci-i-zalozni-duznici> (25. 8. 2020)

Hrvatska udruga banaka. Banke od 1. siječnja 2011. godine više neće imati nadležnost nad provedbom ovrhe na novčanim sredstvima. Dostopno na: <https://hub.hr/index.php/hr/banke-od-1-sijecnja-2011-godine-vise-neece-imati-nadleznost-nad-provedbom-ovrhe-na-novcanim> (11. 8. 2020)

Ministrstvo za finance, Uprava Republike Slovenije za javna plačila. Obrazec izvršnice za proračunske uporabnike. Dostopno na: http://www.mf.gov.si/fileadmin/mf.gov.si/pageuploads/zakonodaja/ZPreZP-1_obrazec_izvravnica_UJP_20120918.pdf (6. 5. 2020)

Ministrstvo za finance, Uprava Republike Slovenije za javna plačila. IZVRŠEVANJE SKLEPOV O IZVRŠBI. Dostopno na: <https://www.ujp.gov.si/dokumenti/dokument.asp?id=208> (12. 6. 2020)

Ministrstvo za okolje in prostor, Direkcija Republike Slovenije za vode. DOKUMENTACIJA V ZVEZI Z ODDAJO JAVNEGA NAROČILA ZA JAVNO NAROČILO: Inženirske storitve pri izvedbi projekta: »PROTIPOPLAVNA UREDITEV POREČJA GRADAŠČICE – ETAPA 1A in ETAPA 2«. Dostopno na: <https://www.gov.si/assets/organi-v-sestavi/DRSV/Dokumenti/JavnaNarocila/Gradascica/Inzenir-1A-in-2/Ponovni-postopek/VzorecPogodbeinProjektNaloga1a2Sklop2.pdf> (16. 8. 2020)

Nova Kreditna banka Maribor, d. d., Splošni pogoji za opravljanje plačilnih storitev za pravne osebe, zasebnike, samostojne podjetnike in društva. Dostopno na: <https://www.nkbm.si/downloadfile.ashx?fileid=277183> (20. 8. 2020)

Občina Postojna. RAZPISNA DOKUMENTACIJA ZA PREDLOŽITEV KONČNE PONUDBE V OKVIRU JAVNEGA RAZPISA ZA PODELITEV KONCESIJE ZA IZVEDBO PROJEKTA »ENERGETSKA SANACIJA OBJEKTOV IN INFRASTRUKTURE OBČINE

POSTOJNA« št.: 430-39/2016 z dne 18. 12. 2017. Dostopno na: <https://www.postojna.si/files/other/news/105/110583Razpisna%20dokumentacija%20-%20kon%C4%8Dna%20ponudba.docx> (1. 5. 2020)

Obligacijski zakonik (OZ), Uradni list RS, št. 97/07 – uradno prečiščeno besedilo, 64/16 – odl. US, 20/18.

Odločba DRŽAVNE REVIZIJSKE KOMISIJE št. 018-112/2017-5 z dne 3. 7. 2017.

Ovršni zakon (OZ), Narodne novine 112/2012, 25/2013, 93/2014, 55/2016, 73/2017.

Ovršni zakon 1996 (OZ/06), Narodne novine št. 57/1996, 29/1999, 42/2000, 173/2003, 194/2003, 151/2004, 88/2005, 121/2005, 67/2008, 139/2010, 154/2011, 12/2012, 70/2012.

Poročilo Odbora za finance in monetarno politiko k Predlogu zakona o preprečevanju zamud pri plačilih (ZPreZP-1), št. 450-01/12-19/, dostopno na: <https://imss.dz-rs.si/IMiS/ImisAdmin.nsf/ImisnetAgent?OpenAgent&2&DZ-MSS-01/ede5860108f2e5ef997f33be7cef92c0c9bab3706b567b87869775b7d2b07975> (16. 8. 2020)

Pravila o vodenju registra menic, protestiranih zaradi neplačila ter postopku vpisov v register, Uradni list RS, št. 18/13.

Pravilnik o obliku i sadržaju zadužnice, Narodne novine 115/12, 82/17.

Pravilnik o registru zadužnica i bjanko zadužnica, Narodne novine 115/2012, 125/2014, 82/2017.

Pravno mnenje Civilnega oddelka Vrhovnega sodišča Republike Hrvaške (VSRH), opr. št. Su-IV-4/18-17 z dne 19. 11. 2018.

Predlog Zakona o preprečevanju zamud pri plačilih, EVA: 2011-1611-0043, dostopno na: <https://imss.dz-rs.si/IMiS/ImisAdmin.nsf/ImisnetAgent?OpenAgent&2&DZ-MSS01/0ec69d75664439584ca5bda03dc554faeb4a705f82dc7aacbc4425ddaeb1ffe7> (15. 8. 2020)

Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o preprečevanju zamud pri plačilih, EVA: 2011-1611-0118, dostopno na: <https://imss.dz-rs.si/IMiS/ImisAdmin.nsf/ImisnetAgent?OpenAgent&2&DZ-MSS-01/7431b91f218031420d7732e7d7e2557cc3d52b013a23042f4186984eec349760> (15. 8. 2020)

Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o preprečevanju zamud pri plačilih, EVA: 2012-1611-0110, dostopno na: <https://e-uprava.gov.si/.download/edemokracija/datotekaVsebina/89107?disposition=inline> (15. 8. 2020)

Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o preprečevanju zamud pri plačilih, EVA: 2012-1611-0110, dostopno na: <https://imss.dz-rs.si/IMiS/ImisAdmin.nsf/ImisnetAgent?OpenAgent&2&DZ-MSS-01/7431b91f218031420d7732e7d7e2557cc3d52b013a23042f4186984eec349760>

rs.si/IMiS/ImisAdmin.nsf/ImisnetAgent?OpenAgent&2&DZ-MSS-01/ea8c5cf3394f2464b141243662a42e27c2f4ba52969116d84413d8adb0891530 (15. 8. 2020)

SKB banka, d. d., Ljubljana. SPLOŠNI POGOJI VODENJA TRANSAKCIJSKEGA RAČUNA IN OPRAVLJANJA PLAČILNIH STORITEV ZA PRAVNE OSEBE, IMETNIKE ZASEBNIH DEJAVNOSTI IN CIVILNOPRAVNE OSEBE. Dostopno na: <https://www.skb.si/document-download/113-splosni-pogoji-vodenja-transakcijskega-racuna-in-opravljanja-placilnih-storitev> (20. 8. 2020)

Sklep VS RS opr. št. II Ips 310/2011 z dne 16. 2. 2012.

Sklep VSC II Ip 58/2019 z dne 20. 3. 2019.

Sklep VSC opr. št. II Ip 211/2017 z dne 30. 8. 2017.

Sklep VSK II Ip 464/2017 z dne 15. 3. 2018.

Sklep VSL I Cpg 115/2019 z dne 27. 2. 2019.

Sklep VSL I Cpg 882/2018 z dne 15. 1. 2019.

Sklep VSL II Ip 816/2019 z dne 29. 7. 2019.

Sklep VSM opr. št. I Cpg 445/2015 z dne 18. 3. 2016.

Sklep VSRS III DoR 199/2019-8 z dne 21. 1. 2020.

Sklep VSRS opr. št. III R 29/2014 z dne 7. 11. 2014.

SLOVENSKI REGIONALNO-RAZVOJNI SKLAD. ODLOČBA o dodelitvi posojila št.: 8022-81/2018-4 z dne 5. 2. 2019. Dostopno na: https://www.murska-sobota.si/sites/default/files/dokumenti/mestni-svet/4-19/Odloc%CC%8Cba%20o%20dodelitvi%20posojila-%20PTP_0.pdf (25. 8. 2020)

SLOVENSKI REGIONALNO-RAZVOJNI SKLAD. SPLOŠNI POGOJI POSLOVANJA SLOVENSKEGA REGIONALNO-RAZVOJNEGA SKLADA neuradno prečiščeno besedilo
Verzija: 1 / 2020. Dostopno na:

http://www.regionalnisklad.si/uploads/datoteke/7_2_Cistopis_SPP_zvkljSprememba1_UREJENO.pdf (21. 8. 2020)

SLOVENSKI REGIONALNO-RAZVOJNI SKLAD. SPLOŠNI POGOJI POSLOVANJA SLOVENSKEGA REGIONALNO-RAZVOJNEGA SKLADA Verzija: 1 / 2019. Dostopno na: http://www.regionalnisklad.si/uploads/datoteke/SPP_2019.pdf (21. 8. 2020)

Sodba VSL I Cpg 515/2018 z dne 21. 1. 2020.

Sodba VSL opr. št. I Cpg 273/2019 z dne 10. 10. 2019.

Sodba VSM I Cpg 118/2019 z dne 3. 10. 2019.

STA, Med predlogi GZS tudi obveznost izdaje izvršnice za javna naročila, dostopno na: <https://krog.sta.si/1782575/med-predlogi-gzs-tudi-obveznost-izdaje-izvrsnice-za-javna-narocila> (15. 6. 2020)

UniCredit Banka Slovenija, d. d., SPLOŠNI POGOJI VODENJA TRANSAKCIJSKIH RAČUNOV IN OPRAVLJANJA PLAČILNIH STORITEV ZA PRAVNE OSEBE, PODJETNIKE IN ZASEBNIKE. Dostopno na: https://www.unicreditbank.si/content/dam/cee2020-pws-si/SI-DOK/CIB-CORP-all/General-Terms-and-Conditions-CIB/General-Terms-and-conditions-CIB/Splosni_pogoji_vodenja_TRR_placilnih_storitev.pdf (20. 8. 2020)

Uredba o upravnem poslovanju, Uradni list RS, št. 9/18, 14/20.

Zakon o davčnem postopku (ZDavP-2), Uradni list RS, št. 13/11 – uradno prečiščeno besedilo, 24/12 – ZDDPO-2G, 24/12 – ZDoh-2I, 32/12, 94/12, 101/13 – ZDavNepr, 111/13, 22/14 – odl. US, 40/14 – ZIN-B, 25/14 – ZFU, 90/14, 95/14 – ZUJF-C, 23/15 – ZDoh-2O, 23/15 – ZDDPO-2L, 91/15, 63/16, 69/17, 13/18 – ZJF-H, 36/19, 66/19, 36/20 – ZIUJP, 49/20 – ZIUZEOP, 61/20 – ZIUZEOP-A, 89/20.

Zakon o izvršbi in zavarovanju (ZIZ), Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo, 93/07, 121/07, 45/08 – ZArbit, 37/08 - ZST-1, 28/09, 51/10, 26/11, 14/12, 17/13 – odl. US, 45/14 – odl. US, 58/14 – odl. US, 53/14, 50/15, 54/15, 76/15 – odl. US, 11/18, 53/19 – odl. US, 66/19 – ZDavP-2M, 23/20 – SPZ-B, 49/20 – ZIUZEOP, 61/20 – ZIUZEOP-A.

Zakon o javnom bilježništvu, Narodne novine 78/1993, 29/1994, 162/1998, 16/2007, 75/2009, 120/2016.

Zakon o menici, Uradni list FLRJ, št. 104/46, 33/47 – popr., Uradni list SFRJ, št. 16/65, 54/70, 57/89, Uradni list RS/I, št. 17/91 – ZUDE, Uradni list RS, št. 13/94 - ZN, 82/94 - ZN-B.

Zakon o notariatu (ZN), Uradni list RS, št. 2/07 – uradno prečiščeno besedilo, 33/07 – ZSReg-B, 45/08, 91/13, 36/20 – ZZUSUDJZ.

Zakon o plačilnih storitvah, storitvah izdajanja elektronskega denarja in plačilnih sistemih (ZPlaSSIED), Uradni list RS, št. 7/18, 9/18 – popr., 39/18, 41/18, 102/20.

Zakon o preprečevanju zamud pri plačilih (ZPreZP), Uradni list RS, št. 18/11, 57/12 – ZPreZP-1.

Zakon o preprečevanju zamud pri plačilih (ZPreZP-1), Uradni list RS, št. 57/12, 26/14 – ZKme-1B, 49/20 – ZIUZEOP, 61/20 - ZDLGPE, 61/20 – ZIUZEOP-A.

Zakon o provedbi ovrhe na novčanim sredstvih, Narodne novine 68/2018, 2/2020, 47/2020, 46/2020, 83/2020.

Zakon o splošnem upravnem postopku (ZUP), Uradni list RS, št. 24/06 uradno prečiščeno besedilo, 105/06 – ZUS-1, 126/07, 65/08, 8/10, 82/13, 36/20 – ZZUSUDJZ, 61/20 – ZZUSUDJZ-A.

Zakon o trgovačkim društvima, Narodne novine 111/1993, 34/1999, 121/1999, 52/2000, 118/2003, 107/2007, 146/2008, 137/2009, 111/2012, 125/2011, 68/2013, 110/2015, 40/2019.